

Quranda təkamül yoxdur

Mündəricat

Giriş

Bəzi müsəlmanlar nə üçün təkamül nəzəriyyəsini müdafiə edirlər?

Təkamülçü müsəlmanların görmədikləri həqiqətlər

Allahın yaratma elmi

Quran ayələrindən təkamül nəzəriyyəsinə dəlil göstərmək
istəyənlərin səhvləri

Darvinizmi təhlükə kimi görmədikdə nələr olur?

Nəticə

Darvinizmin süqutu

Giriş

Təkamül nəzəriyyəsi dedikdə insanların ağına müxtəlif fikirlər gəlir. Bəzi insanlar, əsasən də, materialistlər təkamül nəzəriyyəsinin elm tərəfindən sübut edildiyini zənn edirlər. Halbuki bu, qətiyyən doğru deyil. Çünki yüzlərlə elmi dəlil bu nəzəriyyənin əsassızlığını sübut edib. Lakin həmin insanlar yenə də bu nəzəriyyəni kor-koranə müdafiə edir və ona qarşı çıxan heç bir fikri qəbul etmirlər.

İkinci qrupa aid insanların isə təkamül nəzəriyyəsinin iddiaları haqqında məlumatları yoxdur. Onlar darvinist düşüncənin bir əsr yarımıdır ki, bəşəriyyətə vurduğu ziyanın fərqiində deyillər. Elmi əsassızlığına baxmayaraq, təkamül nəzəriyyəsinin müdafiə edilməsi və insanlara məcburən qəbul etdirilməsi onlar üçün problem deyil. Bununla bağlı baş verən hər şeyə tamamilə göz yumurlar.

Bu insanlar nəzəriyyənin elmi əsasının olmadığını bilsələr də, bu mövzuya əhəmiyyət vermir və əhəmiyyət verənləri də başa düşmürlər. Onlara görə, təkamül nəzəriyyəsinin əsassızlığını anlatmağa, bununla bağlı kitablar nəşr etməyə və ya konfranslar verməyə ehtiyac yoxdur. Çünki bu nəzəriyyənin “köhnəliyini” və “ortadan qalxdığını” düşünürlər. Halbuki bu insanlar böyük səhvə yol verirlər. Təkamülün köhnə nəzəriyyə olduğu doğrudur, lakin onun saxtakarlığının üzə çıxarılmasının əhəmiyyətsiz olduğunu düşünmək yanlışdır.

Üçüncü qrup isə materialist təlqin və təbliğlər nəticəsində təkamül nəzəriyyəsinə elmi həqiqət zənn edən və bu nəzəriyyə ilə Allaha iman arasında özlərinə “orta yol” seçən bəzi inancılı insanlardır. Bu insanlar darvinizmin canlıların mənşəyi haqqındakı ssenarisini tam qəbul edir, lakin bu ssenarinin Allahın iradəsi daxilində olduğunu bildirərək təkamül nəzəriyyəsi ilə inanc arasında “əlaqə” yaratmağa çalışırlar.

Lakin bu üç baxış da yanlışdır. Bu nəzəriyyəni nə elmi həqiqət kimi göstərmək, nə əhəmiyyətsiz qəbul etmək, nə də “dinə uyğunlaşdırmağa” çalışmaq doğru deyil. Çünki sayt boyunca da görəcəyik ki, təkamül nəzəriyyəsi ideoloji arxa planı olan, ateizmi möhkəmləndirmək və dayaq yaratmaq məqsədi ilə ortaya atılan, materialist düşüncəli insanlar tərəfindən dəstəklənən və din əxlaqına uyğun olmayan düşüncədir. Materialist fəlsəfəyə əsaslanır və dünyadakı hadisələri də materialist fikirlərlə izah edir. Çarlz Darvin tərəfindən ortaya atılandan etibarən bəşəriyyətə istismar, qarşıdurmalar, müharibələr və degenerasiyadan başqa heç bir şey qazandırmayıb. Buna görə də məsələnin vacibliyini yaxşı dərk etmək və bu batil düşüncəyə qarşı fikri mübarizə aparmaq lazımdır.

Bu saytda təkamül nəzəriyyəsi çox fərqli formada izah ediləcək və bu nəzəriyyəni müdafiə edən bəzi inanlı insanların səhvlərinə cavab veriləcəkdir. Bu sayt təkamül nəzəriyyəsi ilə yaradılış arasında guya bəzi orta q məqamlar tapmağa, hətta Qurandan təkamül nəzəriyyəsinə dəlil göstərməyə çalışan bəzi müsəlmanlara cavab vermək məqsədi ilə hazırlanmışdır. Buradakı məqsədimiz isə təkamül nəzəriyyəsinə doğru hesab edən müsəlmanlara qalib gəlmək deyil, bu nəzəriyyəyə yanaşmalarının səhv olduğunu izah edərək onlara bu mövzuda ideoloji yardım etmək və doğru düşüncə tərzinə yiyələnmələrinə səbəb olmaqdır.

Saytda üzərində dayanacağımız digər mövzu isə heç bir elmi əsası olmayan darvinizmin, əslində, dinə qarşı çıxan nəzəriyyə olmasıdır. Qısa, saytda müsəlmanların bu nəzəriyyəni ciddiyyə almamalarının, əhəmiyyətsiz görmələrinin və bu nəzəriyyə ilə fikri mübarizə aparmağı lazımsız hesab etmələrinin zərərlərinə diqqət çəkəcəyik.

İnanlı insan təkamül nəzəriyyəsi kimi İslam dini ilə ziddiyyət təşkil edən nəzəriyyəni müdafiə etməkdən çəkinməlidir. Bəlkə də, bunun səbəbi bu nəzəriyyənin indiyə qədər bəşəriyyətdə gətirdiyi bəlalardan, din əxlaqına qarşı olan insanların ona sahib çıxmalarından və yaradılış gerçəyini inkar etdiyindən xəbərsiz olmalarıdır. Lakin müsəlman haqqında məlumatı olmayan bir şeyin arxasınca getməkdən çəkinməlidir. Çünki bu, Allahın iman gətirənlərə əmridir. Quranda belə buyurulmuşdur:

Haqqında məlumatın olmadığı bir işin dalınca getmə. Çünki qulaq, göz və ürək – bunların hamısı sahibinin əməlləri barəsində sorğu-sual olunacaqdır. (İsra surəsi, 36)

Nümunəvi müsəlman isə bir mövzunu səmimiyyətlə araşdırmalı, öyrənməli və buna əsasən davranmalıdır:

Sözsüz ki, bizlərdən müsəlmanlar da var, doğru yoldan sapanlar da. Müsəlman olan şəxslər doğru yol tutanlardır. (Cin surəsi, 14)

Təkamülçü müsəlmanlar da yuxarıdakı ayələrdə bildirildiyi kimi, təkamül nəzəriyyəsi haqqında diqqətlə düşünüb ətraflı araşdırma aparmalı və vicdanlarının səsini qulaq asaraq qərar verməlidirlər. Saytımız bu mövzuda yol göstərmək və yardım etmək üçün yazılmışdır.

1-Cİ BÖLMƏ

BƏZİ MÜSƏLMANLAR NƏ ÜÇÜN TƏKAMÜL NƏZƏRİYYƏSİNİ MÜDAFİƏ EDİRLƏR?

İnsanlar tarix boyunca kainatın və canlıların mənşəyi haqqında düşünmüş və bununla bağlı müxtəlif fikirlər irəli sürmüşlər. Bu fikirləri iki yerə ayıra bilərik: kainatı materialist düşüncə ilə izah etməyə çalışanlar və Allahın bütün kainatı yoxdan var etdiyini, yəni yaradılış həqiqətini görənlər.

Girişdə təkamül nəzəriyyəsinin materialist fəlsəfəyə əsaslanaraq irəli sürüldüyünü qeyd etmişdik. Materialist düşüncə kainatı təşkil edən maddənin var olan yeganə varlıq olduğunu iddia edir. Bu batil inanca əsasən, maddə sonsuzdan bəri vardır və maddəyə hakim olan başqa güc yoxdur. Materialistlər kainatın təsadüfən yarandığını, canlı aləmin də zamanla təsadüf nəticəsində cansız maddələrdən təkamül keçirərək əmələ gəldiyini qəbul edirlər. Bu yanlış düşüncəyə əsasən yer üzündəki bütün canlılar təbii təbiət hadisələri və təsadüflər nəticəsində ortaya çıxmışdır.

Başqa sözlə desək, materialist fəlsəfə canlıların yaranmasını təkamül nəzəriyyəsi ilə izah etməyə çalışır. Təkamül nəzəriyyəsi ilə materialist fəlsəfə bir-birini tamamlayan iki fikir sistemidir. Qədim Yunanıstanda ortaya çıxan bu birlik 19-cu əsrin ibtidai elm düşüncəsi çərçivəsində yenidən gündəmə gətirilmişdir. Təkamül nəzəriyyəsi materializmə dəstək verdiyi üçün elmi olub-olmadığına baxmadan materialistlər tərəfindən dərhal qəbul edilmişdir.

Təkamül nəzəriyyəsinin qarşısında isə yaradılış gerçəyi var. Elmi kəşflərin də müəyyən etdiyi kimi, maddə sonsuzdan bəri mövcud olmayıb və özbaşına da deyil. Allah maddəni yoxdan yaratmışdır. Canlılar da Allahın yaratması ilə var olmuşdur. Kainatdakı və canlılardakı mükəmməl nizam və tarazlıq bu həqiqətin açıq dəlilidir.

İnsanların ağıl və müşahidə ilə dərk edəcəyi yaradılış gerçəyi tarixin əvvəlindən bu yana din yolu ilə insanlara öyrədilmişdir. Bütün ilahi dinlər Allahın kainatı yoxdan “Ol” əmri ilə yaratdığını və kainatdakı qüsursuz proseslərin Allahın üstün yaratma gücünün dəlili olduğunu bildirmişdir. Bu həqiqət Quranın bir çox ayələrində də qeyd edilir. Allah **“Göyləri və yeri icad edən Odur. O, bir işi yaratmaq istədikdə ona ancaq: “Ol!” – deyər, o da olar.”** (Bəqərə surəsi, 117) ayəsi ilə yoxdan və möcüzəvi şəkildə yaratdığını bildirmişdir. “Ənam” surəsində isə belə buyrulur:

Göyləri və yeri haqq olaraq xəlq edən Odur. O: “Ol!” – dediği gün hər şey olar. Onun Sözü haqdır. Sur üfürüləcəyi gün hökm yalnız Ona məxsus olacaqdır. Qeybi və aşkarı Bilən də Odur. O, Müdrikdir, hər

şeydən Xəbərdardır. (Ənam surəsi, 73)

Müasir elm materialist-təkamülçü iddiaların əsassızlığını, yaradılış gerçəyini və təsadüfə qətiyyənlər yer olmadığını bizə göstərir. Göyün, yerin və bütün canlı varlıqların araşdırılması ilə ortaya çıxan hər incəlik Allahın sonsuz gücünün dəlidir.

Materializmlə Allah inancı arasındakı fikri müxtəliflik dinlə dinsizlik arasındakı ən əsas fərqlərdir. Allah Quranda inkar edənlər haqqında **“Bəlkə, onlar öz-özünə yaranıblar? Yaxud onlar yaradanlardır?”** (Tur surəsi, 35) deyər buyuraraq, onların yaradılış qarşısındakı batil iddialarına diqqət çəkir. İnkər edənlər tarix boyunca kainatın və insanların “yaradılmadığı” yalanını irəli sürmüş və bu mənasız iddianı doğru göstərmək üçün müxtəlif üsullar axtarmışlar. 19-cu əsrdə isə Darvinin nəzəriyyəsi ilə bu mövzuda böyük irəliləyiş əldə etdilər.

Bir müsəlman bu mövzuda fikri “uyğunluq” axtara bilməz. Əlbəttə ki, insanlar istədikləri kimi düşünə, istədikləri nəzəriyyəyə də inana bilərlər. Lakin Allahı və yaradılışı inkar etmək məqsədi ilə ortaya atılan nəzəriyyə ilə həmfikir olmaq mümkün deyil. Bu, tamamilə yersiz cəhddir.

Belə cəhdin müsəlmanlara zərər verəcəyini bilən təkamülçülər dindarları bunun üçün səy göstərməyə məcbur edirlər.

Təkamülçü yaradılış düşüncəsi darvinistlər tərəfindən təşviq edilir

Təkamül nəzəriyyəsini kor-koranə müdafiə edən alimlər elm sahəsində əldə edilən yeniliklər qarşısında hər gün daha da çıxılmaz vəziyyətə düşürlər. Çünki hər yeni kəşf nəzəriyyələrinin əleyhinə olur və yaradılışı təsdiq edir. Buna görə də təkamüllə bağlı kitablarda elmi faktlar deyil, demagogiya üstünlük təşkil edir. Hətta tanınmış təkamülçü elmi jurnallar da bu nəzəriyyənin düşdüyü vəziyyəti etiraf etməyə məcbur olur. Elmi müzakirələr yaradılışı müdafiə edən alimlərin qələbəsi ilə yekunlaşır və təkamülçülərin çarəsizliyinə bütün dünya şahid olur.

Məhz bu məqamda digər saxtakarlıq nümunəsi olan təkamüllə yaradılış yalanı materialistlərin imdadına çatdı. Təkamülçülər inançlı insanların dəstəyini almaq və onların bu nəzəriyyəyə qarşı apardıqları fikri mübarizəni zəiflətmək üçün təkamüllə yaradılış yalanını dəstəkləyərək fərqli üsulu sınaqdan keçirirlər. Özləri Allaha inanmadıqları, təsadüfə ilahlaşdırdıqları (Allahı tənzihi edirik), yaradılışa tamamilə qarşı olduqları halda, nəzəriyyələrinin daha tez qəbul ediləcəyini düşündükləri üçün bəziləri Allahın canlıları təkamüllə yaratdığı yalanına qarşı səs çıxartmır, hətta çox vaxt bu fikrə dəstək olurlar. Lakin bu ancaq taktikadır. Təkamülçülər dinə və yaradılışa tamamilə qarşıdırlar. Hətta yaradılış gerçəyinin cəmiyyət tərəfindən qəbul

edilməməsi üçün lazım gələrsə, təkamül nəzəriyyəsi ilə yaradılış arasında uyğunluq varmı kimi göstərə bilərlər. Çünki bununla yaradılışı müdafiə edənlərin gücünü qıracaqlarını düşünürlər.

Bu zaman Allahın bütün kainatın Yaradıcısı olduğuna iman gətirib, elmin ortaya qoyduğu həqiqətlərə göz yumaraq təkamül nəzəriyyəsinə dəstək olmaq, üstəlik Qurandakı açıq-aydın izahlara baxmayaraq, təkamülün Qurana uyğun olduğunu iddia etmək çox böyük xətdir. İnanlı insanlar bu yolla materialist fəlsəfəyə dəstək olduqlarının fərqinə varmalı və bundan əl çəkməlidirlər.

“Təkamülü inkar etmək elmi inkar etməkdir” yalanı

Hazırda bütün canlıların təkamül nəticəsində meydana gəldiyini müdafiə edən müsəlmanların sayı həddindən çoxdur. Bunun səbəbi isə bu insanların bilgi əskikliyi, yanlış fikirləri və xüsusilə elmi mövzulardakı bəzi səhv məlumatlarıdır. Bunlardan ən başlıcası isə təkamül nəzəriyyəsinin elmi və sübut edilmiş həqiqət olduğu yalanıdır.

Bu insanlar bilməlidirlər ki, təkamül nəzəriyyəsi müasir elm qarşısında bütün gücünü itirmişdir. Həm molekulyar, həm bioloji, həm də paleontologiya sahələrində aparılan tədqiqatlar canlıların təkamül prosesi nəticəsində əmələ gəldiyi iddiasını yerlə bir etmişdir. Elmi faktlara baxmayaraq, təkamül nəzəriyyəsinin bu qədər gündəmdə qalmasının səbəbi isə təkamülçülərin demaqoqluğu, gətirdikləri yanlış nümunələr, sözlərdən istifadə edərək insanların gözünü boyamağa və saxtakarlıqlarla xalqı aldatmağa çalışmalarıdır. Təkamülçülərin qəsdən xalqın başa düşmədiyi elmi terminləri tez-tez işlətdikləri söhbət və yazıları araşdırsaq, nəzəriyyənin lehinə olan heç bir dəlil irəli sürmədiklərini görürük.

Darvinist nəşrləri diqqətlə incələsək, bunu görmək mümkündür. Heç vaxt dəqiq elmi dəlillərə əsaslanan izahları olmur. Təkamül nəzəriyyəsinin əsas çətinlikləri bir neçə cümlə ilə ötürülür. Təbiət tarixi haqqında da bir çox hekayələr yazılır. İlk canlının cansız maddədən necə əmələ gəldiyi, fosil qeydlərindəki çatışmazlıqlar, canlılardakı kompleks sistemlər kimi əsas mövzuların üzərində heç durmurlar. Çünki açıqlayacaqları hər şey məqsədlərinə qarşı olacaq və nəzəriyyələrinin saxtakarlığını göz önünə sərəcəkdir.

Belə ki, nəzəriyyənin banisi Çarlz Darvin canlılardakı kompleks sistemlərdən biri olan gözü düşündükdə nəzəriyyəsinədəki çatışmazlığı görmüş və “gözü düşünmək məni nəzəriyyəmdən soyutdu”, – deyərək etiraf etmişdir. Darvin kimi hazırkı təkamülçü alimlər də kompleks sistemlərin təkamül nəzəriyyəsinə çıxılmaz vəziyyətə saldıqlarını bilirlər. Lakin bunları dilə gətirmək əvəzinə, demaqoqluq etməyi, elmi dəlillər əvəzinə

ssenarilər yazaraq özlərini üstün göstərməyə çalışdığı və müxtəlif yalanlarla təkamül nəzəriyyəsinə elmi don geyindirərək insanlara zorla qəbul etdirməyi üstün tuturlar.

Bütün bunları təkamülçülərlə yaradılışı müdafiə edən insanların qarşılaşdığı müzakirələrdə, təkamülçü məqalələrdə və ya sənədli filmlərdə görmək mümkündür. Onsuz da təkamülçülərin elmi dəlillərə dayanaraq ağıllı davranmaq kimi dərdləri yoxdur. Onlar üçün əsas olan cəmiyyəti təkamülün elmi həqiqət olduğuna inandırmaq, bunun üçün də gözdən pərdə asan “elmilik” yaratmaqdır. (Ətraflı məlumat üçün baxın: *“Darwinizm'in Karanlık Büyüsü”*, Harun Yahya)

Təkamülçü müsəlmanlar da bu nəzəriyyənin saxta elmi görünüşündən təsirlənirlər. Xüsusilə də darvinistlərin istifadə etdikləri “təkamül nəzəriyyəsinə inanmayan doqmatikdir”, “təkamül nəzəriyyəsinə inanmayan elmdən uzaqdır” kimi əsassız şüarlarından narahat olur və inanclarından çəkinirlər. Aktual olmayan bilgilərin, təkamülün təbliğat vasitəsi olan əsərlərin təsiri altında qalıb təkamülün canlıların əmələ gəlməsini izah edən yeganə nəzəriyyə olduğunu zənn edirlər. Elm dünyasındakı yenilikləri, təkamül nəzəriyyəsidəki ziddiyyətləri və bu nəzəriyyənin bütün iddialarının qüvvədən düşdüyünü bilmədiklərinə görə, dinlə təkamülü uyğunlaşdırmağa çalışırlar.

Əslində isə, təkamül və yaradılış bir-birinin əksidir. Təkamül nəzəriyyəsinin əsassızlığının sübut edilməsi nəticəsində yaradılışın gerçək olduğu qəbul edilir.

Buna görə də təkamül nəzəriyyəsi ilə bağlı müzakirələr materialistlər üçün “mübarizə yeri” hesab edilir. Mövzu ilə bağlı müzakirələri elmi yanaşma deyil, birbaşa ideoloji mübarizə olaraq görürlər. Yaradılışı müdafiə edənlərin qarşısını almaq üçün hər cür üsula əl atırlar.

Təkamül nəzəriyyəsinə müdafiə edən müsəlmanlar bu fikri mübarizənin fərqi nəzərə almalıdırlar. Darwinizm hər hansı elmi fakt deyil, insanlara Allahı inkar etdirmək üçün ortaya atılan və müdafiə edilən fikir sistemidir. Bir müsəlmanın heç bir elmi əsası olmayan nəzəriyyəni təbliğatlara aldanaraq mənimsəməsi qəbul edilməzdir.

Təkamülçülərin çoxluğundan təsirlənmələri

Təkamülçülərin insanları öz tərəflərinə çəkmək üçün istifadə etdikləri təbliğat üsullarından biri də **“nəzəriyyə bütün elm dünyası tərəfindən qəbul edilir”** yalanıdır. Başqa sözlə desək, təkamülçülər ətrafdakı insanlara özlərinin hər zaman çoxluq təşkil etdiklərini və çoxluğun hər zaman doğru olduğunu təlqin edirlər. “Bu qədər insanın təkamülü müdafiə etdiyinə, universitetlərdə əksəriyyətin təkamülə inandığına görə nəzəriyyə doğrudur” məntiqi ilə cəmiyyət, həmçinin inanclı insanlar

üzərində psixoloji təzyiq yaratmağa çalışırlar.

Təkamülçülərin bu yalnız təbliğat üsulu təkamülçü olan Boğaziçi Universitetinin keçmiş fəlsəfə professoru mərhum Arda Denkel tərəfindən belə izah edilmişdir:

“Təkamül nəzəriyyəsini bir çox tanınmış insanların və təşkilatların təkamülü mənimsəməsini sübut edəcək? Yoxsa məhkəmə qərarları ilə doğruluğu sübuta yetiriləcək? Doğruluğu təmin edən şey hörmətli və vəzifəli şəxslər tərəfindən doğru hesab edilməkdirmi? Bir tarixi faktı xatırlatmaq istəyirəm. Qalileo Qaliley dövrünün bütün hörmətli insanlarına, hüquqşünaslarına və xüsusilə də alimlərinə təkbaşına qarşı çıxıb, doğru olanı söyləyib müdafiə etmədirmi? İnkvizisiya məhkəmələrinin digər fəaliyyətləri də ortaya buna bənzər mənzərələr qoymadımı? **Cəmiyyətdə hörmətli və vəzifəli insanları tərəfinə çəkmək nə doğruluq, nə də birbaşa elmiliklə əlaqəli bir şeydir”.**¹

Arda Denkelin də diqqət çəkdiyi kimi, bir nəzəriyyənin əksəriyyət tərəfindən qəbul edilməsi onun doğruluğuna dəlil deyil. Elm tarixi öncə azlıq, daha sonra isə hər kəs tərəfindən qəbul edilən həqiqətlərlə doludur.

Məsələnin digər tərəfi isə odur ki, bu gün təkamül nəzəriyyəsi hesab edildiyi qədər “bütün elm dünyası tərəfindən qəbul edilən nəzəriyyə” deyil. Son 20-30 il ərzində təkamül nəzəriyyəsini qəbul etməyən elm xadimlərinin sayı sürətlə artır. Əksəriyyəti kainatdakı və canlılardakı qüsuruzluğu görərək darvinizm doqmasından özlərini xilas edirlər. Bu elm xadimlərinin təkamülün əsassızlığını ortaya qoyan saysız-hesabsız araşdırmaları var. Hər biri əsasən Avropa və Amerika olmaqla dünyanın müxtəlif ölkələrindəki tanınmış universitetlərə mənsub olan bu insanlar biologiya, biokimya, mikrobiologiya, anatomiya, paleontologiya kimi elm sahələrində ixtisaslaşmış akademiklərdir. (Ətraflı məlumat üçün baxın: *“Batı Dünyası Allah'a Yöneliyor*”, Harun Yahya, *“Quran elmə yol göstərir*”, Harun Yəhya) Qıssası, elm dünyasının əksəriyyətinin təkamülə inandığına dair fikir irəli sürmək çox yanlışdır.

Lakin yenə də yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi, təkamülçülər çoxluq təşkil etsələr belə bunun bir mənası yoxdur. Çoxluğun mənimsədiyi anlayışı “mütləq doğrudur” deyə qəbul etmək doğru deyil. Bu həqiqət təkamül nəzəriyyəsini qəbul edən müsəlmanlar tərəfindən də bilinməlidir. Quranda bildirildiyi kimi, tarixdəki bir çox inkarçı qövmələr Allahı və dinini inkar etmək üçün özlərinin çoxluq təşkil etdiklərini söyləyərək insanları doğru yoldan döndərməyə çalışmışlar.

Allah bu batil düşüncəyə qarşı iman gətirənləri xəbərdar etmiş və çoxluğa tabe olmanın insanları yoldan azdıracağını belə bildirmişdir:

Əgər sən yer üzündə olanların əksəriyyətinə itaət etsən, onlar səni Allah yolundan azdırarlar. Onlar ancaq zənnə qapılır və ancaq yalan uydururlar. (Ənam surəsi, 116)

2-Cİ BÖLMƏ

TƏKAMÜLÇÜ MÜSƏLMANLARIN GÖRMƏDİKLƏRİ HƏQİQƏTLƏR

Əvvəlki hissədə bəzi müsəlmanların təkamülçülərin təlqinləri altında qaldıqlarına və elmi yeniliklərdən xəbərdar olmadıqlarına görə təkamül nəzəriyyəsini doğru zənn etdiklərindən bəhs etdik. Məhz bu bilgi əksikliyi həmin insanların nəzəriyyə ilə bağlı bir çox həqiqətləri görməmələrinə səbəb olur. Təkamül nəzəriyyəsinin bütperəst inanc olduğunu, təsadüfləri və təbiət hadisələrini ilahlaşdırdığını (Allahı tənzih edirik), nəzəriyyənin banisi olan Çarlz Darvinin dinsiz şəxsiyyətini, bu nəzəriyyənin səbəb olduğu zülmü, qarşıdurmaları, müharibə və digər bəlaları görməzlikdən gəlirlər.

Bu hissədə təkamülçü müsəlmanları görmədikləri həqiqətlər üzərində dayanacağıq və materialist-ateist düşüncəyə dəstək olan bütperəst inancı müdafiə etməkdən əl çəkməyə dəvət edirik.

Təkamül düşüncəsi qədim Yunanıstandan gələn bütperəst inandır

Təkamül nəzəriyyəsi elmi həqiqət deyil, bütperəst inandır. Eramızdan əvvəl Misir, Babil və Şumer kimi yaşamış xalqların batil dinlərində rast gəlinən təkamül fikri sonradan qədim yunan cəmiyyətindəki filosoflara keçmişdir. Bütperəst şumerlərin yazılarında yaradılışı inkar edən və canlıların pilləli şəkildə əmələ gəldiyini iddia edən fikirlərə rast gəlmək mümkündür. Şumerlərə görə, canlı aləm cansız su xaosundan özbaşına əmələ gəlmişdir.

Misirlilər də batil dinlərinə əsaslanaraq “ilan, qurbağa, soxulcan və sıçanların daşan Nil çayının palçığından əmələ gəldiyinə” inanırdılar. Şumerlər kimi misirlilər də bir Yaradıcının varlığını inkar edir və “canlıların təsadüfən palçıqdan” əmələ gəldiyini düşünürdülər.

Miletli yunan filosoflarından Empedokl, Anaksimander və Falesin ən əsas iddiaları da ilk canlının hava, od və su kimi cansız maddələrdən öz-özünə əmələ gəlməsi idi. Bu batil inanca əsasən ilk canlılar suda qəfildən əmələ gəlmiş, daha sonra bu canlılardan bəziləri suyu tərk etmiş və quruya uyğunlaşaraq orada yaşamağa başlamışdılar. Miletli filosof Fales də bütün həyatın mənşəyinin “su” olduğuna

inanırdı. Sudan yola çıxaraq bitkilərin və heyvanların, sonda isə insanın əmələ gəldiyini söyləyirdi.² Anaksimender “insan balıqdan çıxmışdır”, – deyir və digər filosoflar kimi heyvanların sudan çıxdığını bildirirdi.³ Xüsusilə də Anaksimenderin “Təbiət” adlı klassik şeiri təkamül nəzəriyyəsinin izah edildiyi ilk yazılı əsərdir. O, bu şeirində heyvanların günəş işığı ilə buxarlaşan palçıqdan əmələ gəldiyini yazmışdı. Anaksimenderə görə, ilk canlılar tikanlı, pullu qabıqlı idilər və dənizdə yaşayırdılar. Guya bu balığa bənzəyən məxluqlar daha sonra dəyişiklik keçirmiş, quruya keçərək pulcuqlarını tökmüş və insana çevrilmişdilər.⁴ (Ətraflı məlumat üçün baxın: “Darwinizm dini”, Harun Yahya) Anaksimenderin bu məntiqsiz fərziyyəsi hazırkı təkamül nəzəriyyəsinin əsasını təşkil etdiyini düşünə bilirik. Çünki Darwinin təkamül nəzəriyyəsi ilə Anaksimenderin fikirləri bir-birinə çox bənzəyir.

Empedokl isə özündən əvvəlki yanlış fikirləri birləşdirib su, od, hava və torpağı əsas elementlər olaraq mənimsəmişdi. Bu elementlərin bir yerə gələrək orqanizmi əmələ gətirdiyini düşünürdü. İnsanın bitkidən əmələ gəldiyinə və bu prosesin təsadüfən baş verdiyinə inanırdı.⁵ Beləcə təkamül nəzəriyyəsinin əsasını təşkil edən “təsadüf” anlayışı da dilə gətirildi.

Eyni dövrdə yaşamış Heraklit də başqa bir fikir irəli sürərək “kainatın müntəzəm şəkildə dəyişdiyini, buna görə də kainatın əvvəlindəki əfsanəvi prosesləri mühakimə etməyin mənasız olduğunu” və onun başlanğıcı və sonu olmadığını, yalnızca var olduğunu⁶ bildirmişdir. Qısaı, təkamül nəzəriyyəsinin əsasını təşkil edən materialist inanc qədim Yunanıstanda da eynilə vardı.

Öz-özünə əmələ gəlmə yalanı başda Aristotel (Ərəstun) olmaqla bir çox yunan filosofları tərəfindən dəstəklənirdi. Bu batil inanca görə, heyvanlar, xüsusilə də bəzi qurdlar, böcəklər və bitkilər döllənmə və ya oxşar çoxalma formasına ehtiyac duymadan təbiətdə öz-özünə əmələ gəlirdilər. Tədqiqatlarını Aristotelin təbiət elmləri ilə bağlı fikirlərinə əsaslandıran Marqut belə demişdir:

“Aristotel başqa açıqlama verə bilmədiyi hadisələrin izahı üçün ‘spontan’ əmələ gəlməni (*cansız maddələrin bir yerə gələrək qəfildən canlı varlıq əmələ gətirmələri*) qəbul etdiyi ölçüdə yer üzündə həyatın mənşəyi ilə məşğul olmuşdur”.⁷

Diqqətlə baxsaq, görürük ki, keçmiş dövrlərdəki təkamülçü elm xadimləri ilə müasir təkamülçülərin fikirləri arasında çox böyük oxşarlıq var. Kainatın başlanğıc və sonunun olmadığını bildirən materialist düşüncənin və canlıların təsadüfən əmələ gəldiyini iddia edən təkamül fikrinin mənşəyini bütperəst şumer mədəniyyətində və ya materialist yunan mütəfəkkirlərində tapmaq mümkündür. Canlı aləmin sudan və

ibtidai palçıq adlanan qarışıqdan təsadüfən əmələ gəlmiş, hətta canlıların yaranmasında yeganə təsirin təsadüflər olduğu yalanı bu iki inancın əsasını təşkil edir.

Bəzi müsəlmanların da dəstək olduqları təkamül nəzəriyyəsinin mənşəyi bu qədər qədim dövrə gedib çıxan batil anlayışdır. Materialist düşüncə ilə ortaya atılmışdır və bütpərəst inancları özündə ehtiva edir.

Əslində, təkamül yalnızca şumerlərdə və ya yunan mütəfəkkirlərində rast gəlinən batil inanc deyil. Məlumdur ki, mənbəyi qədim Yunanıstan olmaqla yanaşı, hazırki konfutsiçilik, taoizm kimi bütün batil dinlərin əsasını təkamül inancı təşkil edir. Bu da onu sübut edir ki, təkamül nəzəriyyəsi İslam inancına tamamilə zidd və batil anlayışdır.

Tarixi faktlara baxmayaraq, təkamülü müdafiə edən və “yaradılışçı təkamül nəzəriyyəsi”nin Quran ayələri ilə dəstəkləndiyini iddia edən təkamülçü müsəlmanlar bu fikrin mənbəyini də İslam dünyasına bağlamaq istəyirlər. Bu iddiaya əsasən, ilk təkamül fikri müsəlman mütəfəkkirlərdən çıxmış və onların əsərlərinin xarici dillərə tərcümə edilməsi qərb ölkələrində təkamül düşüncəsini əmələ gətirmişdir.

Halbuki yunan mütəfəkkirlərinin təkamülə aid fikirlərindən verilən bir neçə nümunə belə təkamül nəzəriyyəsinin qədim bütpərəst cəmiyyətlərdən gələn ibtidai inanc olduğunu açıqca göstərir.

Həm elmi, həm də tarixi faktlara əsaslanan həqiqətlər bu qədər aşkar ikən, materializm üzərində qurulmuş təkamül fərziyyəsini müsəlmanlara aid etməyə çalışmaq çox böyük xətdir.

Təkamül nəzəriyyəsinin təsadüf iddiası yaradılış gerçəyi ilə ziddiyyət təşkil edir

Təkamül nəzəriyyəsinin yaradılışla ziddiyyət təşkil etmədiyini irəli sürənlərin görmədikləri çox vacib bir məqam var: həmin insanlar darvinizmin əsas iddiasının “canlılar bir-birilərdən təkamül keçirərək əmələ gəlmiş” tezisi olduğunu düşünürlər. Halbuki təkamülçülərin əsas iddiaları bu deyil. Əvvəl də qeyd etdiyimiz kimi, onlar “canlı aləmin təsadüfən, şüursuz mexanizmlərlə əmələ gəlmişini” iddia edirlər. Elmə zidd olan bu iddialarına əsasən, yer üzündəki canlılar “bir Yaradıcı olmadan, cansız maddədən özbaşına” əmələ gəlmişdir.

Bu iddia bir Yaradıcının varlığını ən başdan inkar edir. Buna görə də bu nəzəriyyə inancılı insanlar tərəfindən qətiyyətlə qəbul edilə bilməz. Lakin bəzi müsəlmanlar bunun fərqiində olmadıqlarına görə “Allah canlıları bir-birindən təkamül keçirərək yarada bilər” fikrini əsas alaraq təkamülü müdafiə etməyi yanlış hesab etmirlər.

Lakin burada çox böyük təhlükəni görməzlikdən gəlirlər. Unudulmamalıdır ki, tamamilə yanlış olmasına baxmayaraq, “təkamüllə dini uyğunlaşdırmağa” çalışmaqla bu fikrə dəstək verirlər. Təkamülçülər isə fikirlərini cəmiyyətə daha rahat qəbul etdirmək üçün bu vəziyyətə göz yumurlar.

Mövzuya saleh müsəlman kimi baxdıqda və Quran ayələrinə əsasən düşündükdə görürük ki, əsasını “təsadüf” inancınının təşkil etdiyi nəzəriyyə ilə İslam dini arasında orta q məqam yoxdur. Təkamül nəzəriyyəsi təsadüfləri, zamanı və cansız maddələri ilahlaşdıraraq gücsüz, şüursuz varlıq və məfhumlara yaratma gücü verir (Allahı tənzih edirik). Bir müsəlman bu cür bütpərəst inanca əsaslanan nəzəriyyəyə qətiyyənlə sahib çıxmamalıdır. İnanclı insan tək Yaradıcı olan Allahın hər şeyi yoxdan var etdiyinə iman gətirdiyi üçün buna zidd olan hər cür fikir və inanca qarşı elm və ağılla mübarizə aparmalıdır.

Təkamül nəzəriyyəsi materializmin bir hissəsidir. Materializmin batil iddiasına görə, kainatın əvvəli və sonu, yəni Yaradıcısı yoxdur. Din əxlaqına uyğun olmayan bu ideologiyaya əsasən, kainat: qalaktikalar, ulduzlar, planetlər, günəş, digər kosmik cisimlər, onların sahib olduğu qüsursuz sistemlər və bütün bunların bir-biriləri ilə olan mükəmməl uyğunluğu tamamilə təsadüflərin nəticəsidir. Həmçinin canlı aləmin əsas elementi olan ilk zülal və ilk canlı hüceyrə də təsadüflərin təsiri ilə özbaşına əmələ gəlmişdir. Yer üzündəki, dənizlərdəki və göylərdəki canlıların bədənlərindəki qüsursuzluq da təsadüflərin əsəridir. Öz bədənəri başda olmaqla yaradılışa aid dəlillər hər yerə yayıldığı halda, təkamülçülər bu həqiqəti görməzliyə vurur və bütün bu mükəmməllikləri başıboş təsadüflərə və şüursuz proseslərə aid edirlər. Əvvəl də qeyd etdiyimiz kimi, təkamülçülərin əsas xüsusiyyəti təsadüfləri ilahlaşdırmaları və Allahın varlığını inkar etmələridir. Lakin kiminsə Allahın varlığını və böyüklüyünü qəbul etməməsi heç nəyi dəyişmir. Allahın sonsuz elmi və bənzərsiz sənəti yaratdığı hər şeydə özünü büruzə verir.

Belə ki, 21-ci əsrdə əldə olunan elmi nailiyyətlər də təkamülçülərin “canlı aləm təsadüfən və təbii hadisələrlə öz-özünə əmələ gəldi” iddiasını qəti şəkildə rədd edir. Canlılardakı qüsursuzluq onu göstərir ki, onları üstün ağıl və bilgi sahibi olan Allah yaratmışdır. Ən sadə quruluşlu hesab edilən canlıların belə mürəkkəb kompleksliyə sahib olmaları təkamülü müdafiə edənləri çıxılmaz vəziyyətə salır. Hətta təkamülçülərin özləri də bu həqiqəti tez-tez etiraf edirlər. Məsələn, ingilis riyaziyyatçı və astronom prof. Fred Hoyl təkamülçü olmasına baxmayaraq, canlıların təsadüfən əmələ gəlməsinin mümkün olmadığını belə etiraf edir:

“Hər şeydən əvvəl canlıların təsadüfən əmələ gəlməsi ehtimalı o qədər azdır ki, bu iddianı qəbul etmək məntiqsizdir”.⁸

Təkamülçü Pier Paul Qras isə təsadüflərin yaratma gücünün olmasına inanmağın xəyalpərəstlik olduğunu belə ifadə edir:

“Darvinizmə əsasən, tək bir bitki, tək bir heyvan tam lazım olan formada minlərlə faydalı təsadüflərə məruz qalmalıdır. Yəni möcüzələr adiləşməli və inanılmaz dərəcədə qeyri-mümkün hadisələr asanlıqla həyata keçməlidir. Xəyal qurmağı qadağan edən qanun yoxdur, lakin elm bu işə daxil edilməməlidir”.⁹

Bu sözlər təkamülçülərin ideologiyaları naminə düşdükləri vəziyyətin bariz nümunəsidir. Çünki nəzəriyyələrinin çıxılmaz vəziyyətə düşdüyünü və elmdən kənar olduğunu gördükləri halda, yalnızca ideologiyarı naminə təkamül nəzəriyyəsiindən əl çəkmirlər. Fred Hoyl digər açıqlamasında təkamülçülərin “təsadüfə” inanmalarının səbəbini belə izah edir:

“Əslində, həyatın ağıl sahibi bir varlıq tərəfindən yaradıldığı o qədər aşkardır ki, bu həqiqətin nə üçün hər kəs tərəfindən qəbul edilmədiyi insana maraqlı gəlir. Bunun səbəbi elmi deyil, psixolojidir”.¹⁰

Əvvəl də qeyd etdiyimiz kimi, Fred Hoylun psixoloji dediyi səbəb təkamülçülərin yaradılışı inkar etməyə çalışmalarıdır. Bütün bu dəlillər bəzi müsəlmanların təkamül nəzəriyyəsinin Allahı inkar etmək üçün müdafiə edilən fikir olduğunu görmələri üçün kifayətdir.

Təbii seçmə və mutasiyalar təkamülü inkişaf meydana gətirə bilmir

Təkamülçü müsəlmanlar təkamül nəzəriyyəsinin əsas iddialarının belə elm qarşısında bütün gücünü itirdiyini görmürlər. Təkamül nəzəriyyəsi elə ilk canlının əmələ gəlməsi mərhələsində çətin vəziyyətə düşür.

Nəzəriyyə iddia edir ki, təbiətdəki 1,5 milyona yaxın canlı növü şüursuz təbiət hadisələri nəticəsində ortaya çıxmışdır. Təkamülçülərə görə, əvvəlcə cansız maddənin içində kimyəvi reaksiyalarla canlı hüceyrə əmələ gəlmişdir. *(Qeyd edək ki, belə bir şeyin baş verə bilməyəcəyini göstərən bir çox faktlar var. Tədqiqatçılar ibtidai dünya atmosferində mövcud olan qazlarla və eyni şəraiti əmələ gətirərək apardıqları təcrübələrdə canlıların ən kiçik elementini belə əldə edə bilməyiblər)* Canlı orqanizmin əmələ gəlməsi müasir texnologiya və elm sayəsində şüurlu müdaxilələrə baxmayaraq, mümkün olmadığı halda, kor təsadüflərin bunu bacardığını iddia etmək, əlbəttə ki, ağıl və məntiqə sığmır.

Təkamülçülərə görə, bu ilk hüceyrə ilə başlayan həyat getdikcə daha da təkmilləşmiş və çeşidlənmişdir; guya bakteriyalarla başlayan “təkamül prosesi” ən

sonda insanı əmələ gətirmişdir. Qıssası, bu ağılsız və məntiqsiz iddiaya əsasən, təbiətdəki bir sıra şüursuz mexanizmlər canlıları müntəzəm olaraq inkişaf etdirməlidir. Məsələn, bir bakteriyada təqribən 2000 müxtəlif zülalın genetik məlumatı var. İnsanda isə təqribən 30 mindir. Yəni şüursuz mexanizm minlərlə yeni zülalın genetik məlumatını müəyyən zaman ərzində əmələ gətirməlidir.

Təkamül iddiası budur. Bəs, həqiqətən də, təbiətdə canlıların genetik məlumatını formalaşdıran mexanizm varmı?

Bu gün təkamül nəzəriyyəsi olaraq adlandırdığımız neo-darvinizm iki xəyali mexanizm irəli sürür: təbii seçmə və mutasiya.

Təbii seçmə “təbii yolla seçilmək” deməkdir. Yəni həyat mübarizəsi içində güclü olanlar və təbii şəraitə uyğunlaşanlar həyatda qalır, digərləri isə yox olurlar. Məsələn, bir bölgədə hava şəraitinin dəyişərək temperaturun azalması o bölgədə yaşayan heyvan populyasiyaları içində aşağı temperatura qarşı dözümsüz olan fərdlərin məhv olmasına səbəb olur.

Uzun müddət soyuğa dözümlü olan fərdlər həyatda qalır və populyasiyanın hamısı bunlardan əmələ gəlir. Yaxud vaşaqların təhdidi altında yaşayan dovşanlardan ətrafa daha çox uyğunlaşanlar və ya ən sürətlə qaçanlar həyatda qalır və xüsusiyyətlərini sonrakı nəsilə ötürürlər. Lakin diqqət etsək, görərik ki, burada yeni xüsusiyyət qazanılmır və mövcud canlılar başqa növə çevrilmir. Qıssası, təbii seçmə mexanizmi təkamülü inkişaf yaratma xüsusiyyətinə sahib deyil.

Bu halda təkamülçülərin əlində yalnızca mutasiya qalır. Təkamül nəzəriyyəsinin qəbul edilməsi üçün mutasiyalar canlıların genetik məlumatını inkişaf etdirməlidir.

Mutasiya canlıların genlərindəki radiasiya kimi xarici təsirlər və ya DNT-dəki transkripsiya xətaları nəticəsində meydana gələn dəyişiklikdir. Əlbəttə ki, mutasiyalar dəyişikliyə səbəb olur, lakin bu dəyişikliklər heç vaxt faydalı olmur, hər zaman mənfi xüsusiyyətlidir. Başqa sözlə desək, mutasiya canlıları inkişaf etdirmir, əksinə hər zaman ziyan vurur. Bu günə qədər orqanizmə faydalı olan hər hansı mutasiya müəyyən edilməyib. Yəni darvinistlərin iddiasına görə, mutasiya bədənin hər yerində simmetrik və bir-birinə uyğun dəyişikliklər əmələ gətirməlidir. Məsələn, təsadüfi mutasiyalarla sağ tərəfdə qulaq əmələ gəldisə, sol tərəfdə də təsadüfi mutasiyalar eyni simmetriyada, eyni şəkildə eşidən, eyni xüsusiyyətlərə sahib ikinci qulağı da əmələ gətirməlidir. Zindan, çəkiç və üzəngi sümüklərinin hər biri eyni formada, mükəmməl və bərabər şəkildə meydana gəlməlidir. Eyni vəziyyət ürəyə də aiddir. Darvinistlərin iddiasına əsasən, mutasiyalar mütləq bütün qapaqcıq və qulaqcıqları eyni formada, səhsiz, tam yerində və eyni anda meydana gətirməlidir. Bu proses bədənin hər bir

orqanında eyni şəkildə baş verməlidir.

Əks halda böyük ziddiyyətlər olmalı və bir qulağı tərs, bir dişi fərqli, bir gözü alnında, digəri isə burnunda olan qəribə formalar yaranar. Canlı aləmdə isə bu cür uyğunsuzluq yoxdur. Darvinistlərin iddiasına görə, mutasiyalar hər şeyi simmetrik və uyğun formada meydana gətirməlidir. Lakin 99%-i zərərli, 1%-i isə təsirsiz olan mutasiyaların faydalı olması; düşünülmüş, uyğun və simmetrik orqanları eyni anda əmələ gətirməsi mümkün deyil. Qıssası, mutasiyalar qüsursuz quruluşa sanki tufənglə atəş açmağa bənzəyir. Sağlam bir şeyin üstünə atəş açmaq onu tamamilə məhv edir. Yalnızca birinin təsirsiz qalması və ya bədəndəki bir infeksiyanı yandıraraq sağaltması heç nəyi dəyişmir. Onsuz da orqanizm ona dəyən 99 güllə ilə məhv olmuşdur.

20-ci əsrdə ən çox inkişaf edən elm sahələrindən biri də genetikadır. Canlılarda müşahidə olunan genetik xəstəliklərin müasir elmlə araşdırılması nəticəsində məlum oldu ki, mutasiyalar təkamülçülərin iddia etdikləri kimi, təkamülə fayda verən bioloji dəyişikliklər deyil. Xüsusilə də genetika elminin inkişafı ilə mutasiyalar nəticəsində əmələ gələn 4500-ə yaxın genetik xəstəlik aşkar olunmuşdur. Əvvəllər “irsi” olduğu zənn edilən bir çox xəstəliklərin artıq müxtəlif növ mutasiyalar nəticəsində əmələ gəldiyi məlumdur.

Mutasiyalar irsi baxımdan faydalı olması üçün mütləq çoxalma orqanlarında (kişilərdə sperm hüceyrələri, qadınlarda isə yumurta) baş verməlidir. Yalnızca bu cür baş verən genetik dəyişiklik sonrakı nəsələ ötürülə bilər. Bir çox genetik xəstəliyin səbəbi də bu hüceyrələrdə baş verən dəyişikliklərdir. Bədənin qaraciyər və beyin kimi digər orqanlarında baş verən mutasiyalar isə sonrakı nəsələ ötürülə bilməz. Bu cür genetik dəyişikliklərə “somatik mutasiyalar” deyilir. Bir çox xərçəng növlərinin səbəbi də hüceyrə DNT-sində baş verən bu proseslərdir.

Mutasiyaların canlılara vurduğu ziyanlara ən yaxşı nümunələrdən biri xərçəng xəstəliyidir. “Kanserojen” adlanan kimyəvi maddələr və ultrabənövşəyi şüalar əslində, “mutagen”, yəni mutasiya yaradan amillərdir. Son illərdə, xüsusilə xərçəngin yaranmasına təsir edən “onkoloji” və “şiş yaranmasının qarşısını alan” genlərin kəşfindən sonra xərçəngi əmələ gətirən mutasiyaların mexanizmi aydın oldu. Bəhs edilən bu iki gen hüceyrələrin çoxalması və bədənin özünü yeniləməsi üçün lazımdır. Ancaq bunlardan birinin mutasiyalarla zərər görməsi nəticəsində hüceyrələr nizamsız böyüyür və xərçəng əmələ gəlməyə başlayır. Bu vəziyyəti bir avtomobilin qaz pedalının kilidlənməsi və ya əyləcin sıradan çıxmasına bənzədə bilərik. Hər iki halda da avtomobilin qəza törətməsi labüddür. Eyni şəkildə nəzarətsiz hüceyrə artımı da əvvəlcə xərçəngə, sonra isə ölümə səbəb olur. Bu genlər mutasiyalar nəticəsində

doğuşdan xətalı olduqda, məsələn, retinoblastoma adlı xəstəlik nəticəsində körpələr qısa müddətdə həyatlarını itirirlər.

Mutasiyaların canlılara vurduğu ziyanlar bununla bitmir. Bu günə qədər müşahidə edilən bütün mutasiyalar əksər hallarda zərərli, bəzən isə təsirsiz olur. Buna baxmayaraq, təkamülçülər, həmçinin təkamülçü müsəlmanlar hələ də mutasiyaları təkamül mexanizmi kimi göstərməyə çalışırlar. Əgər təkamülçülərin iddia etdikləri kimi növlər bir-birindən təkamül keçirsə idi, milyonlarla faydalı mutasiyalar çoxalma hüceyrələrində ard-arda baş verməli idi.

Bu gün inkişaf edən elm milyonlarla zərərli mutasiyaların səbəb olduğu xəstəliyi aşkar etdiyi halda, təkamülçü alimlərin genetik məlumatı artıran heç bir mutasiya nümunəsi verməmələri, əlbəttə ki, təkamül nəzəriyyəsini böyük çətinliyə salır. 35 cilddən ibarət olan *“of Traite de Zoologie” ensiklopediyasının* redaktoru və Fransa Elm Akademiyasının keçmiş sədri olan təkamülçü Pier Paul Qras mutasiyaları **“yazılmış mətnin kopyalanması zamanı edilən hərf səhvlər”**inə bənzətmişdir. Hər bir hərf səhvi kimi mutasiyalar da yeni məlumat yaratmır, əksinə mövcud məlumatı pozurlar. Qras bu həqiqəti belə izah etmişdir:

Mutasiyalar müəyyən zaman ərzində çox nizamsız şəkildə əmələ gəlirlər. Bir-birilərini tamamlayan xüsusiyyətləri yoxdur və bir-birilərinin ardınca gələn nəsillər üzərində müəyyən istiqamətə doğru toplanmış (getdikcə artan) təsirləri olmur. Mövcud olan quruluşu dəyişdirirlər, lakin bunu tamamilə nizamsız şəkildə edirlər. Bir canlının bədənində çox kiçik də olsa, nizamsızlıq yarandıqda bunun nəticəsi ölüm olur... Həyat faktoru ilə anarxiya (nizamsızlıq) arasında heç bir qanunauyğunluq yoxdur.¹¹

Məhz buna görə də mutasiyalar Qrasın da dediyi kimi, “nə qədər çox olsa da, təkamülü əmələ gətirməzlər”. Mutasiyaların bu təsirini zəlzələlərə bənzədə bilərik. Zəlzələlər bir şəhəri inkişaf etdirmir, ancaq onu məhv edir. Mutasiyalar da hər zaman mənfi dəyişikliklərə səbəb olur. Buna görə də təkamülçülərin mutasiyalara əsaslanan iddiası da tamamilə əsassızdır. (*Ətraflı məlumat üçün baxın: “Təkamül Nəzəriyyəsinin Süqutu”, Harun Yəhya*)

Fosil tədqiqatları yaradılış həqiqətini təsdiq edir

Əvvəlki bölmədə də qısaca bildirdiyimiz kimi, elmi tərəqqi təbii seçmə və mutasiyanın heç bir təsir gücünün olmadığını sübut edib. Təkamül prosesi olmadığına görə keçmişdə də təkamül baş verə bilməzdi. Amma təkamülçülər bu iddialarından əl çəkmir və bütün canlıların yüz milyonlarla illik uzun dövr ərzində mərhələ-mərhələ bir-birlərindən törədiklərini iddia etməyə davam edirlər. Təkamülçülər burada da

yanılırlar. Əgər iddia etdikləri fikir doğru olsa idi, bu qədər uzun müddət ərzində saysız-hesabsız ara keçid formaları olmalı və biz bu fosil qalıqlarına rast gəlməli idik.

Təkamülçülərin iddialarının məntiqsizliyini bütün nümunələrdə görmək mümkündür. Məsələn, balıqların yaranmasını misal gətirək. Təkamülçülər balıqların təkamül keçirərək dənizulduzu və ya dəniz soxulcanı kimi onurğasız dəniz canlılarından yarandığını iddia edirlər. Əgər belədirsə, bu iki fərqli canlı qrupu arasında mərhələ-mərhələ təkamül keçirmiş çoxlu sayda "ara keçid formaları" olmalıdır. Halbuki dövrümüzdə keçmişdə yaşamış balıqların və dəniz ulduzlarının hər birinə aid on minlərlə fosil tapılmasına baxmayaraq, təkamülçülərin bu iddiasını təsdiq edən **tək bir ara keçid forması** belə tapılmamışdır. Ara keçid formalarının olmaması isə açıq-aşkar "təkamülün heç bir zaman baş vermədiyini" göstərir.

Təkamülçülər bu həqiqəti bilmələrinə baxmayaraq, demədoqluq edərək və saxta fosillərdən istifadə edərək insanları təkamül ssenarisinə inandırmağa çalışırlar. Halbuki Darvin belə öz dövründə fosil qalıqlarının nəzəriyyəsini təsdiq etmədiyini bilirdi. Kitabının "Nəzəriyyənin çətinlikləri" başlıqlı bölməsində bu həqiqəti belə ifadə edirdi:

Əgər, həqiqətən, növlər digər növlərdən tədricən törəyibsə, nə üçün saysız-hesabsız ara keçid formalarına rast gəlmirik? Nə üçün bütün təbiət qarmaqarışiq vəziyyətdə deyil, tamamlanmış və yerli-yerindədir? Saysız-hesabsız ara keçid formaları olmalıdır, bəs nə üçün yer üzünün bu qədər çoxsaylı təbəqəsində onları tapa bilmirik... Nə üçün hər geoloji forma və hər təbəqə belə formalarla dolu deyil? Geologiya yaxşı dərəcələndirilmiş proses üzə çıxarmır və bəlkə də, bu mənim nəzəriyyəmə qarşı irəli sürüləcək ən böyük etiraz olacaq. (Charles Darwin, The Origin of Species, 1. b., s.172)

Darvin gələcəkdə fosil qalıqlarının çoxalacağını və mövcud olmayan ara keçid formalarının da tapılacağını ümid edirdi. Amma bu xəyalı heç vaxt gerçəkləşmədi. Dövrümüzdə təkamülçülərin də artıq belə ümidləri qalmayıb. Çünki özlərinin də etiraf etdiyi kimi, fosil qalıqları olduqca çoxdur və bizə həyatın tarixini göstərəcək qədərdir. Lund Universitetindən isveçli təkamülçü botanik prof. N. Heribert Nilson fosil qalıqları barədə bunları deyir:

"Təkamülü sübut etmək üçün 40 ildən çox davam edən təşəbbüslərim, nəhayət, uğursuzluqla nəticələndi... Fosil materialı hazırda o qədər təndir ki, yeni siniflər yaradılmışdır və ara keçid formalarının tapılmaması material əskikliyi ilə açıqlana bilinməyəcək vəziyyətdədir. **(Fosil qalıqlarındakı) boşluqlar gerçəkdir, əsla tamamlana bilməyəcək**".¹²

Qlazqo Universitetindən paleontoloq prof. T. Nevil Corc isə fosil qalıqlarının olduqca çox olmasına baxmayaraq, axtarılan ara keçid formalarının hələ tapılmamasını belə ifadə etmişdir:

"Fosil qalıqlarının (təkamülə aid olan) əskikliyini ortadan qaldırmaq üçün hər hansı açıqlama etmək artıq mümkün deyil. Çünki əlimizdəki fosil qalıqları olduqca çoxdur və yeni kəşflərlə yeni növlərin tapılması qeyri-mümkün görünür... **Hər cür kəşfə baxmayaraq, fosil qalıqları hələ də (növlər arası) boşluqlardan yaranmağa davam edir**".¹³

"Təkamülçülər fosil qalıqlarının təkamülü təkzib etməsi ilə yanaşı, yaradılış həqiqətinə elmi dəlil olduğunu da etiraf edirlər. Məsələn, təkamülçü paleontoloq Mark Çarneçki belə etiraf edir:

"Nəzəriyyəni (təkamülü) sübut etmənin qarşısındakı ən böyük maneə hər zaman fosil qalıqları olmuşdur... Bu qalıqlar heç vaxt Darvinin mövcud olduğunu iddia etdiyi ara keçid formalarının izlərini ortaya qoymayıb. Növlər bir anda ortaya çıxırlar və yenə bir anda yox olurlar və bu gözlənilməyən vəziyyət **növlərin Tanrı tərəfindən yaradıldığını müdafiə edən yaradılışçı arqumentə dəstəkdir**".¹⁴

Gördüyümüz kimi, təkamülçülər ara keçid formaları mövzusunda da uğursuzluğa düşər olublar. Darvinizm iddiasının irəli sürüldüyü 19-cu əsrdən etibarən bütün dünyada aparılan qazıntı işləri və tədqiqatlarda təxminən 300 milyon fosil əldə edilmiş, amma tək bir "ara keçid forması"na belə rast gəlinməmişdir. Əldə edilən tapıntılar təkamülçüləri məyus edir, çünki onlar canlıların yer üzərində birdən-birə, əksiksiz və qüsursuz olaraq ortaya çıxdıklarını göstərir.

Amma təkamülçü alimlər ara keçid formalarının heç vaxt mövcud olmadığını çox yaxşı bilmələrinə baxmayaraq, nəzəriyyələrini müdafiə etməkdən əsla əl çəkmirlər. Bunun üçün əllərindəki bəzi fosillər haqqında ön mühakimə yürütməyə çalışırlar. Dünya şöhrətli "Nature" jurnalının redaktoru Henri Ci "Geoloji zaman axtarışında" (In search of deep time) adlı əsərində təkamülçü alimlərin fosil barədə şərhlərinin "nə dərəcədə elmi" olduğunu belə etiraf edir:

"Əcdad-nəvə əlaqələrinə bağlı insan təkamülü sxemi tamamilə gerçəklərə zidd insan icadıdır və insanların ön mühakimələrinə görə formalaşmışdır... Bir qrup fosilin qohumluq zənciri yaratdığını demək test edilən elmi fərziyyə deyil, gecə nağılları ilə eyni dəyərə malik iddiadır, əyləndirici və hətta bəlkə yönləndiricidir, amma elmi deyil".¹⁵

Buna görə bəzi inancılı insanlar təkamülçülərin elmilik maskası altında etdikləri bu cür saxtakarlıqlarına aldanmamalıdırlar. “Alim olduqlarına görə, mütləq doğru söz deyirlər” demək və bu səbəbdən təkamülçülərin hər dediklərinə inanmaq, şübhəsiz ki, böyük xəta olar. Çünki təkamülçü alimlər ideologiyaları uğrunda gerçəkləri gizlətməkdən, elmi məlumatları təhrif etməkdən, hətta saxta dəlillər düzəltməkdən çəkinmirlər. Darvinizmin tarixi belə nümunələrlə doludur.

Darvinin nəzəriyyəsinə ümumi olaraq baxıldıqda belə əsassızlığı, çürük əsaslar üzərinə qurulduğu dərhal anlaşılır. Daha dərin araşdırıldıqda isə vəziyyət daha da aydınlaşır. (Baxın: Təkamül nəzəriyyəsinin süqutu, Həyatın gerçək mənşəyi, Təkamülçülərin etirafları, Təkamülçülərin düşdükləri xətalər, Harun Yəhya)

Təkamülçülərin iddialarının tam əksinə, bütün kainatda, yer üzərindəki canlı-cansız bütün varlıqların xüsusiyyətlərində çox mükəmməl nizam və ağılla qarşılaşırıq. Bu da hər şeyin bir Yaradıcısı olduğunu, yəni canlı-cansız bütün varlıqları Allahın yoxdan var etdiyinin dəlidir. Təkamülçü alimlər isə bunu qəbul etmədikləri üçün bu gerçəyə qarşı naümidcəsinə mübarizə aparırlar. Materializmə olan güclü bağlılıqları səbəbindən sanki bir ölünü yaşatmağa çalışırlar.

Bütün bunlar bizi belə nəticəyə gətirir: darvinizm insanları ağıldan, elmdən və gerçəklərdən uzaqlaşdırır, onları ağılsızlığa aparır. “Ağılsızlıq” bu vəziyyətə tam uyğun gəlir. Çünki təkamülə inanan insanlar ağılın və elmin göstərdiyi yolla getməyib, Darvinin yaşadığı 1800-cü illərdən qalma xürafələrə aldanır, axırda isə təsadüflərin ilahlıq edə biləcəyinə inanırlar. Halbuki yaradılış dəlilləri bütün kainatı əhatə edib. Bunu anlamaq üçün göyə, dənizlərə, heyvanlara, bitkilərə və onların malik olduqları qüsuruz mexanizmlərdən yalnız birinə baxmaq yetərlidir. Bütün bunların təsadüflərin əsəri olduğunu demək ağıla, məntiq və elmə zidd olar. Hər kəs Allahın böyüklüyünü və ucalığını təqdir etməli və Allaha təslim olmalıdır.

İslamda təkamül olduğunu iddia edənlər 300 milyon fosilin təkamülü alt-üst etdiyini bilmirlər

Bəzi müsəlmanlar 1940-50-ci illərdən qalma məlumatlarla təkamülün elm tərəfindən dəstəklənən nəzəriyyə olduğunu zənn edirlər. “*Müsəlmanlar Darvindən əvvəl təkamülü bilirdilər*” kimi aciz və qəribə məntiq irəli sürərək təkamülü İslamla əlaqələndirməyə çalışırlar. Bu məntiq ciddi bilgisizliyin nəticəsidir.

Birincisi, təkamül saxtakarlığı ilk dəfə Darvinlə ortaya çıxmış düşüncə deyil. Tarix boyu bütün materialistlər canlıların daşdan, torpaqdan öz-özünə yarandığını və

canlıların guya bir-birindən törədiyini iddia edirlər. Təkamül minlərlə il əvvələ dayanan bütperəst inanacdır. Şumerlər də, qədim misirlilər də təkamülə inanan və təkamülü müdafiə edən cəmiyyətlər olublar. Məsələn, misirlilər canlıların Nilin palçıqlı sularından öz-özünə çıxdıqlarını düşünürdülər. Beləliklə, *“təkamül Darvindən əvvəl də bilinirdi, müsəlmanlar da təkamülü bilirdilər”* deməyin heç bir mənası yoxdur. Müsəlmanlar da, ilk yəhudilər də, ilk xristiyanlar da, şumerlər də, misirlilər də təkamülün dinsizliyin mənbəyi olduğunu, əlbəttə, bilirdilər. Amma bu gün də olduğu kimi, o dövrdə də ağıl və vicdan sahibi insanlar təkamülün saxtakarlıq olduğunu açıqca görə bilirdilər, bəzi insanlar da materialist və ateist təfəkkürə sahib olduqları üçün bu saxtakarlığı müdafiə edirdilər.

İkincisi, canlıların mərhələ-mərhələ bir-birlərindən törəyərək yarandığı iddiası elmi olaraq heç bir dəlillə təsdiqlənməyib. Əgər canlılar Darwinin və ya keçmişdə yaşamış təkamülçülərin iddia etdiyi kimi, bir-birindən törəmiş olsa idi, bu, fosil qalıqlarında açıqca görülməli idi. Bu günə qədər aparılan qazıntı işlərində 300 milyona yaxın fosil əldə edilmişdir. Amma bunların içində bir canlının digərinə çevrildiyini, canlıların guya ortaq əcdada sahib olduğunu göstərən tək bir fosil belə yoxdur. 300 milyon fosilin hər biri istisnasız olaraq canlıların sahib olduqları bütün xüsusiyyətləri ilə anidən ortaya çıxdıqlarını, yəni yaradıldıklarını və yüz milyonlarla il boyu heç dəyişmədiklərini, yəni təkamül keçirmədiklərini göstərir. 150 il boyunca dünyanın hər tərəfi dəlik-deşik edilib tək bir ara keçid forması tapılmayıb. Təkamülçülərə edilən “bir ara keçid fosili gətirin, 10 trilyon verəcəyik” təklifinə bir nəfər belə cavab verməyib, hətta Darwin belə ara keçid fosili tapılmasa, nəzəriyyəsinin çökəcəyini bildirib. Yəni ortada bircə faktiki tapıntı belə yoxdursa, nağıllar danışmağın, “əcdadlarımız mikrob imiş”, “quşların əcdadı tapıldı”, “əcdadlarımız xurma imiş” kimi başlıqlarla ictimaiyyəti aldatmağa çalışmağın heç bir mənası yoxdur.

“Əcdadlarımız xurma imiş” yalanı

Bəzi insanlar İbn Miskəveyh kimi İslam ölkələrində yaşamış şəxslərin təkamül yalanlarını gündəmə gətirərək guya İslamla təkamülü əlaqələndirməyə çalışırlar. Keçmişdə müsəlman cəmiyyətlər içərisində təkamül yalanını müdafiə etmiş insanların olması doğrudur. İbn Miskəveyh də bu insanlardan biridir. İnsanların əcdadının xurma ağacı olduğunu iddia edən İbn Miskəveyh türk milləti haqqında da inanılmaz yalanlar iddia edirdi. Bunu da unutmamaq lazımdır ki, bir yalanı müdafiə edən şəxsin hansı millətdən, hansı inancdan olduğu mühüm deyil. Bu şəxsin inancı və ya milləti bəhs edilən iddianın yalan olduğu gerçəyini dəyişdirmir.

Bütün digər canlılar kimi bitkilər də milyonlarla il boyunca dəyişməyib. İlk bitki fosilləri Daş kömür dövrünə, yəni təxminən 350 milyon il əvvələ aiddir və bu dövrə aid bitkilər bugünkü bitkilərlə eynidir. İbn Miskəveyhin əcdadımız olduğunu iddia etdiyi xurma yarpağının isə Təbaşir dövrünə (146-65 milyon il) aid fosil nümunələri tapılır. Bu bitki təxminən 140 milyon il boyunca heç bir dəyişikliyə məruz qalmamışdır. Zaman keçdikcə qolları və ayaqları yaranmamış, insana çevrilməmişdir. “Əcdadlarımız mikrob idi”, “əcdadlarımız soxulcan idi”, “əcdadlarımız xurma idi” kimi zaman-zaman gündəmə gətirilən bu cür iddialar elmi inkişafın və dəlillərin çox yaxşı fərqində olan insanları yalnızca güldürür. Tək bir ara keçid fosilinin belə olmamasına və canlıların dəyişmədiyinin 300 milyon fosillə sübut edilməsinə baxmayaraq, bu cür iddiaların fərqli formalarda gündəmə gətirilməsi darvinistlərin 150 il boyu davam etdirdikləri yalanın bir hissəsidir. Amma artıq insanlar bu hiylələrə inanmırlar.

Təkamül iddialarının Darwin dövründən əvvəl də mövcud olduğu fikri doğrudur. Amma darvinizm İbn Miskəveyh adlı şəxsin yaşadığı dövrdən daha əvvəl Şumer və Misir dövründən qalan bütperəst dindir. Bu iddiaya ciddi şəkildə sahib çıxan tək insan İbn Miskəveyh deyildi, irqçi və faşist məntiqə sahib Firon da bu fikri güclü müdafiə edirdi.

Darvinizm fikrini Firona və şumerlərə şeytan təlqin etmişdi. İbn Miskəveyh isə bu fikri onlardan götürmüşdü. Firon dövründən qalma bu dinsiz inanc çox qədim təşkilat olan masonluğun təsiri ilə yayılmış və insanlar özlərini alim kimi tanıtmış şəxslər tərəfindən yönləndirilmişlər. Bu şəxslər İslamı qəbul etmiş kimi göstərilmiş, “məşhur İslam alimi” görüntüsündə tanıtılmış və insanları Allah inancından uzaqlaşdırmaq üçün güclü darvinizm təbliğatı aparmışlar. İbn Miskəveyh də masonların idarəçiliyindəki bu azgın zehniyyətdəki şəxslərdən biridir və eyni zamanda, masondur. Türkləri və zənciləri aşağı meymun irqi olaraq görən və nəcib türk millətinə dil uzatmağa çalışan bu şəxs millətimizə nifrətini bu sözlərlə ifadə etmişdir:

“...Nəhayət, nəfsin onun üzərindəki təsiri gücləndikcə qavrama və ayırd etmə gücləri sayəsində verilən təlimi də alır. İnsanlıq mərtəbəsinə olduqca yaxın olan bu mərtəbə bəhimiyət (heyvanilik) mərtəbəsidir. Şimal və cənubda, Yerin ən uzaq bölgəsində və onun ətrafında məskunlaşan TÜRK və ZƏNCİLƏR bu qəbildəndir. ONLAR İLƏ BƏHS ETDİYİMİZ HEYVANİLİYİN SON MƏRTƏBƏSİ ARASINDA BÖYÜK BİR FƏRQ YOXDUR. Onlar öz xeyirlərinə olanları ANLAYACAQ VƏZİYYƏTDƏ DEYİLLƏR. Özləri ortaya hikmət qoya bilmədikləri kimi, qonşu millətlərini də qəbul etməzlər.

Buna görə VƏZİYYƏTLƏRİ ÇOX PİS VƏ HƏYAT SƏVİYYƏLƏRİ AŞAĞIDIR. Qibtə ediləcək heç nələri olmadığı kimi, HEYVANLARIN İSTİFADƏ EDİLDİYİ İŞ YERLƏRİNDƏ QUL KİMİ İSTİFADƏ OLUNMAQDAN BAŞQA İŞƏ DƏ YARAMIRLAR...”

Bu sözlər vətənpərvər və nəcib türk millətinə yönləndirilmiş olduqca iyrənc sözlərdir. Bəzi ilahiyyatçılarımızın tərifləyib, fikirlərinə dəyər verdiklərini söylədikləri bu şəxs 600 il boyunca 3 qitəyə hakim olmuş qədərbilən türk millətini öz ağılnca heyvanlara bənzətmiş və onları “heyvanların istifadə edildiyi iş yerlərində istifadə olunacaq qul” kimi qələmə verərək həddini aşmışdır. (Nəcib türk millətini tənzih edirik) Türk millətinin alicənablığı və üstünlüyü açıq-aşkar ortadadır. Millətimizə aşağı irq, qul deyən, zənciləri insan kimi görməyən bu zehniyyət Firon dövrünün bütpərəst inancından qalır. Masonların təsiri ilə daha da yayılan bu iyrənc məntiq darvinizm fikrinin əsasını qoymuşdur. Eyni fikirdə olan Darwin də soylu türk millətini öz bəsit ağılnca “aşağı irq” olaraq görürdü:

“Təbii seçməyə əsaslanan mübarizənin mədəniyyətin yayılmasına sizin düşündüyünüzdən daha çox fayda verdiyini və verməyə davam etdiyini göstərə bilərəm. Düşünün ki, bir neçə əsr əvvəl Avropa TÜRKLƏR TƏRƏFİNDƏN İŞĞAL EDİLDİKDƏ Avropa millətləri necə təhlükədə qalmışdı. Bu gün Avropanın TÜRKLƏR TƏRƏFİNDƏN İŞĞALI bizə necə də gülünc gəlir.

Avropa irqləri olaraq tanınan mədəni irqlər həyat mübarizəsində türklərə qarşı güclü qalibiyyət qazanmışdılar. Dünyanın yaxın gələcəyinə baxdıqda çoxlu sayda AŞAĞI İRQLƏRİN mədəniləşmiş yüksək irqlər tərəfindən yox ediləcəyini görürəm.” (Francis Darwin, *The Life and Letters of Charles Darwin*, Vol. I, 1888. New York: D. Appleton and Company, s. 285-286)

Darvinin zəncilərə baxış tərzi Firon dövründəki məntiqlə eynidir

“Bəlkə də, əsrlər boyu davam etməyəcək qədər yaxın gələcəkdə mədəni insan irqləri vəhşi irqləri tamamilə yer üzündən siləcək və onların yerinə keçəcəklər. Digər tərəfdən, insanabənzər meymunlar da ... şübhəsiz, yox ediləcəklər. Beləcə, insan ilə ən yaxın qohumları arasındakı boşluq daha da genişlənəcək. Beləliklə, ortada indiki avropalı irqlərdən belə daha mədəni olan irqlər və İNDİKİ ZƏNCİLƏRDƏN, YERLİ AVSTRALİYALILARDAN VƏ QORİLLALARDAN belə daha geridə qalan əntər növündən olan meymunlar

qalacaqlar.” (Charles Darwin, *The Descent of Man*, 2-ci nəşr, New York, A L. Burt Co., 1874, s. 178)

Bir qisim insanların “alim” deyərək hörmət etdikləri, fikirlərinə dəyər verdikləri şəxslər məhz bu zehniyyətdə olan insanlardır. Vəziyyət belə olduğu halda, bütün bunları görməzlikdən gəlmək və “alimdir, hörmət edilməlidir” məntiqi ilə hərəkət etmək olduqca təhlükəlidir. Hər “alim” adına sahib insana da hörmət edilməlidir deyə bir qayda yoxdur. Şeytanın təsirində olan bir çox insanlar irəli sürdükleri fikirlərlə tarixə adlarını yazdırmış, amma bəşəriyyətə hər zaman zülm gətirmişlər. Marks, Lenin, Stalin - bunların hamısı guya alimdirlər. Terrorist liderlərin də bir qismi alim dərəcəsinə bilgiyə sahibdirlər. Mason professorlar da alimdirlər. Əgər alimlərə mütləq hörmət edilmədirsə, onda bu insanlara da hörmət edilməlidir. Ancaq bir insana hörmət edilməsi üçün onun “alim” adına malik olması yetərli deyil.

Bir şəxs ancaq insan kimi davranırsa, müsəlman kimi yaşayır və müsəlman kimi danışarsa, alimdir. İnsanlara qarşı nifrət doludursa, insanların bir qismini meymun kimi görürsə, faşist və irqçi baxış tərzinə sahibdirsə, bu cür insana alim deyilməyəcəyi aydındır.

İnsanlar yaradılışı isbat edən 300 milyon fosilin mövcudluğundan xəbərdardırlar. Tək bir ara keçid fosili belə olmadığını bilirlər. Nəinki tək bir insanın, hətta insanın hüceyrəsindəki tək bir zülalın belə təsadüfən meydana gələ bilməyəcəyini anlayıblar. Canlıların Rəbbimizin “Ol” əmri ilə yoxdan yaradıldıklarını elmi dəlillərlə, açıq sübutlarla görüblər. Allahın varlığını açıqca inkar edən darvinizm adlı bu azğın bütperəst din cəmiyyət tərəfindən artıq qəbul edilmir. Cəmiyyətimizdə zorla qəbul etdirilməyə çalışılan “Allah insanları təkamüllə yaratdı” fikri darvinizmin 21-ci əsrdəki çöküşünün ardınca tərəfdar tapa bilmək üçün masonların ortaya atdığı yeni bir yalandır. Qurandakı izahlara tamamilə zidd olan, elmi dəlillərlə qəti şəkildə təkzib edilən, tək bir ara keçid fosili ilə belə təsdiq olunmayan bu yalan iddianın tələsinə artıq insanlar düşümlər.

Çarlz Darvinin dindar olduğu yalanı

Təkamül nəzəriyyəsini müdafiə edən inanlı insanların böyük əksəriyyəti Darvinin dinə qarşı olmadığını, hətta dindar olduğunu iddia edirlər. Şübhəsiz ki, bu böyük yalandır. Çünki Darwin Allaha və dinə qarşı olduğunu açıqca ifadə etmiş şəxsdir.

Darvin gənclik illərində Allahın varlığına inanmasına baxmayaraq, getdikcə inancını itirmiş və orta yaşlarından etibarən ateist olaraq yaşamışdır. Amma başda həyat yoldaşı olmaqla yaxın qohumlarını və digər inanlı insanlara əks getməmək üçün bu fikirlərini açıqlamaqdan çəkinmişdir. Darvinist tarixçi Qertrud Himelfarbın “Darvin və darvinist inqilab” (Darwin and Darwinian Revolution) adlı kitabında **“Darvinin inancsızlığının nə dərəcə olduğu onun dərc olunan nə fəaliyyətlərində, nə də avtobioqrafiyasında görülə bilər, bu detallar yalnızca onun avtobioqrafiyasının orijinal versiyasında var”**¹⁶ deyər bildirilir.

Yenə də Himelfarbın kitabında Darvinin oğlu Frensiz Darvinin “Çarlz Darvinin həyatı və məktubları” (The Life and Letters of Charles Darwin) adlı kitabı nəşr etdirəcəyi ərafədə Darvinin həyat yoldaşı Emma buna qarşı çıxaraq onun ölümündən sonra qalmaqalların yaranmasına izin vermək istəməmişdir. Emma Darvin kitabdan dinsizliklə bağlı açıq ifadə olunan fikirləri çıxarması ilə bağlı oğlunu sərt tənbeh etmişdir. Ailəsi bu ifadələrin Darvini bütün dünyanın gözündə alçalacağını düşünərək buna qarşı çıxmışdır.¹⁷

Neodarvinizmin qurucularından bioloq Erns Mayra görə isə, “Darvinin 1836-1839-cu illərdə Maltusun yazılarını oxumamışdan əvvəl inancını itirdiyi açıq-aşkardır. Dərc etdirdiyi yazılarında dostlarını və həyat yoldaşını incitmək üçün daha çox Allahın varlığına inanan üslubdan istifadə etmişdir. Amma **qeyd dəftərlərindəki ifadələrinin çoxu materialist inanca sahib olduğunu göstərir**”.¹⁸

Darvin ailəsinin reaksiyasını nəzərə aldığı üçün həyatı boyunca dini mövzulardakı fikirlərini gizli saxlamışdır. Əslində, bu gizliliyin səbəbini özü şəxsən belə açıqlamışdır:

“İllər əvvəl bir dostum əgər İngiltərədə elmi inkişaf etdirmək istəyirəmsə, mənə işlərimdə din mövzusunda yer verməməyi şiddətlə tövsiyə etdi və bu, mənə iki məsələnin bir-biri ilə ortaq əlaqəsi barədə düşünməməli olduğuma inandırtdı. Əgər gələcəkdə dünyanın nə qədər liberal olacağını təxmin edə bilsə idim, bəlkə də, fərqli davranardım.”¹⁹

Sonuncu cümləsindən də aydın olduğu kimi, Darvin mənfi reaksiya almayacağını bilsə idi, bəlkə də, bu qədər ehtiyatlı davranmazdı. Ancaq mənfi reaksiyaya məruz qalmamaq üçün əsil fikirlərini olduqca gizli saxlamağı üstün tutmuşdur. Hətta Karl Maks “Kapital” (Das Kapital) adlı əsərini Darvinə həsr etmək istədikdə də Darvin ateist fikirlər əsasında yazılaraq ona həsr edilmiş bir kitabın onun ailə üzvlərinə narahatlıq verəcəyini söyləmişdi və Marksın bu təklifini qəbul etməmişdir.²⁰ Ancaq Darvin fikirlərə və inanclara qarşı olan azgın düşüncə tərzini

qohumuna söylədiyi bu sözlərlə belə bildirmişdir:

“Bütün insan duyğularına heyvanlarda izi davam etdirilə bilən bir mikrob olaraq baxıram”.²¹

Davamında isə din və Allah haqqında belə yalan fikir söyləmişdir:

“Uşaqların zehninə yeridilən Allah inancına dair israrlı təlqinlərin onların hələ tam inkişaf etməmiş beyinlərində güclü və bəlkə də, irsi olaraq qalıcı təsir yaratma ehtimalı görməzlikdən gəlinməməlidir. Çünki necə ki bir meymunun ilana qarşı instinktiv kin və qorxuya qalib gəlməsi çətindir, Allah inanclarını beyinlərindən çıxarmaq da o qədər çətin olacaq”.²²

Göründüyü kimi, Darvin həm uşaqlara Allah inancının öyrədilməsinə qarşı çıxmış, həm də onların inanclarından uzaqlaşdırılmalı olduqlarını müdafiə etmişdir. Əlbəttə, bu, Darvinin ən böyük xətələrindən biri idi. Allaha iman gətirmək və din əxlaqını lazımınca yaşamaq həm insanların, həm də cəmiyyətlərin hüzur və xoşbəxtliyi üçün şərtidir. Bu həm dünyada, həm də axirətdə insanların xilas olmaları üçün çox böyük gözəllikdir. Darvinin iddia etdiyi kimi, insanların Allaha imandan və din əxlaqını yaşamaqdan uzaqlaşmaları isə olduqca təhlükəlidir. Tarix bu gerçəyin nümunələri ilə doludur.

Darvinin din əleyhinə olan fikirləri dövrümüzün təkamülçülərinə miras qalmışdır. Darvin uşaqların təhsilində Allahı tanımalarına fürsət vermək istəmədiyi kimi, bugünkü təkamülçülər də məktəblərdə yaradılışdan bəhs edilməsinə qarşı çıxırlar. Bir çox ölkələrdə tədris planından “yaradılış” mövzusunun çıxarılması üçün ciddi şəkildə lobbicilik fəaliyyəti ilə məşğuldurlar.

Darvinin inancsızlığı və bunu gizlətmə cəhdi

Darvinin həyatına baxdığımız zaman gənclik illərində bu dərəcə inancsız olmadığını görürük. Özü o dövrlə bağlı bir məktubunda belə deyir:

“Əvvəlcə mən də (baxmayaraq ki, məndə din duyğusunun yaxşı inkişaf etdiyini düşünmürdüm) başqaları kimi Tanrının varlığına və ruhun ölümsüzlüyünə inanmışdım”.²³

“Darvin və darvinist inqilab” (Darwin and Darwinian Revolution) adlı kitabda Qertrud Himmelfarb onun bu vəziyyətini bir nümunə ilə belə izah edir:

“... Bir çox insanların hiss etdikləri dərin inanc və duyğular onları Allahın varlığına inandıra bilməzdi. Öz-özünə bir vaxtlar bu cür duyğuları olduğunu etiraf edirdi: Ehtişamlı Brazilya meşələrində olan bir insanda “tənəffüs edən bədəndən başqa bir varlıq da mövcud olmalıdır” fikrinə sahib idi. **Amma sonra ən möhtəşəm mənzərələr belə onda bu düşüncələri yarada bilmədi**”.²⁴

Bu nümunədə də göründüyü kimi, Darvin gənclik illərində daha vicdanlı idi və vicdanının səsinə dinləyərək Allahın varlığını dərk edirdi. Ancaq daha sonra bu açıq-aşkar gerçəyi görə bilməyəcək vəziyyətə gəldi. Darvin bir ifadəsində öz inancsızlığını belə ifadə edir:

“...Beləcə, inancsızlıq yavaş-yavaş məni bürüdü və nəhayət, tamamlandı”.²⁵

Həmin kitabda Darvinin atasının oğlunun evləndiyi ərəfədə ona inancı ilə bağlı şübhələrini həyat yoldaşından gizlətməsini tövsiyə etdiyi də yazılır. Amma həyat yoldaşı Emma onun inancının azaldığını lap əvvəldən bilirdi. Darvinin “İnsanın törəməsi” (Descent of Man) adlı kitabı çap olunduqda Emma Darvin kitabın içindəki din əleyhinə olan fikirlərlə bağlı qızına bu cür etiraf etmişdi:

“...Allah inancını özündən uzaqlaşdırdığı üçün ondan çox nifrət edəcəyəm”.²⁶

Darvin din haqqındakı əsil düşüncələrini isə belə bildirmişdi:

“Növlərin mənşəyi” kitabını yazdığım vaxtdan etibarən dini inanclarım yavaş-yavaş və artıq bir neçə mərhələlərdən sonra olduqca zəiflədi.”²⁷

Darvin, eyni zamanda, insanların inancılı olmalarına da qəribə baxır və guya ibtidai heyvanlardan təkamül keçirərək yaranan insanın inancına da güvənə bilməyəcəyi kimi yalan məntiq irəli sürürdü:

“Ən aşağı heyvanların sahib olduğu qədər bir beyindən əmələ gəlmiş və bu cür nəticələrə gələn inancılı bir insanın fikirlərinə nə qədər etibar edilə bilər?”²⁸

Əlbəttə, Darvin bu mövzuda da yanılırdı. Dövrümüzdə bütün elmi dəlillərin də açıq şəkildə göstərdiyi kimi, insanın Darvinin iddia etdiyi kimi, heyvanlardan təkamül keçirərək yaranması fikri qətiyyənlə doğru deyil. İnsan ilk yarandığı gündən bəri insandır. Ağıla, zəkaya, qavrama və mühakimə etmə qabiliyyətinə sahibdir. Allaha iman da ağıla və qavrama qabiliyyətinə sahib olan hər kəsin ətrafında gördüyü dəlillərdən çox asanlıqla qənaət gətirəcəyi tək rəşional və gerçək nəticədir.

Çarlz Darvinin Allahın varlığını qəbul etməməsinin əsas səbəbi isə təkəbbürü idi. Bunu aşağıda qeyd edilən ifadələrində görmək mümkündür:

“Hər şeyə gücü çatan və hər şeyi bilən bir Allahın hər əmri verdiyi və hər şeyi

bildiyi qəbul edilməlidir. Səmimi deyim, mən bunu qəbul edə bilmirəm".²⁹

Öz həyat hekayəsinə əlavə etdiyi qısa əlyazmasında isə bunları deyirdi:

“Hansısa böyük bir günah etmişəmsə belə, bunun üçün peşmançılıq çəkmirəm”.³⁰

Darvinin buraya qədər qeyd etdiyimiz Allahın varlığını və dini inkar edən ifadələri, əslində, bəsit ateist məntiqidir. İnk ar edənlərin vicdanları qəbul etdiyi halda, təkəbbürləri səbəbindən Allahı ink ar etdikləri bir ayədə belə xəbər verilir:

Buna qəti inandıqları halda, haqsızcasına və təşəxxüslə onları ink ar etdilər. Gör fəsad törədənlərin aqibəti necə oldu! (Nəml surəsi, 14)

Burada diqqətçəkən əsas məqam budur: Çarlz Darvinin ateistliyi nəzəriyyəsinin formalaşmasındakı ən böyük amil olmuşdur. İnsanlara canlıların yaradılmadığını inandıрмаğa çalışdığı üçün bütün müşahidələrini və təsbitlərini, əldə etdiyi məlumatları təhrif edərək danışmışdır. “Növlərin mənşəyi” kitabı oxunduğu zaman Darvinin qarşısına çıxan bütün yaradılış dəlillərini (məsələn, canlıların mürəkkəb quruluşu, fosil qalıqlarındakı “birdən meydana gəlmə” hadisəsini, canlılardakı təbii fərqliliyin hüdudlarını göstərən dəlilləri) daima ink ar etməyə çalışdığı, ink ar edə bilmədikdə isə “bəlkə, nə vaxtsa, bu məsələ həll olunar” düşüncəsi ilə gələcəyə ümid etdiyi açıqca görülür. Əgər neytral fikirli alim olsa idi, belə israr etməzdi. İstifadə etdiyi üslub və metod Darvinin ateist olduğunu, hətta bunun nəzəriyyəsinin əsasını təşkil etdiyini göstərir.

150 ildir ki, ateistlərin Darvini müdafiə etmələrinin, dinsiz ideologiyalarının da darvinizmə əsaslanmasının səbəbi Darvinin inancsızlığına dair tam qənaət gətirmələridir. Vəziyyət belə olduğu halda, Darvinin ateistliyi açıq gerçək ikən hələ də bəzi müsəlmanların Darvinin dindar olduğunu və ya dinə qarşı olmadığını deyib, onun nəzəriyyəsinə müdafiə etmələri, onu və onun kimi düşünənləri dəstəkləmələri və beləcə, ateistlərlə eyni mövqedə olmaları çox böyük xətdir. Məhz buna görə müsəlmanlar bu böyük yanılmadan ən qısa zamanda xilas olmalıdırlar.

Darvinizm bəşəriyyəti fərqli bəlalara sürükləmişdir

Saytın əvvəlində bəzi müsəlmanların darvinizmi elmi gerçək kimi göstərib, bu nəzəriyyənin əsil üzünü görməzlikdən gəldiklərindən bəhs etmişdik. Halbuki 20-ci əsrdə faşizm və kommünizm kimi iki qanlı ideologiyayı guya elmi yöndən dəstəkləyən darvinizmin əsil üzü düşünüləndən daha çox qaranlıqdır.

Məlum olduğu kimi, ötən əsr bu iki ideologiyanın həyata keçirildiyi, kommünist

inqilabların və faşizm zərbələrinin baş verdiyi, buna görə də toqquşmaların, ixtilafaların, vətəndaş müharibələrinin olduğu, dünyanın iki fərqli qütbə bölündüyü, dünya tarixinin, bəlkə də, ən qanlı əsri olmuşdur. Bu qanlı tarixə imza atanlar isə Lenin, Stalin, Mao, Pol Pot, Hitler, Mussolini, Franko kimi zalım diktatorlar olmuşdur. Təkcə kommunist rejimlərin hakim olduğu ölkələrin xalqlarına tətbiq olunan zülm nəticəsində 120 milyondan çox insan həyatını itirmişdir. Baş verən iki böyük dünya müharibəsində isə 65 milyon insan dünyasını dəyişmişdir. Xüsusilə Hitlerin işğalları ilə başlayan ikinci dünya müharibəsi insanlara böyük zərərlər vurmuşdur. (Daha ətraflı məlumat üçün baxın: Darvinizmin bəşəriyyətə gətirdiyi bəlalar, Harun Yəhya; Darvinizmin qanlı ideologiyası: Faşizm, Harun Yəhya)

20-ci əsrdəki bu böyük siyasi, iqtisadi və əxlaqi degenerasiyanın əsasında isə darvinizm dayanır. Bu əsrə damğasını vuran iki qanlı ideologiya da darvinizmdən qaynaqlanan sistemlərdir. Bu ideologiyaların əsas təməlinə baxdıqda darvinist təsir açıqca görünür.

Kommunizm-faşizm və darvinizm

Darvinizm kommunizm üçün elə böyük əhəmiyyət kəsb edirdi ki, Engels Darvinin kitabı nəşr etdirilən kimi Marksa belə yazmışdı: **“Hazırda Darvinin kitabını oxuyuram və o, tək kəlmə ilə möhtəşəm biridir”**.³¹

Kommunizmin qurucuları Marks və Engels darvinizmi mənimsədiklərini öz əsərlərində açıq şəkildə bildiriblər. Marks “Kapital” (Das Kapital) adlı əsərini Darvinə həsr edərək ona olan rəğbətini göstərmişdi. Kitabın almanca nəşrində əl yazısı ilə belə yazmışdı: **“Çarlz Darvinə əsil pərəstişkarı olan Karl Maksdan”**.

Rus kommunizminin lideri Georgi Valentinoviç Plexanov isə **“Marksizm darvinizmin sosial elmlərə tətbiqidir”** demişdir.³²

Hitlerin ən əsas istinad mənbəyi olan irqçi alman tarixçi Henrix fon Troyçke də **“Xalqlar ancaq Darvinin həyat mübarizəsinə bənzər şiddətli rəqabətlə inkişaf edə bilirlər...”**³³ şəklində bildirdiyi yanlış fikrini ifadə edərkən nasional-sosializminin kökündəki şiddət ünsürünün təməlinin haradan gəldiyinə işarə etmişdir. Belə ki, nasist Almaniyasının qurucusu Hitlerin özü də darvinistdir. Darvinin ortaya atdığı “həyat mübarizəsi” yalanından ilhamlanaraq kitabının adını “Mənim mübarizəm” (Mein Kampf) qoymuşdur. Hitler 1933-cü ildəki Nürenberq konfransında **“yüksək irqin aşağı irqləri idarə etdiyini, bunun təbiətin qanunu olduğunu və guya yeganə məntiqli gerçək olduğu”** iddiasını irəli sürür.³⁴ Bu cümlə də onun Darvindən necə

təsirləndiyini göstərir.

İtaliyan faşizminin lideri Mussolini də darvinizmi dünyagörüşü olaraq mənimsəmiş, müsəlman ölkəsi olan Həbəşistanı işğal etməsini darvinist məntiqlərlə məqbul göstərməyə çalışmışdır. Dövrün digər diktatoru olan Franko da həm fikirlərində, həm də fəaliyyətlərində darvinist ideologiyayı mənimsədiyini göstərmişdir. (Baxın: Harun Yəhya, Darvinizmin qanlı ideologiyası: faşizm)

Darvin öz yanlış məntiqinə görə, həyatın guya mübarizə yeri olduğunu, bu mübarizədə yalnız güclü olanların qalib gələ biləcəklərini, zəif olanların isə bu mübarizədə uduzmağa məhkum olduqlarını söyləmişdi. Bu fikri ilə zorakılığa, şiddətə, mübarizələrə, müharibələrə, qətlialamlara yol açmışdır. İstər öz ölkələrindəki əhaliyə, istərsə də işğal etdikləri digər ölkələrin xalqlarına zülm edən diktatorlar darvinizmdən ilham almış və darvinist təlimləri ciddi şəkildə mənimsəmişlər. Onların azğın inanclarına görə, zəifləri əzmək və onları yox etmək təbiətin qanunudur. Guya heyvandan təkamül keçirən insanlara dəyər verməyin mənası yoxdur.

Məhz buna görə də darvinizm bəşəriyyət üçün çox böyük təhlükədir. Darvinizm ədi nəzəriyyə kimi baxanlar, bəlkə də, bu nəzəriyyədən heç bir zərər görməyiblər. Amma unutmamalı olduqları gerçək var: yaxın keçmişdə yüz milyonlarla insan bu ideologiyanın zülmünə məruz qalmışdır.

Darvinist düşüncəni müdafiə etmək kommunizmin yayılmasını asanlaşdırır

Kommunizm din əxlaqına düşmən ideologiyadır, bunu istər əsaslandığı materialist fəlsəfə, istərsə də irəli sürdüyü tarixi məlumatları nəzərdən keçirərək görmək mümkündür. Belə ki, Allahın varlığının inkar edilməsi bu fəlsəfənin başlanğıc nöqtəsidir. Kommunizm azğın fikirlərinə görə dini “idarəedici təbəqələr arasındakı vasitə” kimi görür və nəzərdə tutduğu kommunist xalq üçün dinin yox edilməsini şərt qoşur.

Buna görə də bütün kommunist rejimlər dinə düşmən olmuşdur. Dini dəyərləri dağıtmış, ibadətgahları yox etmiş və xalqa ibadət etməyi qadağan etmişlər. Sovet Rusiyası, Qırmızı Çin, Kamboca, Bolqarıstan, Albaniya kimi ölkələrdə hakim olan kommunist rejimlərdə dinə qarşı siyasət tətbiq olunmuşdur ki, bu da həmin yerlərdə bir çox kütlə qətlialmalarının törədilməsinə gətirib çıxarmışdır.

Marksist ideologiyada hakim olan din düşmənçiliyində darvinizmin çox böyük təsiri var. Darvin marksizmin dinsizliyinə guya elmi əsas qazandırmışdır. Buna görə də Marks və Engels Darvinə təşəkkürlərini bildirmişdilər. Engelsin Darvinə etdiyi

təriflər diqqət çəkir:

Darvin bütün canlı orqanizmlərin, bitkilərin, heyvanların və insanın milyonlarla il boyu baş verən təkamül prosesi nəticəsində yarandığını sübut edərək metafizik təbiət fikrinə ən ağır zərbəni vurdu.³⁵

Engelsin təkamül prosesini müdafiə etməsi böyük xəta idi. Çünki Darvin nəzəriyyəsi heç bir elmi dəlilə əsaslanmır, bəzi ön mühakimə və fərziyyələrə əsaslanan şəxsi düşüncələri ifadə edir. Belə ki, elm inkişaf etdikcə Darvinin irəli sürdüyü bu fikirlərin heç birinin doğru olmadığı bir-bir ortaya çıxdı. Zaman keçdikcə əldə edilən hər məlumat və hər dəlil materialistlərin ümid etdiyi kimi, təkamül nəzəriyyəsini deyil, yaradılış həqiqətini bir daha sübut etdi.

Marks və Engelsin iddia etdiyi dialektik materialist fəlsəfədə ziddiyyət var idi, buna görə də bu fəlsəfəni müdafiə edənlər kainatın ziddiyyətlər arasındakı daimi zidd qanunla işlədiyini iddia edirdilər. Bu, eynən Darvinin təbiətdə mövcud olduğunu iddia etdiyi həyat mübarizəsi kimi idi. Darvinizm bütün bəşəriyyət tarixini ziddiyyət meydanı olaraq görən və yeni ziddiyyətlər üçün zəmin hazırlayan kommunist ideologiyanın ən böyük dayağı oldu.

Təkamülçü F.C. Darlington vəhşətin təkamül nəzəriyyəsinə inanmağın təbii nəticəsi olduğunu belə bildirir:

“İlk olaraq, eqoistlik və vəhşilik içimizdə olan təbii şeydir, ən qədim əcdadlarımızdan bizə miras qalmışdır... Buna görə də vəhşilik insanlar üçün normaldır; təkamülün bir növüdür”.³⁶

Təkamülçülərin bu iddiası eynilə digər iddiaları kimi yanlıştır. İnsan ağılı, vicdanı və mühakiməsi ilə nəyin yaxşı, nəyin pis olduğunu bilir. Eqoistlik, nankorluq, kin, nifrət, düşmənçilik kimi mənfi duyğuları bildiyi kimi, bu pisliklərdən necə uzaqlaşacağını da bilir.

Marksistlər ideologiyalarını insanlara qəbul etdirmək üçün onlara, əsasən, darvinizm təlimi verirlər. Xüsusilə də Darvinin yalanlarından biri olan “Şiddət və qarşıdurma dəyişilməz təbiət qanunudur” prinsipinə çox əhəmiyyət verirlər. Buna görə dünyada kommunizmi ideologiya olaraq mənimsəyən bütün terror təşkilatları təlim düşərgələrində hərbiçilərə aylarla kommunizm, dialektik materializm və darvinizm təlimi verir. Darvinin nəzəriyyəsi kommunizmin təsiri altında olan bu insanlara, əslində, heyvan olduqları və heyvanlar yaşamaq uğrunda necə mübarizə aparırlarsa, özlərinin də o cür davranmalı olduqları yalanını təlqin edir. Bu səbəbdən bir çox gənclər rahatlıqla cinayət edə bilən, uşaqları və hətta körpələri amansızcasına

güllələyə bilən cinayətkarlar olurlar.

Beləcə, kommunist ideologiya 20-ci əsrdə bir çox ölkələrdə partizan mübarizələrinə, qanlı terror hadisələrinə və vətəndaş müharibələrinə səbəb olmuşdur. Bu baxımdan darvinizmə qarşı fikri mübarizə çox vacibdir. Əgər darvinizmin əsassızlığı ortaya çıxsa və darvinizm çöksə, bu fəlsəyə əsaslanan marksist fəlsəfələr də yox olacaq. Darvinizmin kommunist ideologiya üzərində çox mühüm təsiri var və ona edilən hər cür yardım kommunizmə edilir. Xüsusilə də bəzi müsəlmanların etdiyi kimi, darvinizmi məqbul göstərməyə çalışmaq, onun guya dinə uyğun olduğunu, Allahın canlıları təkamül ilə yaratdığını (əsla doğru olmadığı halda) iddia etmək kommunizmi də məqbul göstərməyə çalışmaq deməkdir. Həmçinin kommunistlər din və darvinizmin bir-birinə zidd olduğunu çox yaxşı bilirlər. Amma darvinizmi və kommunizmi daha geniş yaya bilmək üçün buna səssiz qalırlar. Əsas olan ilk addım olaraq darvinizmə bir qapı açma bilməkdir. Sonrakı mərhələdə kommunizmin yayılması daha rahat olacaq. Bir çox darvinistlərin təkamüllə yaradılışa inanan inançlı kütlələrə tamaşaçı qalmasının səbəbi budur.

Halbuki kommunistlərin təkamül inancları ideologiyalarına olan kor-korana bağlılıqlarından qaynaqlanır. Məsələn, təkamülçü kimya professoru və DNT mütəxəssisi Robert Şapiro təkamül nəzəriyyəsinin əsas iddiası olan “cansız maddələrin özbaşına DNT və ya RNT-ni yaratdıqları” iddiasının heç bir elmə əsaslanmadığını belə açıqlayır:

Bizi sadə kimyəvi maddələrdən ibarət birləşmədən ilk təsirli biopolimerə (DNT və ya RNT-ə) daşıyan təkamül prinsipinə ehtiyac var. Bu prinsip “kimyəvi təkamül” və ya “maddənin özbaşına əmələ gətirməsi” adlandırılır, amma heç bir zaman geniş təsvir edilməmiş və ya mövcudluğu sübut edilməmişdir. Bu cür prinsipin mövcudluğuna **dialektik materializmə olan bağlılığa görə inanılır.**

37

Şapironun açıqca ifadə etdiyi kimi, təkamül nəzəriyyəsinin israrla müdafiə edilməsinin əsasında materialist fəlsəfəyə olan doqmatik bağlılıq dayanır. Bu isə bizə təkamül nəzəriyyəsinə ediləcək hansısa yardımın birbaşa materialist fəlsəfəni dəstəkləmək olduğunu göstərir. Bir cəmiyyətdə materialist fəlsəfənin yayılması isə istər-istəməz kommunist ideologiyaya zəmin hazırlayır. Bu əlaqə kommunist ideologiyanın darvinizmdən qaynaqlandığını açıq şəkildə ortaya qoyur.

Təkamül nəzəriyyəsinə dəstəkləyən müsəlmanlar bu gerçək üzərində düşünməlidirlər. 19-cu əsrdən etibarən hər zaman dinin ən qatı düşmənləri olan kommunistlərlə eyni düşüncəyə malik olmaq, həm də kommunizmin guya elmi təməli

olan bir fikri müdafiə etmək, əlbəttə, hər bir müsəlmanın çəkinməli olduğu haldır. Kommünizmin, əslində, çökmədiyini, bu gün dünyanın bir çox ölkələrində gizli şəkildə yenidən yayıldığını və dünyanı təhdid etmək üçün əlverişli şərait axtarıldığını düşünsək, bu mövzunun əhəmiyyəti bir daha anlaşılır. (Daha ətraflı məlumat üçün baxın: Kommünizm pusquda, Harun Yəhya, 2001)

Darvin türk millətinə aşağı irq kimi baxır

Darvinizmi açıqlamağımızın əsas səbəblərindən biri də bu nəzəriyyədə türk milləti haqqında bəzi böhtanların uydurulmasıdır. O dövrdə İngiltərə Osmanlı imperiyasını parçalamaq planları qurarkən siyasi manevrlərlə yanaşı, “psixoloji müharibə” üsullarından da istifadə etmişdi. Bir çox şərhçinin ortaq qənaəti ilə “İngiltərə imperializminin “elmi” məruzəçisi” olan Darvin bu psixoloji müharibədə mühüm rol oynayırdı. Nəcib türk millətini öz ağılca “aşağı irq” olaraq göstərən Darvin artıq bunu bir məqsədə çevirmişdi. Darvin tarixdə çox mühüm rol oynamış, şanlı keçmişə sahib olan müsəlman türk milləti haqqında belə deyirdi:

*Təbii seçməyə əsaslanan mübarizənin mədəniyyətin inkişafına sizin düşündüyünüzdən daha çox faydalı olduğunu və olacağını sübut edə bilərəm. Bir neçə əsr əvvəl Avropa türklər tərəfindən işğal edildikdə Avropa millətlərinin necə böyük risk altında qaldığını düşünün. Amma artıq bu gün Avropanın türklər tərəfindən işğalı bizə necə də gülünc gəlir. Avropa irqləri olaraq tanınan mədəni irqlər həyat mübarizəsində türk barbarlığına qalib gəlmişdir. Dünyanın yaxın gələcəyinə baxdığım zaman bu cür aşağı irqlərin çoxunun mədəniləşmiş yüksək irqlər tərəfindən yox ediləcəyini görürəm.*³⁸

Əlbəttə ki, Darvinin millətimiz haqqında dediyi bu iyrenc sözləri qəbul etmək qeyri-mümkündür. Bu çirkin təbliğatın təsirində olan millətlər və ya insanlar da millətimizə qarşı təcavüzkarlıq etmişlər. Bu vəziyyət indi də davam edir. Bəzi Qərb ölkələrində hakim olan türk düşmənçiliyinin əsasında Darvinin türkləri aşağı irq kimi görməsi dayanır. Belə ki, son dövrlərdə bunun kimi bir çox hadisələr baş vermişdir.

Almaniyada neonasistlərin dəfələrlə təşkil etdikləri amansız hücumlarda bir çox vətəndaşlarımız həyatını itirmiş, əksəriyyəti isə yaralanmışdır. Bəhs edilən neonasist qrupları Darvinin təkamül nəzəriyyəsini əsas ideologiyaları kimi qəbul edir və Darvinin türklər haqqındakı yalan sözlərini əsas mənbə kimi istinad edirlər. Bu faşist təşkilatların internet səhifələrində Darvinin yuxarıdakı izahına tez-tez rast gəlmək mümkündür. Belə vəziyyətdə bu nəzəriyyəyə (hətta elm tərəfindən də rədd edildiyi

halda) elmi həqiqət kimi baxmaq, onun dinlə əlaqələndirmək, Quranda bu barədə heç bir dəlil olmamasına baxmayaraq, Allahın canlıları təkamüllə yaratdığını iddia etmək millətimizə endirilmiş çox böyük zərbə olar. Bu cür anlayış yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi, irqçi cərəyanların da sürətlə artmasına imkan yaradar.

Həmçinin darvinizm irqçi hücumlara zəmin hazırlamaqla yanaşı, eyni zamanda, hər cür separatçı, dağıdıcı fəaliyyətlərə də imkan yaradır. “Həyatın mübarizə meydanı olduğu” yalanı bir ölkənin vətəndaşlarının mehriban, sülh içində yaşamaları əvəzinə, parçalanmalarına, ölmələrinə və öldürmələrinə zəmin hazırlayır.

Halbuki hər şeyi Allahın yaratdığını, Allahın insana Öz ruhundan üfürdüyünü, dünyanın sülh və dostluq yeri olduğunu, bütün insanların bərabər hüquqlara malik olduğunu bilən, dünyada etdiyi hər şeyin axirətdə qarşılığını alacağını dərk edən bir insanın şiddətə yönəlməsi, cinayət törətməsi mümkün deyil. Bunu yalnız təsadüfən yarandığını, heç bir məsuliyyət daşmadığını, öldükdən sonra da hesab verməyəcəyini düşünən, dünyanın mübarizə meydanı olduğuna inanan insanlar edə bilərlər.

Buna görə də inanlı insanlar darvinizmi düşünmədən müdafiə etmək əvəzinə, əvvəlcə vicdanları ilə düşünməli, elmin qəbul etmədiyi bu nəzəriyyəni müdafiə etməyin nələrə səbəb olacağını bilməlidirlər. Darvinizmin istər dünyadakı bütün insanlara, istərsə də nəcib türk millətinə vurduğu zərərlər açıq-akar görünür. Bununla yanaşı, darvinizmin insanlara gətirdiyi bəlalar, sıxıntılar və xaosu da uzun illər boyunca hər kəs görmüşdür. Bu bölmədə bəhs edildiyi kimi, darvinizmin insanları xürafələrə, ağılsızlıqlara və məntiqsizliklərə aparması və onları səmimiyyətsizliyə sövq etməsi də bu nəzəriyyənin təhlükəli görülməsi üçün kifayətdir.

3-CÜ BÖLMƏ

ALLAHIN YARATMA ELMİ

Buraya qədər “Allahın canlıları təkamüllə yaratdığı” iddiası ilə ortaya çıxanların yaşadıkları böyük qəflətdən bəhs etdik. Bu şəxslər digər təkamülçülər kimi birbaşa “canlılar təsadüfən yaranmışdır”, – demir, ancaq Allahın təkamüllə yaratdığı fikrini müdafiə edirlər. Darvinizmə bəzi məqamlarda istəyərək və ya istəməyərək dəstək olurlar. Onların bu yanlış yanaşmalarına görə Allah canlı növlərini yaradarkən mutasiya və təbii seleksiya kimi təkamül mexanizmlərindən istifadə etmişdir. Əlbəttə ki, bu heç bir əsası olmayan iddiadır.

Lakin əvvəlki bölmələrdə bildirdiyimiz kimi, nə təbii seleksiyanın, nə də mutasiyanın yeni canlı növü meydana gətirmədiyi, yəni təkamülləşdirici gücü olmadığı elmi araşdırmalarla sübut edilmişdir. Təkamüllə yaradılış fikrini müdafiə edənlərin iddiasına görə, Allah canlıların genetik quruluşlarında mutasiyalar yolu ilə bəzi dəyişikliklər meydana gətirir və beləcə onlara faydalı orqanlar qazandırır. Bu iddia isə əsla mümkün deyil. Həmçinin onların həqiqətdənkənar iddiasına görə, Allah əvvəl ibtidai canlılar yaratmış, sonra onları mürəkkəb canlılara çevirmiş, onları mükəmməlləşdirmək üçün təbii seleksiyadan istifadə etmişdir. Təbii seleksiya mexanizmi ilə bir canlıya orqan əlavə edir və ya əvvəldən yaratdığı bir orqanı sıradan çıxarır, bir növü başqa növə çevirir. (Allahı tənzih edirik) Halbuki bu iddialar həm elmi olaraq etibarsızdır, həm də Qurana uyğun deyil.

Elmi yeniliklərdən xəbəri olmayan insan təkamül nəzəriyyəsini dəstəkləmək istəyirsə, bu yanlış fikirlərə inana bilər. Lakin bu iddia elmi gerçəklərə tamamilə ziddir. Növbəti bölmələrdə də bildirildiyi kimi, Quranda belə yaradılışdan bəhs edilmir.

Bir məqamı bildirmək lazımdır. Əlbəttə ki, Allah istəsə idi, təkamüllə də yarada bilərdi. Lakin Quranda bu yöndə heç bir məlumat yoxdur. Təkamülçülərin irəli sürdüyü kimi, növlərin mərhələ-mərhələ yaranmasını dəstəkləyəcək bir ayə belə yoxdur. Elm də bu iddiaların əsassızlığını ortaya qoyur. Vəziyyət bu qədər açıq olduğu halda, təkamül nəzəriyyəsini müdafiə etməyin müsəlmanlar baxımından açıqlanacaq yönü yoxdur. Tək səbəb isə ilk bölümə də vurğuladığımız kimi, bilgi əskikliyi, təkamülçülər qarşısında duyulan psixoloji əzikliklər və təkamülçülərin saylarının çox olduqları üçün onların haqlı olduqlarını zənn etmələridir.

Allah bütün kainatı yoxdan var edəndir

Allah istədiyini istədiyi şəkildə və zamanda, örnəksiz olaraq yaradan, yoxdan var edəndir. Hər cür əskiklikdən uzaq olan, heç bir şeyə ehtiyacı olmayandır. Belə ki, Allahın yaratması üçün də heç bir səbəbə, vasitəyə, mərhələyə ehtiyac yoxdur. Dünyada hər şeyin müəyyən səbəblərə, təbiət qanunlarına bağlı olması heç kimi yanıltmamalıdır. Allah bütün bu səbəblərin yaradıcısı olaraq bunlardan tamamilə münəzzəhdir.

Göylərin və yerin Rəbbi olan Allah istədiyi təqdirdə bu səbəbləri də aradan qaldıra bilər. Məsələn, Allah istəsə, insanları ağciyəyə ehtiyac duymadan, havadan oksigen almadan yaşayacaq şəkildə də yarada bilər. Belə ki, Allahın ağciyəri zaman içində təkamülləşdirərək mükəmməl hala gətirməyə və ya başqa mexanizm meydana gətirməyə ehtiyacı yoxdur. Buna görə insanın Allahın böyüklüyünü, gücünü öz

duygularının və aqlının sərhədləri ilə düşünməsi çox böyük yanlışdır. Biz Allahın dilədiyi qədər bil, dilədiyi qədərindən xəbərdar ola bilərik.

Bunu da bildirmək lazımdır ki, Allah istəsə, yaratmada müəyyən mərhələlərdən istifadə edə bilər. Məsələn, bitkini toxumdan çıxarır və ya insanı tək bir sperma ilə yumurta hüceyrəsinin birləşməsindən, mərhələ-mərhələ yaradır. İrəlidə daha ətraflı bəhs edəcəyimiz kimi, bu mərhələlərin təkamül iddiası ilə heç bir əlaqəsi yoxdur. Heç bir mərhələdə təsadüfə yer yoxdur. Təkamül nəzəriyyəsinin əsas iddiası şüursuz təsadüflərlə özbaşına baş verən hadisələrdir. Bir bitkinin meydana gəlməsinin və ya tək bir hüceyrənin “ən gözəl surətdə” yaradılmış insana çevrilməsinin hər mərhələsi Allahın sonsuz qüdrəti ilə mükəmməl sistemlər sayəsində baş verir.

Allah yerləri, göyləri və ikisi arasındakı hər şeyi, bütün canlıları yalnızca diləmiş və yaratmışdır. Bu, Allah üçün çox asandır. Quranda da bu həqiqətə işarə edilmiş və Allahın yaratması haqqında bunlar bildirilmişdir:

Göyləri və yerləri haqq olaraq xəlq edən Odur. O: “Ol” – dediyi gün (hər şey) olar. Onun sözü haqqdır ... (Ənam surəsi, 73)

Biz bir şeyi yaratmaq istədikdə, ona ancaq: “Ol!” – deyirik, o da olur. (Nəhl surəsi, 40)

Dirildən və öldürən Odur. Bir işin olmasına hökm edərsə, ona yalnız: “Ol!” deyir, o da dərhal olur. (Ğafir surəsi, 68)

Allah üçün “yaratmaq” çox asandır. Bunun üçün ayələrdə bildirildiyi kimi, sadəcə “Ol” əmrini verməsi, yəni istəməsi kifayətdir. Quranda Allahın kainatı və canlıları mükəmməl şəkildə yaratdığı bir çox ayədə bildirilmişdir. Bu halda inanclı insanların bu açıq həqiqətə qarşı saxta izahlar gətirmələri, “*Allah canlıları təkamüllə yaratmışdır*”, “*yaradarkən mutasiyaları, təbii seleksiya, meymundan insana keçid mərhələlərini istifadə etmişdir*” kimi əsassız iddialar irəli sürmələri çox yanlışdır. Quranda bununla bağlı heç bir açıqlama olmadığı, elmi dəlillər də bunu rədd etdiyi halda saxta izahlarla, bəlkə də, təkamülcülər tərəfindən qəbul edilmək ümidi ilə bunu etmələri absurddur.

Allah kainatdakı bütün qanunları Özü yaradır və onları istədiyi formaya salır. Allah istədiyini istədiyi anda gerçəkləşdirəndir. Allah göydə və yerdə olan hər şeyi əhatə edən, hər şeyə qüdrəti ilə hakim olandır. Bəzi insanlar isə Allahın gücünü qavraya bilmir, Onu öz məhdud ağılları ilə qiymətləndirirlər. Allah Quranda bu insanların varlığını belə xəbər vermişdir:

Onlar: “Allah insana heç bir şey nazil etməmişdir” – deməklə Allahu layiqincə qiymətləndirmədilər...(Ənam surəsi, 91)

Onlar Allahı lazımınca qiymətləndirmədilər. Şübhəsiz ki, Allah qüvvətlidir, Qüdrətlidir! (Həcc surəsi, 74)

Onlar Allahı layiqincə qiymətləndirmədilər. Halbuki Qiyamət günü yer bütünlüklə Onun Ovcunda olacaq, göylər isə Onun Əli ilə büküləcəkdir. O, pakdır, müqəddəsdir və onların (Ona) qoşduqları şəriklərdən uzaqdır. (Zumər surəsi, 67)

Təkamüllə yaradılışı müdafiə edənlərin əksinə, Allah əvvəl meymunu yaradıb, sonra onları qüsurlu və əskik orqanlı keçid formalarından təkamülləşdirərək insanı yaratmamışdır. Allah insanları ən gözəl surətdə yoxdan var etmişdir. Bu həqiqət Quranda belə bildirilir:

Biz insanı ən gözəl surətdə yaratdıq. (Tin surəsi, 4)

O, göyləri və yerləri ədalətlə yaratdı, sizə surət verib onları gözəl şəkllə saldı. Dönüş də Onadır. (Təğabün surəsi, 3)

Yuxarıdakı ayələr insanı mükəmməl formada, yəni indiki halı ilə bir anda yaradanın Allah olduğunun dəlillərindəndir. Halbuki təkamülçülərin iddia etdikləri ara keçid formaları ayədəki ifadənin tam əksinə anormal quruluşdadırlar. İnançlı insanlar bu həqiqəti də gözdən keçirməlidirlər. Allah bütün canlıları təkamülə gərək olmadan birdən-birə və qüsursuz şəkildə yaratmışdır. Quranda bu açıq həqiqət belə bildirilir:

O, Xaliq, yoxdan Yaradan, Surətverən Allahdır. Ən gözəl adlar yalnız Ona məxsusdur. Göylərdə və yerdə olanların hamısı Onun şəninə təriflər deyir. O, Qüdrətlidir, Müdrikdir. (Həşr surəsi, 24)

Allah üçün yaratmanın nə qədər asan olduğu Quranda belə bildirilmişdir:

Göyləri və yeri yaradan onların eynisini yenidən xəlq etmək qüdrətinə malik olmazmı? Şübhəsiz ki, O, Yaradandır, Biləndir. (Yasin surəsi, 81)

Sizi yaratmaq və diriltmək ancaq bir adamı yaratmaq və diriltmək kimidir. Həqiqətən, Allah Eşidəndir, Görəndir. (Loğman surəsi, 28)

ALLAHIN FƏRQLİ YARATMA FORMALARI

Təkamüllə yaradılış iddiasına inanan insanların əhəmiyyət vermədikləri başqa bir mühüm mövzu da Allahın fərqli yaratma formalarıdır. Allah insandan və heyvandan çox fərqli yaradılışa sahib canlıları da var etmişdir. Mələklər və cinlər bu canlıların başında gəlir. Növbəti səhifələrdə Allahın Quranda bildirdiyi yaradılış formalarından bir qisminə yer verilir.

İki, üç, dörd qanadlı mələklər

Mələklər Allahın əmrindən çıxmayan varlıqlardır. Ayələrdə mələklərin yaradılışı belə bildirilir:

Göyləri və yeri Yaradan, mələkləri iki, üç, dörd qanadlı elçilər edən Allaha həmd olsun! O, xəlq etdiklərindən istədiyini artırır. Həqiqətən, Allah hər şeyə qadirdir. (Fətir surəsi, 1)

Ayədə keçən ifadədən də anlaşıldığı kimi, mələklər forma etibarilə insanlardan çox fərqlidirlər. Belə ki, Allah yuxarıdakı ayədə “O yaratmada istədiyini artırır” ifadəsi ilə də fərqli yaradılış formaları olduğunu xəbər verir.

Mələklərin Allahın əmrində və Allaha qarşı itaətli varlıqlar olduqları isə ayələrdə belə bildirilir:

Göylərdə və yerdə olanların hamısı, heyvanlar da, mələklər də təkəbbür göstərmədən Allaha səcdə qılırlar. Onlar özlərinin fəvqündə olan Rəbbindən qorxur və onlara əmr olunanları yerinə yetirirlər. (Nəhl surəsi, 49-50)

Nə (İsa) Məsih Allahın qulu olmağı özünə ar bilər, nə də (Allaha) yaxın olan mələklər. (Allah) Ona ibadət etməyi özlərinə ar bilənlərin və təkəbbürlük göstərənlərin hamısını Öz hüzuruna toplayacaqdır. (Nisa surəsi, 172)

Ey iman gətirənlər! Özünüzü və ailənizi yanacağı insanlar və daşlar olan oddan qoruyun! Onun başı üstündə Allahın onlara verdiyi əmrlərə (heç vaxt) asi olmayan, özlərinə buyurulanları yerinə yetirən amansız və güclü mələklər vardır. (Təhrim surəsi, 6)

Mələklərlə bağlı başqa bir mühüm həqiqət isə insandan əvvəl mələklərin yaradılmasıdır. Belə ki, Allah ilk insan olan Hz. Adəmi yaradacağı zaman bunu mələklərə bildirmiş və onlara Hz. Adəmə səcdə etmələrini əmr etmişdir.

Eyni zamanda Allah Hz. Adəmə mələklərdən fərqli elm vermiş və ona əşyaların adını öyrətmişdir. Mələklər isə bu elmi bilmirlər. Bütün bu həqiqətlər Quranda belə bildirilmişdir:

Sənin Rəbbin mələklərə: “Mən yer üzündə bir canişin bərqərar edəcəyəm!” – dedikdə, onlar “Biz Səni həmd-səna ilə təriflədiyimiz və Səni müqəddəs tutduğumuz halda, Sən orada fəsad törədib qan salacaq bir kəsmi yerləşdirəcəksən? – söylədilər. O dedi: “Şübhəsiz ki, Mən sizin bilmədiklərinizi bilirəm!” (Allah) Adəmə (şeylərin) adlarını öyrətdi. Sonra onları mələklərə göstərərək dedi: “Doğru danışanlarsınızsa, bunların adlarını Mənə deyiniz!” Onlar

dedilər: “Sən pak və müqəddəssən! Sənin bizə öyrətdiklərimdən başqa bizdə heç bir bilik yoxdur!” O, bunların adlarını onlara bildirdikdə (Allah) dedi: “Mən sizə demədim ki, göylərdə və yerdə olan qeybi, aşkara çıxartdığınızı və gizli saxladığınızı bilirəm?” Bir zaman Biz mələklərə: “Adəmə səcdə edin!” – dedikdə İblisdən başqa (hamısı) səcdə etdi. O imtina edib təkəbbür göstərdi və kafir oldu. (Bəqərə surəsi, 30-34)

Oddan yaradılan cinlər

Mələklər kimi cinlər də insanlardan fərqli yaradılışa sahibdirlər. Allah insanın palçıqdan, cinlərin isə alovdan yaradıldığını aşağıdakı ayələrdə belə xəbər verir:

Biz insanı başqa şəkllə düşmüş qara palçıqdan, (toxunduqda saxsı kimi) səs çıxaran quru gildən yaratdıq. Cinləri isə daha öncə qızmar alovdan yaratmışdıq. (Hicr surəsi, 26-27)

O, insanı saxsı kimi quru gildən yaratdı, cinləri də təmiz oddan yaratdı. (Rəhman surəsi, 14-15)

Allah Quranda insanların və cinlərin yaradılış məqsədlərini də bildirir. Həmin ayə belədir:

Mən cinləri və insanları yalnız Mənə ibadət etsinlər deyər yaratdım. (Zariyat surəsi, 56)

Açıqca görüldüyü kimi, insanlar və cinlər fərqli varlıqlardır. Yaradılış məqsədləri isə eynidir: yalnız Allaha ibadət etmək. Allah istər mələklərin, istərsə də cinlərin fərqli yaradılış xüsusiyyətlərinə sahib olduqlarını Quranın bir çox ayəsində bildirmişdir. Məsələn, ayələrdə cinlərin əşya daşıya bilmə xüsusiyyətləri xəbər verilir:

(Süleyman) dedi: “Ey əyanlar! Onlar müti olaraq yanıma gəlməmiş hansınız onun taxtını mənə gətirə bilər? Cinlərdən çox qüvvətli birisi dedi: “Sən məclisdən qalxmamış mən onu sənə gətirərəm. Mən bu işi görməyə çox qüvvətliyəm, etibarlıyam!” (Nəml surəsi, 38-39)

Quranda xəbər verilən başqa bir əlamət isə mələklərdə olduğu kimi, cinlərin də insandan əvvəl yaradılmasıdır. Çünki Allah Hz. Adəmi yaratdığı zaman mələklərə və İblisə ona səcdə etmələrini əmr etmişdir. Ardınca da İblisin cinlərdən olduğu belə açıqlanır:

Bir zaman Biz mələklərə: “Adəmə səcdə edin!” – demişdik. İblisdən başqa hamısı səcdə etdi. (İblis) cinlərdən idi. O, Rəbbinin əmrinə boyun əymədi. Onlar sizin düşməniniz olduğu halda, siz Məni qoyub onu və onun nəslini

**özünü də dostmu tutursunuz? Zalımlar üçün bu necə də yarıtmar mübadilədir!
(Kəhf surəsi, 50)**

Allah üçün yaratmaq çox asandır, heç bir səbəbə ehtiyac olmadan yoxdan var edəndir. Cinləri və mələkləri necə fərqli şəkillərdə və yoxdan yaradıbsa, insanı da təkamülə ehtiyac olmadan, fərqli varlıq kimi yoxdan var etmişdir. Həmin vəziyyət heyvanlar və bitkilər kimi digər canlılara da aiddir. Allah bu canlıların heç birini təkamülləşdirmədən, yəni növləri başqa növlərə çevirmədən bir anda yoxdan var etmişdir. Hər biri Allahın qüdrəti və hakimiyyəti ilə meydana gətirdiyi qüsursuz sistemlərin nəticəsidir.

Həz. İsanın palçıqdan hazırladığı quşun canlanması

İsa Peyğəmbər ayədə bildirildiyi kimi, “...**O bu dünyada və axirətdə şan-şöhrətli və Allaha yaxınlaşdırılmışlardan olacaqdır. (Ali-İmran surəsi, 45)**” Allah həz. İsayə dünya həyatında müxtəlif möcüzələr lütf etmişdir. Atasız olaraq dünyaya gəlmiş, beşikdə ikən danışmış və xəstələri möcüzəvi şəkildə yaxşılaşdırmışdır.

Həmçinin həz. İsa palçıqdan quş formasında bir şey düzəldib, onun içinə üfürəndə quş Allahın diləməsi ilə həyat tapmış və canlanmışdır. Bu həqiqət Quranda belə bildirilmişdir:

Allah onu İsrail oğullarına bir elçi edəcəkdir. (O deyəcəkdir:) “Mən sizə Rəbbinizdən (elçi olduğunu təsdiqləyən) bir əlamət gətirdim. Mən sizin üçün palçıqdan quşa bənzər bir şey düzəldib ona üfürərəm, o da Allahın izni ilə quş olar. Allahın izni ilə anadangəlmə koru, cüzam xəstəliyinə tutulmuşları sağaldar və ölümləri dirildərəm. Evlərinizdə yediyiniz və saxladığınız şeyləri sizə xəbər verərəm. Əgər möminsinizsə, şübhəsiz ki, burada sizin üçün dəlil vardır. (Ali-İmran surəsi, 49)

Allah deyəcəkdir: “Ey Məryəm oğlu İsa! Sənə və anana olan nemətimi xatırla! O zaman səni müqəddəs ruhla qüvvətləndirmişdim. Sən həm beşikdə ikən, həm də yetkin çağında insanlarla danışardın. Sənə yazmağı, hikməti, Tövratı və İncili də öyrətmişdim. Sən Mənim iznimlə anadangəlmə koru və cüzam xəstəliyinə tutulmuşları sağaldır və Mənim iznimlə ölümləri dirildirdin. Sən İsrail oğullarının yanına açıq-aydın dəlillərlə gəldikdə Mən onları səndən dəf etmişdim. Onlardan kafir olanlar isə demişdilər: “Bu, açıq-aydın sehdən başqa bir şey deyildir”. (Maidə surəsi, 110)

Bu quş heç bir səbəbə bağlı olmadan Allahın diləməsi və möcüzəsi ilə canlanıb. Cansız maddədən can sahibi olan quş uca Allahın örnəksiz, səbəbsiz, üstün

yaratmasının örnəklərindən biridir. Hz. İsa da Allahın lütf etdiyi bu möcüzə ilə təkamülçü düşüncənin məntiqsizliyini və etibarsızlığını sübuta yetirmişdir. Bu, Allahın bir möcüzəsi və təkamülə inanan bəzi müsəlmanların fikir vermədikləri əhəmiyyətli həqiqətdir.

Buna çox bənzəyən başqa örnək isə Hz. İbrahimlə bağlı bir hadisənin xəbər verildiyi ayədə keçir. Aşağıdakı ayədə də Allahın cansız varlıqlara möcüzəvi şəkildə can verdiyi bildirilir. Allah yaratmaq üçün heç bir səbəbə ehtiyac duymayıdır:

Bir zaman İbrahim: “Ey Rəbbim, ölüləri necə diriltdiyini mənə göstər!” – dedi. (Rəbbi ona): “Məgər sən inanmırsan?”- dedi. (İbrahim) dedi: “Əlbəttə (inanıram!) Amma (istəyirəm ki,) qəlbim rahat olsun”. (Allah) buyurdu: “Quşlardan dördünü tut və onları özünə tərəf çəkib tikə-tikə et. Sonra hər dağın başına onlardan bir parça qoy, sonra da onları çağır, tez sənin yanına gələcəklər. Bil ki, Allah Qüdrətlidir, Müdrikdir!” (Bəqərə surəsi, 260)

Həzrəti Musanın əsasının ilan olması

Allah Hz. Musaya da Hz. İsa kimi möcüzələr vermişdir. Məlum olduğu kimi, Hz. Musa Allahın izni ilə dənizi yarıb qövmünü Fironun ordusundan xilas etmişdir. Həmçinin Hz. Musanın əsası da Allahın izni ilə ilana çevrilmişdir. Bu həqiqət Quranda belə bildirilmişdir:

“Sağ əlindəki nədir, ey Musa?” (Musa) dedi: “Bu mənim əsamdır. Ona söykənir və onunla qoyunlarıma yarpaq silkələyirəm. Bu, mənim üçün başqa işlərə də yarıyır.” (Allah) buyurdu: “At onu (yerə), ey Musa!” (Musa) onu (yerə) atdı və o, dərhal ilan olub sürətlə sürünməyə başladı . (Allah) buyurdu: “Götür onu, qorxma! Biz onu əvvəlki halına qaytaracağıq. (Ta ha surəsi, 17-21)

Hz. Musanın əsası da Hz. İsanın palçıqdan quş yaratması kimi, Allahın səbəbsiz canlı yarada bildiyinin ən böyük sübutlarından biridir. Hz. Musa əlindəki əsasını yerə atdığı anda Allahın lütfü ilə cansız odun parçası sürətlə hərəkət edən, digər şəxslərin ortaya qoyduqlarını udan, yəni həzm sistemi də olan tamamilə canlı varlığa çevrilir. Beləcə Allah insanlara canlılar aləminin necə yoxdan var edildiyinin bir örnəyini göstərir. Cansız maddə sadəcə Allahın diləməsi ilə, yəni “Ol” əmri ilə can tapır. Allahın Hz. Musaya lütf etdiyi bu möcüzə qədim misirlilərin batil təkamül inanclarını bir həmlədə yerlə bir etmiş, Hz. Musaya qarşı olan insanlar belə dərhal həqiqəti qavrayıb, batil inanclarını tərk edib Allaha iman gətiriblər.

Allah üçün yaratmaq çox asandır. O heç bir səbəbə ehtiyac duymadan yoxdan yaradıb. Cinləri və mələkləri necə fərqli şəkildə və yoxdan var edibsə, insanı da

təkamülə ehtiyac olmadan, fərqli varlıq kimi yaratmışdır. Həmin vəziyyət heyvanlar və bitkilər kimi digər canlılara da aiddir. Allah bu canlıların heç birini təkamülləşdirmədən, yəni növləri başqa növlərə çevirmədən bir anda yoxdan var etmişdir.

Bunun üçün ayələrdə bildirildiyi kimi, sadəcə “Ol” əmrini verməsi, yəni istəməsi kifayətdir:

Göyləri və Yeri haqq olaraq xəlq edən Odur. O: “Ol!”- dediyi gün (hər şey) olar. Onun sözü haqqdır... (Ənam surəsi, 73)

Biz bir şeyi yaratmaq istədikdə, ona ancaq: “Ol!” – deyirik, o da olur. (Nəhl surəsi, 40)

Dirildən və öldürən Odur. O bir işin olmasına hökm etdisə, ona yalnız: “Ol” deyir, o da dərhal olur. (Ğafir surəsi, 68)

Bu vəziyyətdə inanlı şəxslərin bu açıq həqiqətə qarşı saxta izahlar gətirmələri, “Allah canlıları təkamüllə yaratmışdır”, “yaradarkən mutasiyaları, təbii seleksiyaları, meymundan insana keçid mərhələlərini istifadə etmişdir” şəklində əsassız iddialar irəli sürmələri böyük yanlışdır.

Həz. Zəkəriyyənin sonsuz olan zövcəsindən övladının olması

Quranda örnək verilən möcüzəvi yaradılış formalarından biri də həz. Zəkəriyyənin zövcəsi sonsuz olduğu halda, övladla müjdələnməsidir. Ayələrdə belə bildirilir:

Ona belə vəhy olundu: “Ey Zəkəriyyə! Səni Yəhya adlı bir oğulla müjdələyirik. Biz bu adı ondan öncə kimsəyə qoymamışıq!” O dedi: “Ey Rəbbim! Zövcəm sonsuz bir qadın ikən, özüm də qocalığın son həddində olduğum halda, mənim övladım necə ola bilər?” Mələk dedi: “Elədir, lakin Rəbbin buyurdu: “Bu, Mənim üçün asandır. Axı əvvəlcə sənin özünü də sən heç bir şey deyilən xəlq etmişdim!” (Məryəm surəsi, 7-9)

... Rəbbin buyurdu: “Bu, Mənim üçün çox asandır. Axı əvvəlcə sənin özünü də sən heç bir şey deyilən xəlq etmişdim.” (Məryəm surəsi, 9)

Cənnət və Cəhənnəmdə də təkamüllə yaradılış yoxdur

Uca Allah insanları ölümlərindən sonra axirət həyatlarına uyğun olaraq yenidən və fərqli biçimdə yaradacağını bildirmişdir. İnsanlar dünyada təkamül olmadan

yaradıldıqları kimi, axirət həyatları üçün də hər hansı təkamül mərhələsi olmadan Allahın “Ol” əmri ilə bir anda dirildiləcəklər. Eyni şəkildə Uca Rəbbimiz insanlar kimi cənnət və cəhənnəmdəki bütün varlıqları da təkamüllə yaratmamışdır. Ayələrdə bildirilən cəhənnəm gözətçiləri, zəbanilər və cənnətdəki hurilər də uca Rəbbimizin heç bir səbəb olmadan yoxdan var etdiyi varlıqlardır. Quranda insanın ölümdən sonra yenidən yaradılışı və axirətdəki varlıqlarla bağlı bildirilən ayələrdən bəziləri bunlardır:

Onlar işlətdikləri pis əməllərin cəzasına çatdılar. Bunlardan zalım olanlara da qazandıqları günahların cəzası yetişəcək və onlar qaçıb canlarını qurtara bilməyəcəklər. Məgər onlar bilmirlərmi ki, Allah istədiyinin ruzisini bol edir, istəyinə də onu azaldır? Həqiqətən, bunda iman gətirən qövm üçün ibrətlər vardır. Qullarıma mənim bu sözümlü de: “Ey Mənim özlərinə qarşı həddi aşmış qullarım! Allahın rəhmindən ümidinizi üzməyin. Şübhəsiz ki, Allah bütün günahları bağışlayır. O, həqiqətən, Bağışlayandır, Rəhmlidir!” (Zumər surəsi, 51-53)

Şübhəsiz ki, Biz onları başqa cür (yeni bir yaradılışla) yaradacağıq! (Vaqiə surəsi, 35)

Qalu Bəla Həqiqəti və Yaradılış

Quranda bildirilən və İslam alimlərinin “Qalu Bəla” olaraq təqdim etdikləri hadisə də təkamüllə yaradılış müdafiəçilərinin xəstələrini ortaya çıxarır: Uca Rəbbimiz “Əraf” surəsinin 172-ci ayəsində belə buyurur:

Bir zaman Rəbbin Adəm oğullarının bellərindən onların törəmələrini çıxarmış və: “Mən sizin Rəbbiniz deyiləmmi? (deyə) onları özlərinin ələhinə şahid tutmuşdu. Onlar: “Bəli, biz şahid olduq!” – demişdilər. (Bu ona görədir) ki, siz Qiyamət günü: “Biz bundan xəbərsiz idik!”- deməyəsiz.

Göründüyü kimi, insanın yaradılışı mövzusunda bütün ayələrdə olduğu kimi, bu ayədə də təkamüllə olan yaradılışdan bəhs edilmir.

QURANDA DİRİLİŞ ÖRNƏKLƏRİ

Yaratma da, diriltmə də tamamilə Allahın əlindədir və Allahın yaratmada olduğu kimi, diriltmədə də səbəbə ehtiyacı yoxdur. Bunun Quranda bir çox örnəyi var.

Quranda bildirildiyi kimi, insan ölüb torpağa qarışdıqdan sonra axirət günündə yeni yaradılışla dirildiləcəkdir. Ayələrdə belə bildirilir:

Bu, ayələrimizi inkar etdiklərinə və: “Məgər biz sür-sümük və ovuntu olduğumuz halda, yeni bir məxluq olaraq dirildiləcəyik?” – dediklərinə görə onların cəzasıdır. Məgər onlar görmürlər ki, göyləri və yeri yaradan Allah onlar kimisini də yaratmağa qadirdir? Allah onlar üçün elə bir əcəl müəyyən etmişdir ki, ona heç bir şəkk-şübhə yoxdur. Zalımlar isə küfrdən başqa bir şey qəbul etmədilər. (İsra surəsi, 98-99)

Ayələrdə də görüldüyü kimi, inkar edənlər insanların ölüb torpaq olduqdan sonra yenidən yaradılacaqlarına inanmırlar. Bu nümunə təkamül nəzəriyyəsinin vəziyyətini də göstərir. Çünki qiyamət günündə insanların bədənlərini yoxdan var edəcək Rəbbimiz ilk insan olan Hz. Adəmi də yoxdan yaratmışdır. Bu ayələr Qurana inanan, ancaq təkamül düşüncəsini müdafiə etməkdə ısrarlı davranan şəxslər üçün də çox böyük əhəmiyyət kəsb edir.

Allah, **"Hüzurumuza ilk dəfə sizi xəlq etdiyimiz kimi tək-tənha, həm də sizə verdiyimiz (nemətləri) arxanızda qoyub gəldiniz...(Ənam surəsi, 94)** ayəsi ilə də insanın axirət günündə yenidən yaradılışına işarə edir. Ayədə insanların axirətdəki yaradılışlarının “ilk yaradılışları” kimi olduğu açıqlanır. Ölüb torpağa çevrilən insan axirətdə yenidən yaratma ilə yoxdan xəlq ediləcək və insan halında olacaq. Belə ki, insanın ilk yaradılışı da buna bənzəyir və mərhələ-mərhələ deyil, bir anda möcüzəvi şəkildə gerçəkləşir.

Quranda yenidən dirilişlə bağlı başqa bir çox nümunə var. Məsələn, Hz. Musanın qövmünə Allah belə bir hadisə yaşatmışdır. Allah bu qövmü öldürüb sonra da diriltmişdir. Bu hadisə Quranda belə izah olunur:

O zaman siz: “Ey Musa! Biz Allahı açıq-aşkar görməyincə sənə iman gətirməyəcəyik!” – dediniz və gözlünüz görə-görə sizi ıldırım vurdu. Ölümünüzdən sonra Biz sizi dirilttik ki, bəlkə, şükür edəsiniz. (Bəqərə surəsi, 55-56)

Qurandakı qissələrdən birində isə başqa ölüb-dirilmə hadisəsi bildirilir. Hz. Musanın qövmünün başına gəldiyi bildirilən bu qissədə Allah həmin şəxslərə öldürdükleri cəsədə əvvəlcədən kəsdikləri inəyin bir parçası ilə vurmalarını əmr etmişdir. Allah bunu ayədə də bildirdiyi kimi, bu insanlara ölümləri diriltiyini göstərmək və onların imanlarını möhkəmləndirmək üçün etmişdir. Bu, açıq-aşkar möcüzədir. Ancaq ayənin davamında da görünəcəyi kimi, bu möcüzənin ardınca bu şəxslərin qəlbləri yenə sərtləşdi. Bu hadisə “Bəqərə” surəsində belə izah olunur:

O zaman siz bir nəfəri öldürmüşdünüz və onun qatili barəsində mübahisə edirdiniz. Allah isə sizin gizlətdiklərinizi aşkara çıxarır. Biz dedik: “İnəyin bir parçasını ona (ölüyə) vurun!” Allah ölümləri bu cür dirildir və Öz ayələrini sizə

göstərir ki, bəlkə, anlayasınız. Sonra bunun ardınca sizin qəbləriniz sərtləşib daş kimi, hətta ondan da sərt oldu. Həqiqətən, daşlardan eləsi var ki, içərisindən çaylar qaynayıb çıxar. Onlardan eləsi də var ki, yarılar, içərisindən su çıxar. Eləsi də var ki, Allah qorxusundan yuvarlanıb yerə düşər. Allah sizin nə etdiklərinizdən xəbərsiz deyildir. (Bəqərə surəsi, 72-74)

Başqa bir örnəyi də Allah belə bildirmişdir:

Allah Öz ayələrini sizə belə bəyan edir ki, bəlkə, başa düşəsiniz. Minlərlə adam olduqları halda, ölüm qorxusundan yurdlarından didərgin düşüb gedənləri görmədinmi? Allah onlara: “Ölün!” – dedi. Sonra isə onları dirilti. Doğrudan da, Allah insanlara qarşı lütfkardır, lakin insanların çoxu buna şükür etmir. (Bəqərə surəsi, 242-243)

Bu mövzuda Quranda verilən başqa nümunə isə öldükdən sonra dirilməyə inanmayan bir şəxsin vəziyyətidir. Ayələrdə bildirildiyi kimi, Allah bu şəxsi yüz il ölü saxlamış və sonra da diriltmişdir. Ancaq aradan yüz il keçməsinə baxmayaraq, bu şəxs özünün bir gün və ya bir gündən az qaldığını düşünmüşdür. Həqiqət özünə xəbər veriləndə bu şəxs iman gətirmişdir. Quranda bu hadisə belə bildirilir:

Və ya (damları) uçulub xarabalığa çevrilmiş bir kəndin yanından keçən kimsənin (hekayətini) bilmirsənmi? O demişdi: “Allah bu kəndi ölümündən sonra necə dirildəcəkdir?” Allah onu öldürüb yüz il saxladı, sonra da dirildin dedi: “Nə qədər qaldım?” O dedi: “Bir gün, yaxud bir gündən də az qaldım!” Allah dedi: “Əksinə, sən yüz il qaldın. Öz yeməyinə və içdiyən suya bax, hələ də xarab olmayıb. Uzunqulağına da bax! Biz səni insanlar üçün bir dəlil etdik. Sümüklərə bax, gör Biz onları necə bir-birinə birləşdirir, sonra da onların üstünü ətlə örtürük”. Ona həqiqət bəlli olduqda: “Mən artıq bilirəm ki, Allah hər şeyə qadirdir!” – dedi. (Bəqərə surəsi, 259)

Bu mövzuda Quranda verilən örnəklərdən biri də Kəhf əhlidir. Bu qissəni digərlərindən ayıran fərq Kəhf əhlinin öldürülməməsi, sadəcə bir insanın normal ömründən daha uzun davam edən yuxuya getməsidir.

İnanclı gənclərdən ibarət Kəhf əhli (mağara sahibləri) Allaha şəriq qoşaraq Allahdan başqa ilahlara qulluq etdikləri üçün qövmlərindən uzaqlaşib bir mağaraya sığınmışdı. Ancaq Allah Kəhf əhlinə üç yüz ildən də çox davam edən yuxu vermiş və beləcə onları möcüzəvi şəkildə mağarada yuxuya vermişdir. Bu hadisə Quranda belə bildirilir:

Biz mağarada onların qulaqlarını illərlə qapalı saxladığımız (onları yuxuya verdik). (Kəhf surəsi, 11)

Onlar mağarada üç yüz il, üstəlik doqquz il də qaldılar. De: “Onların nə qədər qaldıqlarını Allah daha yaxşı bilir. Göylərin və yerin qeybi ancaq Ona məxsusdur. O necə gözəl görür, necə də yaxşı eşidir! Onların Ondan başqa heç bir himayədarı yoxdur. O, Öz mülkünə heç kəsi şərik etməz!” (Kəhf surəsi, 25-26)

Ancaq bir zaman sonra Allah Kəhf əhlini yuxudan oyandırmışdır. Bu hadisə də ayələrdə belə xəbər verilir:

Sonra iki dəstədən hansının onların mağarada qaldıqları müddəti daha düzgün hesabladıklarını bilmək üçün onları oyatdıq. Biz onların əhvalatını sənə olmuş bir həqiqət kimi söyləyirik. Onlar Rəbbinə iman gətirmiş gənclər idi. Biz də onların hidayətini artırdıq. (Kəhf surəsi, 12-13)

Lakin onlar bu qədər uzun müddət yatdıqlarının fərqində deyillər. Hətta bir gün və ya bir günün bir neçə saatlıq hissəsi qədər qaldıqlarını düşünürlər. Halbuki üç yüz ildən də çox yuxuda olublar. Mövzu ilə bağlı ayə belədir:

Beləcə onları oyatdıq ki, (nə baş verdiyini) bir-birindən soruşub öyrənsinlər. Onlardan biri: “Burada nə qədər qaldınız?” – dedi. Bəziləri: “Bir gün yaxud günün bir hissəsi qədər qaldıq” - dedilər. Digərləri də dedilər: “Qaldığımız müddəti Rəbbiniz daha yaxşı bilir. Birinizi bu gümüş pulunuzla şəhərə göndərin. Qoy baxsın ən təmiz yemək hansıdırsa, ondan sizə azuqə gətirsin. Amma ehtiyatlı olsun və sizin barənizdə heç kəsi duyuq salmasın! (Kəhf surəsi, 19)

Quranda verilən bu kimi örnəklər Allahın yaratma və öldürmə mövzusunda heç bir səbəbə ehtiyacı olmadığını açıq göstərir.

TƏKAMÜLÇÜLƏRİ ÇƏTİNLİYƏ SALAN HƏQİQƏT: BAL ARISININ DAVRANIŞLARI

Allah Quranda bal arısına vəhy etdiyi və ona nə etməli olduğunu bildirdiyini xəbər verir. Bu həqiqət “Nəhl” surəsində belə bildirilir:

Rəbbin bal arısına belə təlqin etdi: “Dağlarda, ağaclarda və insanların düzəlttikləri çardaqlarda özünə pətəklər hör. Sonra bütün meyvələrdən ye və Rəbbinin səndən ötrü asanlaşdırdığı yollarla get”. O arıların qarınlarından tərkibində insanlar üçün şəfa olan müxtəlif rəngli bal çıxır. Həqiqətən, bunda düşünən adamlar üçün dəlillər vardır. (Nəhl surəsi, 68-69)

Məlum olduğu kimi, bal arıları çiçək cövhərini toplayıb, bədənlərində istehsal etdikləri bəzi mayelərlə birləşdirib bal istehsal edirlər. Balı gizlətmək və balalarını böyütmək üçün də çox düzgün, altıbucaqlı balmumu hücrələri hazırlayır və bununla

pətək inşa edirlər. Həmçinin arı şanıdan qida mənbəyi axtarmaq üçün ayrılan və hər dəfəsində şana uğurla geri qayıdan arılar yönlərini də Allahın bədənlərində yaratdığı xüsusi sistemlərlə tapırlar. Allahın ayədə “Rəbbinin səndən ötrü asanlaşdırdığı yollarla get” hökmü ilə xəbər verdiyi arıların bu xüsusiyyətində düşünən insanlar üçün, əlbəttə ki, hikmətlər var.

Bir böcəyin altıbucaqlıdan xəbərdar olması, bal mumunun formulunu kəşf edərək bunu bədənində istehsal edən sistemlər yaratması, sonra belə bilgiləri DNT-sinə özbaşına yerləşdirməsi və bu sayədə digər homogenlərdə də eyni xüsusiyyətləri təmin etməsi, əlbəttə ki, mümkün deyil.

Aydındır ki, bütün bunları arılara üstün güc və ağıl sahibi olan Allah öyrədir, yəni ayədə xəbər verildiyi kimi, vəhy edir. Hər şeydən xəbərdar olan Allah bal arısına nələr edəcəyini ilham edir, bal arısı da özünə bildirdiyi kimi hərəkət edir. Bal arısının şüurlu davranışları açıq-aşkar yaradılışı sübut edir.

Heyvanlardakı bu kimi xüsusiyyətlərin araşdırılması canlılardakı yüksək şüuru və qüsursuz yaradılışı bizə tanıdır. Bu kimi məlumatlar sayəsində uca Rəbbimizin gücünün bənzərsizliyini bir daha sübut edirik. Allah istədiyi canlıyı istədiyi xüsusiyyətlərdə yaratmağa qadirdir. Allah sonsuz güc sahibi olandır, hər şeyin Malikidir. Təkamülçülər isə canlılardakı bu qeyri-adi xüsusiyyətlərin təsadüflərlə meydana gəldiyinə inanırlar. Bu məntiqsiz iddiaya görə, təsadüflər arılara bucaq hesablamağı öyrətmiş, bu xüsusiyyət digər arılara da yenə təsadüflər yolu ilə ötürülmüşdür. Təsadüflər guya arıların bədənlərində bal istehsal edən və ya bal mumu hazırlayan sistemlər meydana gətirmişdir. Bu kimi ssenarilərin həm ağılsızlıq, həm də elmdən çox uzaq cəfəngiyyət olduğunu anlamaq üçün bir an düşünmək kifayətdir.

Bal arılarını yaradan və şüur verən Allahdır. Elə bu kimi yaradılış möcüzələri təkamülçüləri çox böyük çətinliyə salır.

HZ. SÜLEYMANIN QARIŞQANIN DİLİNDƏN ANLAMASI

Əvvəlki hissədə də qeyd edildiyi kimi, təkamülçülərin fikrinə görə, canlılar təsadüflərin əsəridirlər. Lakin bu xəyali təkamülçü iddianı sübut edən tək bir dəlil yoxdur. Buna baxmayaraq, təkamülçülərin iddialarını təkzib edən çoxlu dəlillər mövcuddur.

Buna nümunə kimi Quranda bildirilən hz. Süleyman ilə bir dişi qarışqa arasında keçən hadisəni verə bilərik. Ayələrdə xəbər verildiyinə görə, hz. Süleyman dişi qarışqanın özü haqqında söylədiklərini eşidir və anlayır. Quranda bu hadisə belə

bildirilir:

Nəhayət, onlar qarışqa vadisinə gəlib çatdıqda bir qarışqa dedi: “Ey qarışqalar! Yuvalarınıza girin ki, Süleyman və qoşunu özləri də hiss etmədən sizi tapdayıb məhv etməsinlər.” (Süleyman) qarışqanın bu sözüə gülümsədi və dedi: “Ey Rəbbim! Mənə həm mənim özümə, həm də valideynlərimə əta etdiyən nemətə şükür etmək üçün, Sənin razı qalacağı yaxşı əməl etmək üçün ilham ver və məni öz mərhəmətinlə əməlisaleh qullarına qovuşdur!” (Nəml surəsi, 18-19)

Göründüyü kimi, ayədə bir qarışqanın digər qarışqalara xitab etdiyi xəbər verilir. Şüursuz təsadüflərlə ortaya çıxdığı iddia edilən canlılar arasında xəbərləşmə sisteminin olması, onların şüurlu davranışlar göstərməsi, əlbəttə ki, mümkün deyil. Ancaq Allahın yaratması ilə mövcud olan canlılar Allah dilədiyi təqdirdə, Onun dilədiyi qədər şüurla hərəkət edə və bir-biri ilə əlaqə qura bilərlər.

Təkamül nəzəriyyəsinin qeyri-real iddiasına görə, bu canlılar şüursuz davranmalı idilər, ancaq göründüyü kimi, çox böyük ağıl nümayiş etdirirlər. Bu vəziyyətdəki qeyri-adiliyi darvinistlərin anlamasını gözləyə bilmərik. Lakin Allahın varlığına və gücünə iman gətirdiyini söyləyən şəxs ayələrdəki bu bilgiler üzərində mütləq düşünməlidir. Çünki bu yaradılış gerçəkləri təkamülçülərin təsadüf iddialarını açıq-aşkar alt-üst edir. Bu vəziyyət isə təkamülün müdafiə ediləcək heç bir tərəfinin olmadığını göstərir.

Yaradılış bir möcüzədir

Bəzi müsəlmanların təkamülə inanmalarının kökündə Allahın dilədiyi anda dilədiyini yaratma və yox etmə gücünü təqdir edə bilməmələri durur. Həmin müsəlmanlar təbiət qanunlarının sabit və dəyişməz olduğunu və heç bir hadisənin təbiət qanunları xaricində gerçəkləşməyəcəyini fərz edən “naturalist” döqmanın təsiri altına düşürlər. Halbuki bu çox böyük yanlışdır. Çünki “təbiət qanunları” dediyimiz anlayışlar Allahın maddəni müəyyən nizam içində yaratmasından və qorumasından qaynaqlanır. Bunlar maddənin özündən qaynaqlanan xüsusiyyətlər deyil. Belə ki, bu qanunları Allah müəyyən edir, istədiyi zaman da bunları dəyişdirməyə gücü çatır.

Rəbbimiz dilədiyi zaman qullarına möcüzələr göstərir. Məsələn, Kəhf əhlinin 300 ildən artıq müddətdə canlı qalması təbiət qanunları xaricində baş verən möcüzədir. Allahın əvvəl öldürüb, sonra da diriltiyi insanlar da başqa möcüzədir. Hər hadisə – bizim “təbiət qanunu” kimi adlandırdığımız hər şey Allahın izni ilə gerçəkləşir.

Allah Öz yaratdığı qanunlardan münəzzəhdir. Allah istəsə, təbiət qanunlarının hamısına zidd olan hadisələr meydana gətirər. Bu, Allah üçün çox asandır.

Təkamül nəzəriyyəsinə aldanmış bəzi müsəlmanlar naturalist doqmadan təsirləndikləri üçün canlılar və insanın kökünü də yalnız təbiət qanunlarına görə açıqlamağa çalışırlar.

Allahın təbiət qanunları ilə məhdud yaradılışla canlıları yaratdığını düşünür, (Allahı tənzih edirik) mutasiya, təbii seleksiya, növləşmə kimi mexanizmlərdən istifadə edərək bir növün digərinə çevrilməsi yolu ilə yaradılış olduğunu zənn edirlər. Halbuki müsəlmanın belə naturalist məntiqə inanması çox yanlışdır. Çünki Quranın bir çox ayəsində bildirilmiş möcüzələr bu məntiqin doğru olmadığını göstərir.

Quranda canlıların və insanın yaradılışı mövzusunda ayələrə baxdıqda bu yaradılışların təsadüfi təbiət qanunları daxilində deyil, möcüzəvi şəkildə baş verdiyini açıqca görürük. Allah canlıların yaradılışını belə açıqlayır:

Allah hər bir canlıyı sudan yaratmışdır. Onlardan bəzisi qarnı üstə sürünür, bəzisi iki ayaq üstündə gəzir, bəzisi də dörd ayaq üstündə gəzir. Allah istədiyini yaradır. Şübhəsiz ki, Allah hər şeyə qadirdir. (Nur surəsi, 45)

Ayədə quruda yaşayan təməl canlı qrupları (sürünənlər, quşlar və məməlilər) bildirilir və bunları Allahın sudan yaratdığı xəbər verilir. Diqqət edilərsə, bu canlı qrupları təkamül nəzəriyyəsinin iddia etdiyi kimi, “bir-birlərindən” deyil, “sudan” yaradılmışdır. Yəni ortaq bir vasitəni Allahın formaya salması ilə ayrı-ayrı var ediləblər.

Bu ortaq vasitənin su olduğu həqiqəti bu gün elmi bilgilərlə də sübuta yetirilmişdir. Su dünyadakı hər canlı orqanizminin ən təməl ünsürüdür. Məməlilərdə orqanizmin təqribən 70%-i sudur. Hər canlı orqanizmdəki su sayəsində hüceyrəiçi, hüceyrələrarası və toxumalararası nəqliyyatı təmin edir. Su olmadan canlılar aləminin olmayacağı hər kəs tərəfindən qəbul edilən həqiqətdir.

İşin qəribə tərəfi bəzi müsəlmanların yuxarıdakı ayəni yanlış izah edərək təkamül nəzəriyyəsinə uyğun məna verməyə çalışmalarıdır. Halbuki həmin “sudan yaradılma” həqiqətinin təkamül nəzəriyyəsi ilə heç bir əlaqəsi olmadığı aydındır. Təkamül nəzəriyyəsinin “hər canlının sudan çıxıb təkamülləşdiyi” kimi iddiası yoxdur. Əksinə nəzəriyyə canlı növlərinin bir-birlərindən törədiklərini irəli sürür və bu iddia hər fərqli canlı qrupunun sudan yaradılması həqiqəti ilə tamamilə ziddir.

İnsanın palçıqdan yaradılışı

Allah Quranda insanın yaradılışının da möcüzəvi şəkildə olduğunu xəbər verir. İlk insan Allahın palçığı formaya salıb insan bədənində çevirməsi, sonra isə bu bədəni ruhundan üfurməsi ilə yaradılmışdır.

Bir zaman sənin Rəbbin mələklərə belə demişdi: “Mən palçıqdan bir insan yaradacağam. Mən ona surət verib Öz ruhumdan üfürdüyüm zaman ona səcdə edin!” (Sad surəsi, 71-72)

Həqiqətən, Biz, insanı palçıq cövhərindən yaratdıq. (Muminun surəsi, 12)

Kafirlərdən soruş ki, onları yaratmaq çətindir, yoxsa Bizim başqa yaratdıqlarımızı? Biz ki, onları yapışqan kimi palçıqdan yaratdıq. (Saffat surəsi, 11)

Ayələrdən görürük ki, bəzi müsəlmanların iddia etdiyi kimi, insanın meymundan və ya başqa canlı növündən deyil, cansız maddə olan palçıqdan yaradıldığı xüsusilə bildirilir.

Allah cansız palçığı möcüzəvi şəkildə insana çevirmiş və bu bədənə ruhundan üfürmüşdür. Burada heç bir “təbii təkamül mərhələsi” yoxdur. Allahın birbaşa möcüzəvi yaratması var. Belə ki, Allahın aşağıdakı ayədə bildirdiyi “iki əlimlə yaratdığım” şəklindəki mütəşabeh ifadə də insanın birbaşa Allahın qüdrəti ilə yaradıldığını göstərir:

Allah dedi: “Ey İblis! Sənə Mənim iki əlimlə yaratdığımıza səcdə etməyə mane olan nə idi? Təkəbbür göstərdin, böyüklərdənmi olmuşdun? (Sad surəsi, 75)

Qıssası, Quranda insanın və canlıların yaradılışı haqqında heç bir “təkamül” açıqlaması yoxdur, əksinə bütün canlıların və insanın uca Allahın möcüzəsi olaraq su və torpaq kimi cansız maddələrdən yaradıldığı bildirilir. Bəzi “müsəlmanlar” isə qədim yunan fəlsəfəsindən təsirlənərək materialist və təkamülçü elementləri mənimsəyib, sonra da bunu öz ağılları ilə Qurana uyğunlaşdırmağa çalışmışdılar.

Böyük İslam alimi, böyük mücəddid İmam Qəzali öz dövründə ortaya çıxan bu axınlara “Fəlsəfənin səfaləti”ndə və digər əsərlərində cavab vermişdir. Ancaq təkamül nəzəriyyəsinin 19 və 20-ci əsrdə dünyada yayılması ilə birlikdə İslam dünyasında da yenidən “təkamülçü yaradılış” xətaləri ortaya çıxmışdır. Sonrakı bölmədə bu nəzəriyyələri müdafiə edən müsəlmanların xətaləri və dəlil kimi istifadə etməyə çalışdıqları Quran ayələrini izah edəcəyik.

4-CÜ BÖLMƏ

QURAN AYƏLƏRİ İLƏ TƏKAMÜLƏ DƏLİL GƏTİRMƏYƏ ÇALIŞANLARIN SƏHVİ

İnanlı insan üçün əsas yol göstərici Quran və Peyğəmbərimizin (səv) sünnətidir. Allah Quranda canlıların da, kainatın da yaradılışı barəsində bir çox ayə endirib.

Ancaq bu ayələrdə təkamüllə yaradılış olduğu barədə heç bir məlumat, hətta işarə belə yoxdur. Başqa sözlə, canlıların bir-birindən törədiyinə, aralarında təkamül yolu ilə əlaqə qurulduğuna dəlil olan ayə olmadığını açıq-aşkar görürük. Quranda (əvvəlki hissələrdə də qeyd etdiyimiz kimi) canlıların və kainatın Allahın “Ol” əmri ilə möcüzəvi şəkildə yaradıldığı bildirilir. Elmi kəşflərin də təkamülü yalanladığını nəzərə alsaq, görürük ki, Quran elmlə paraleldir.

Ancaq buna baxmayaraq, darvinizmi müdafiə edən bəzi müsəlmanlar mənası aydın olan ayələri yanlış təfsir edir, həqiqi mənasından başqa mənalar da əlavə edirlər. Təkamülü müdafiə etmək və Qurandan dəlil göstərmək üçün bəzi ayələrin mənasını dəyişib öz istəklərinə uyğun şəkildə şərh edirlər. Bu isə çox təhlükəli vəziyyətdir. Allah bu cür insanlar haqqında ayədə belə deyir:

“Onlardan elə bir dəstə də vardır ki, oxuduqlarını Kitabdan hesab edəsiniz deyə Kitabı oxuyarkən dillərini əyib bükürlər. Halbuki bu, Kitabdan deyildir. Onlar: “Bu, Allah qatındandır!”– deyirlər. Halbuki o, Allah qatından deyildir. Onlar bilə-bilə Allaha qarşı yalan danışirlar.” (Ali İmran surəsi, 78)

Gördüyümüz kimi, ayələri şüurlu şəkildə, mənasını dəyişərək şərh etmək Quranda Allaha qarşı yalan danışmaq kimi qiymətləndirilir. Səmimi müsəlman Allaha qarşı belə yanlış etməkdən qorxar. Beləliklə, Quranda bildirilən bir mövzuda, xüsusən də Quranı bilən insanların zənlə yalan danışması, yanlış tərəfə dəstək olması, şübhəsiz ki, vicdansızlıqdır.

Əlbəttə ki, dinlə təkamülün eyni olduğunu iddia edən hər kəs üçün bunu demək olmaz. Çünki çoxu dediklərinin mənasını bilmədən, düşünmədən, ya da təkamülün, əslində, necə təhlükəli olduğunun şüurunda olmadan belə yanlış edir.

Hər kəs Allah adına danışaraq, guya ayələri dəlil göstərərək insanları Quran haqqında yanlış istiqamətləndirən iddialar irəli sürməyin məsuliyyətini götürməkdən çəkinməlidir. Belələri mövzunun ciddiliyi üzərində yenidən düşünməli və hesabını axirətdə verə bilməyəcəkləri yanlışlar etməməlidirlər. Belə insanlar özləri ilə yanaşı, fikirlərini oxuyanların da yanılmasına səbəb olurlar. Bu da bir insan üçün mənəvi baxımdan çətin yüküdür.

Əslində, problemin əsl mənbəyi budur: təkamülü müdafiə edən bəzi müsəlmanlar bu nəzəriyyəni elmi cəhətdən doğru zənn edir. Ona görə də düşünürlər ki, Quran da təkamülü təsdiq edir. Bu məqsədlə təkamül nəzəriyyəsinə məcburi şəkildə Qurana uyğunlaşdırmağa çalışırlar. Qurana bütövlükdə baxdıqda, ya da dəlil

hesab edilən Quran ayələri əvvəlki və sonrakı ayələrlə bərabər oxunduqda deyilənlərin etibarsız olduğunu görürük.

Bu hissədə təkamüllə Quran ayələrini yanlış şərh edən müsəlman təkamülçülərin hansı ayələri öz ağıllarınca təkamülə dəlil göstərdiklərini açıqlayacağıq. Həmçinin bu insanların iddialarını yenə Quranla cavablandıracaq, mötəbər mənbə kimi qəbul edilən İslam alimlərimizin təfsirləri ilə müqayisə edəcəyik.

Unudulmamalı bir həqiqət var: Quran Allahın endirdiyi şəkildə, hansısa dindənənar fikir və fəlsəfənin təsirinə məruz qalmadan, tam səmimi qəlblə oxunub, o şəkildə açıqlanmalıdır. Açıqlayan şəxslər də Allahdan qorxaraq vicdanla hərəkət etməlidir. Bu məntiqlə oxunduqda Quranda təkamüllə yaradılış mənasına gələn heç bir bilginin olmadığı, əksinə Allahın sadəcə “Ol” deməsi ilə varlıqları və canlıları yaratdığı görünəcək.

Əgər hz.Adəmdən əvvəl yarı meymun, yarı insan canlılar yaşasa idilər, (belə bir şey yoxdur) Allah bunu bizə Quranda açıq-aşkar bildirərdi. Quranın anlaşılıqlı olması və asanlıqla başa düşülməsi təkamüllə yaradılış iddiasının gerçək olmadığını göstərir.

1-ci xəta: İnsanın təkamül mərhələləri ilə yaradıldığı xətası

“Necə olub ki, siz Allahın böyüklüyünü layiqincə uca tutmursunuz? Axı O sizi mərhələlərlə yaratdı”. (Nuh surəsi, 13-14)

Təkamüllə yaradılış müdafiəçilərinin ayədə keçən “mərhələlərlə” ifadəsini “təkamül mərhələlərindən keçirərək” kimi tərcümə etməsi bu insanların şəxsi fikirlərdir və İslam alimləri tərəfindən doğru qəbul edilmir.

“Ətvar” sözü “mərhələ, hal, vəziyyət” mənasındakı “tavru” kəlməsinin cəm formasıdır və Quranda bu şəkildə başqa ayədə keçmir. İslam alimlərinin bu ayə ilə bağlı təfsirləri də bu ayədə təkamül nəzəriyyəsi ilə bağlı ifadə olmadığını təsdiq edir.

Məsələn, Əlmalılı Muhəmməd Həmdi Yazır bu ayəni “Halbuki O sizi mərhələ-mərhələ bir çox hallardan keçirərək yaradıb” kimi tərcümə edib. Ayənin təfsirində isə bu mərhələləri “təkamül mərtəbələri” şəkildə ifadə edib. Ancaq burada “təkamül mərtəbələri” ifadəsi ilə nəzərdə tutulan mənanın insanın fərqli canlı növündən yarandığını irəli sürən təkamül nəzəriyyəsi ilə heç bir əlaqəsi yoxdur. Belə ki, təfsirin ardında bu mərhələlərin nədən ibarət olduğu belə ifadə edilir:

"...Əbus-Səudun şərhinə görə; əvvəl ünsürlər, sonra qidalar, sonra qarışıqlar, sonra sperma, sonra embrion, sonra ət parçası, sonra sümük və ət halında, sonra da tam fərqli bir yaradılışla şəkil vermişdir". **"Yaradanların ən gözəli olan Allah nə qədər xeyirxahdır"**. (Muminun surəsi, 14). Bunları edən o gözəl Yaradıcı ucaldılmağa və hörmətə layiq deyil mi? O sizi başqa şəkildə və yaradılışla yüksəldə bilməzmi? Yaxud əzib yox edərək şiddətli əzaba sala bilməz mi? Siz niyə bunları düşünmürsünüz? "

Əlmalılının yuxarıdakı ifadələrindən də aydın olduğu kimi, bu ayədə keçən mərhələlər insanın sperma olaraq çatdığı ana bətnində əvvəl embrion, sonra ət parçası, sonra sümük və ət halında inkişaf edib, sonra da insan kimi dünyaya gəlişidir.

İmam Təbərinin təfsirində də "Nuh" surəsinin 14-cü ayəsi, "Halbuki O sizi mərhələlərdən keçirərək yaratmışdır" şəklində tərcümə edilmiş və "Əvvəl sperma halında idilər, sonra sizi qan laxtasına, ondan sonra da bir parça ət parçasına çevirib yaratdı" şəklində açıqlanmışdır.³⁹

Ömər Nəsuhi Bilmən isə ayəni, "Sizi, şübhəsiz, müxtəlif dərəcələrlə yaratmışdır" şəklində tərcümə edərək belə təfsir edib:

Xaaliq-i Kərim (sizi şübhəsiz, müxtəlif dərəcələrdə) müxtəlif surətlərdə (yaratmışdır). Siz başlanğıcda bir nütfə idiniz, sonra qan, ət parçası, sümük sahibi oldunuz, sonra da insan kimi bədən sahəsinə atıldınız. Bütün bu hadisələr, fəza hadisələri, inqilablar bir Xaaliq-i Hakimin varlığına, qüdrət və əzəmətinə aşkar dəlil deyilmi? Nə üçün siz öz yaradılışınızı heç düşünmürsünüz!"⁴⁰

Gördüyümüz kimi, İslam alimləri "Nuh" surəsinin 14-cü ayəsini eyni şəkildə şərh edib, sperm halından insan halına çevrilmə arasındakı mərhələlər olduğunu vurğulayıblar. Deməli, Quran ayələri digər ayələrdəki təfsirlərə əsaslanaraq şərh edilməlidir. Çünki Allah başqa ayələrdə insanın yaradılış mərhələlərini ana bətnindəki mərhələlər kimi izah edir. Beləliklə, "ətvarən" sözünün də eyni mənanı verdiyini açıq-aşkar görürük. Bu sözü təkamüllə əlaqələndirib insanın mənşəyinin başqa canlı növündən olduğunu irəli sürmək yanlışdır.

2-ci xəta: Quranda təkamül prosesinə dəlil olması xətası

"İnsanın elə bir dövrü olub keçmişdir ki, o, xatırlanmağa layiq bir şey olmamışdır!" (İnsan surəsi, 1)

İnsanların təkamülə dəlil kimi irəli sürdüyü digər ayə isə yuxarıdakıdır. "Özü yad

edilməyə dəyər bir şey deyilkən” ifadəsini insanın insan olmadan əvvəlki halı kimi açıqlayırlar. Halbuki ilk iddia kimi, bu da yanlışdır.

Altından xətt çəkilən ifadənin ərəbcəsi belədir:

"ləm yekun şey'ən məzkurən"

Ləm yekun	:deyildi
Şey'ən	: bir şey
Məzkurən	:zikredilən, adı keçən

Bu ifadəni təkamül yolu ilə yaradılışa dəlil göstərmək məntiqsiz hərəkətdir. Belə ki, bu ayə İslam alimləri tərəfindən təkamül prosesi kimi ifadə edilmir. Məsələn, Əlmalılı Hamdi Yazır bu ayədəki zaman ifadəsini belə təfsir edir:

"Başlanğıcda ilk maddələr olan üsürlər və minerallar, sonra onlardan mərhələ-mərhələ yaradılıb orta maddələri olan bitki mənşəli, heyvani qidalar "palçıq şirəsi" (Muminun surəsi, 12), sonra onlardan süzülən yaxın maddəsi olan məniyə doğru yavaş-yavaş mərhələ və dərəcələr içində gələn bir şey olmuş, ancaq "insan" deyə yad edilən bir şey olmamışdı. Həqiqətdə insanın hər bir fərdi kimi cinsi də əzəli deyil, sonradan olmaqdır. Həm zamanın başlanğıcından, aləmin yaradılışından çox sonralar mövcud olmuşdur".⁴¹

Ömər Nəsuhi Bilmən isə ayəni belə təfsir edir:

Bu ayələr göstərir ki, Allah insanları heç bir şey deyilkən bir qətrə sudan eşidən və görən yaradıb...

İnsan növü başlanğıcda heç mövcud deyildi, bir müddət sonra bir qətrə sudan, torpaqdan və palçıqdan təsvir edilmiş cəsəd halına gəlib. Həmin insan o vaxt məlum deyildi, onun nə adda və nə üçün yaradıldığını göy və yer əhli bilmirdi. Sonra özünə ruh bilgisi verilməyə başlandı".⁴²

İmam Təbəri isə ayəni, "İnsanın '(Adəmin) üzərindən elə bir zaman keçib ki, o əsnada o, şanı və üstünlüyü olan bir şey belə deyildi. O yalnız yapışqan palçıq və dəyişən bir palçıq idi" şəklində təfsir edir.⁴³

Buna görə də ayədə keçən və zaman bildirən sözdən təkamülə dəlil kimi istifadə

etmək yanlışdır.

3-cü xəta: Sudan yaratmanın təkamüllə yaradılışa dəlil olması xətası

“İnsanı qarışdırılmış nütfədən yaradaraq onu sınaqdan keçirmək məqsədilə eşidən və görən etdik”. (İnsan surəsi, 2)

Təkamüllə yaradılışı müdafiə edənlər bir çox ayədə keçən “insanın sudan yaradıldığı” kimi ifadələri öz iddialarına guya dəlil kimi göstərməyə çalışırlar. Sudan bütün canlıların yarandığını iddia edirlər.

Halbuki insanın sudan yaradıldığının ifadə edildiyi ayələr də İslam alimləri və təfsirçilər tərəfindən həmişə spermadan yaradılış kimi açıqlanıb. Məsələn, Əlmalılı Muhəmməd Həmdi Yazır "İnsan" surəsinin 2-ci ayəsini belə təfsir edir:

"... Bu şəkildə bir nütfədən yaradıldı. Rəqibin açıqladığı kimi, nütfə saf suya deyilir. Kişinin suyuna da nütfə deyilir. Nütfə iləməni sinonim kimi sayılır. Lakin "Qiyamət" surəsinin sonunda da keçdiyi kimi, Quranda "Tökülən nütfədən bu nütfə" (Qiyamət surəsi, 37) buyurularaq nütfənin nütfədən bir parça olduğu ifadə edilmişdir. Səhih-i Müslimdə rəvayət olunduğu kimi, "Suyun hamısından uşaq olmaz" hədisində də bir bütünün hər hissəsi nəzərdə tutularaq "bir suyun hər bir parçasından" buyrulmamış, bir hissəsi nəzərdə tutularaq "suyun hamısından" buyrulmuş olmasından uşağın meydana gəldiyi o suyun, suyun cəmi olan bütün məni deyil, onun bir hissəsindən ibarət olduğu deyildiyinə görə, nütfə mənidən bir cüz olan saf toxumun adı olduğu başa düşülür".⁴⁴

İbni Təbəri isə bu ayəni; "... Adəmin nəslini kişinin və qadının bir-birinə qarışan döl sularından yaratdıq" şəklində təfsir edir.⁴⁵

Ömər Nəsuhi Bilmən təfsirində isə ayəni belə açıqlanır:

"... (Şübhə yox ki, Biz insanı qarışıq bir nütfədən yaratdıq) Kişi ilə qadının bir-birinə qarışan sularından vücutə gətirdik. Bəli ... İnsanlar bir müddət nütfə, yəni duru, saf su halında və bir müddətdə "ələqə" yəni uyuşmuş qan halında və bir müddətdə muzqa, yəni kiçik ət parçası halında olublar. Daha sonra da sümük kəsilib ətlə bürünmüş, bərhəyat (yaşayan) hala gəliblər ..." ⁴⁶

Gördüyümüz kimi, insanın qarışıq bir damla sudan yaradılmasının təkamül nəzəriyyəsinin suyun içində təsadüflər nəticəsində yaranan bir hüceyrədən

mərhələ-mərhələ insanın yaranması iddiası ilə əlaqəsi yoxdur. Bütün böyük müfəssirlərin açıqladığı kimi, bu ayədə də insanın ana qarnındaki yaradılışına diqqət çəkilir.

Başqa ayəyə də diqqət yetirsək, deyilənlərin yanlış olduğunu görürük. Ayədə belə buyrulur:

Ey insanlar! Yenidən diriləcəyinizə şübhə edirsinizsə, (bilin ki,) həqiqətən də, Biz sizi torpaqdan, sonra nütfədən, sonra laxtalanmış qandan, daha sonra tam bir şəklə salınmış və ya salınmamış bir parça ətdən yaratdıq ki, (qüdrətimizi) sizə bəyan edək. Bətlərdə istədiyimizi müəyyən bir vaxt ərzində saxlayırıq. Sonra sizi (oradan) uşaq kimi çıxardırıq ki, yetkinlik çağına yetişəsiniz. Sizdən kimisi (yetkinlik yaşına çatmamış) vəfat edir, kimisi də ömrünün ən rəzalətli dövrünə çatdırılır ki, (vaxtilə) bildiyi şeyləri unutsun. Sən yer üzünü cansız görürsən. Biz ona yağmur endirdiyimiz zaman o, hərəkətə gəlib qabarır və cürbəcür gözəl bitkilər bitirir. (Həcc surəsi, 5)

Ayədə insanın yaradılış mərhələlərindən bəhs edilir. Birinci mərhələ olan torpaq insandakı əsas mineralları və elementləri təşkil edən xammaddədir. İkinci mərhələ isə bu elementlərin ana qarnındaki yumurtanı dövləmək üçün lazımi quruluşa və genetik məlumata sahib spermalardan ibarət olan və Quranda qarışıq su kimi təsvir edilən mənədə birləşməsidir. Qıssası, insanın əsas xammadəsi torpaqdır. Torpağın özü isə bir damla mənədə o insanı yaradacaq şəkildə toplanıb. Ayədə bu “su” mərhələsindən dərhal sonra insanın ana bətnindəki inkişaf mərhələsi müəyyən edilib. Halbuki təkamül nəzəriyyəsi canlı aləmin guya öz-özünə suda başlamasından insanın yaranması arasında milyonlarla fərziyyəvi mərhələ (ilk hüceyrə, tək hüceyrəlilər, çox hüceyrəlilər, onurğasızlar, onurğalılar, sürünənlər, məməlilər, primatlar və s. bunların saysız ara keçidləri kimi) olduğunu güman edir. Ayədəki sıralamada isə qətiyyəən bunun vurğulanmadığı göz önündədir.

İnsanın bir damla su halından sonra ələq halına gəldiyi bildirilir. Bu səbəbdən də məlumdur ki, insan növünün keçirdiyi təkamül mərhələləri yox, tək insanın ana bətnindən əvvəlki, ana bətnindəki və doğulduqdan sonra qocalana qədər davam edən yaradılış mərhələlərindən bəhs edilir.

İnsanın və digər canlıların sudan yaradıldığını bildirən digər ayələrdə də təkamülə aid heç bir işarə yoxdur. Bununla bağlı bəzi ayələr aşağıdakılardır:

“Məgər kafirlər göylərlə yer bir olduğu zaman Bizim onları bir-birindən

araladığımızı, hər bir canlıyı sudan yaratdığımızı görmürlərmi? Yenədəmi inanmırlar?” (Ənbiya surəsi, 30)

“Allah hər bir canlıyı sudan yaratmışdır. Onlardan bəzisi qarnı üstə sürünür, bəzisi iki ayaq üstündə gəzir, bəzisi də dörd ayaq üstündə gəzir. Allah istədiyini yaradır. Şübhəsiz ki, Allah hər şeyə qadirdir”. (Nur surəsi, 45)

Aşağıdakı ayələrdə isə “bir damla suyun məni olduğu” açıq-aşkar bildirilir:

Doğrusu, cütləri erkək və dişini yaradan Odur. Bir damla sudan (döl yatağına) məni töküləndə (min nutfətin iza tumna). Həqiqətən digər diriltmə (yenidən nəşət) də Ona aiddir. (Nəcm surəsi, 45-47)

Min	: dan, dən
Nutfətin	: Nütfə, bir damla
iza	: -dığı zaman
tumna	: məninə axıtmaq

Məgər o, (kişi) toxumundan axıdılan bir damla nütfə deyildimi?(nutfətən min məniyyin yumna) (Qiyamət surəsi, 37)

Nutfətən	: nütfə, bir damla su
min	: dan, dən
Məniyyin	: məni
Yumna	: atılıb tökülən

Qoy insan nədən yaradıldığına bir baxsın! O, süzülüb tökülən bir mayedən yaradılmışdır. (Hulika min main dafıkın) Bu (maye) bel və köks sümükləri arasından çıxır. (Tariq surəsi, 5-7)

Hulika	: yaradıldı
Min	: dan, dən
Main	: su
Dafikın	: Birdən boşalan, tökülən, dəfələrlə axıdan, axıdılan.

Bəzi təfsirçilər bu ayələrdəki “canlıların sudan yaranması” ifadəsində təkamül nəzəriyyəsinə işarə olduğunu zənn edirlər. Halbuki bu çox yanlışdır. Əvvəlcə də bildirdiyimiz kimi, ayələrdə canlıların sudan yaradıldığı bildirilərək canlıların əsas maddəsinin su olduğu xəbər verilir. Belə ki, müasir biologiyada ortaya qoyulur ki, su dünyadakı hər canlının bədəninin ən əsas ünsürüdür. İnsan bədəninin təxminən 70%-i sudur. Hər canlı bədənindəki su sayəsində hüceyrədaxili, hüceyrələrarası və toxumalararası əlaqəni təmin edir. Su olmadan canlılar olmaz.

4-cü xəta: Əvvəlcə torpaqdan, sonra isə sudan yaradılmağın təkamüllə yaradılışa işarə edildiyi xətası

“...Səni torpaqdan, sonra nütfədən yaratmış, daha sonra səni insan şəklinə salmış (Rəbbini) inkarmı edirsən?” (Kəhf surəsi, 37)

İmam Təbəri bu ayəni belə izah edir:

“Atan Adəmi torpaqdan yaradan, sonra səni bir kişinin spermasından meydana gətirən, daha sonra səni insan şəklinə salan Allahı inkar edirsən? Sənə bütün bunları verən və səni bu hala gətirən Allah sən ölüb torpağa qarışdıqdan sonra səni yenidən yeni bir məxluq olaraq yaratdı”.⁴⁷

Ömər Nəsuhi Bilmən isə həmin ayəni bu cür təfsir edir:

...Sənin əsilin və yaradılışının səbəbi olan həzrəti Adəmi (torpaqdan) yaradan, sonra da səni (nütfədən) vücudunun yaradılmasındakı ən əsas maddə olan bir parça mənədən (yaradan, sonra da səni kişi cildinə salan) səni tam insan olaraq vücuda yerləşdirən Xaliqi-Kərimi (inkarmı edirsən), çünki axirət həyatını inkar etmək Onun zühuruna gələcəyini xəbər verən və buna qadir olan Allah Təalanı

inkar etmək deməkdir...⁴⁸

Yuxarıdakı təfsirlərdə də görüldüyü kimi, “Kəhf” surəsinin 37-ci ayəsinin və insanın sudan yaradıldığına izah olunduğu digər ayələrin təkamüllə yaradılışa guya dəlil olaraq göstərilməsi yalnızca şəxsi fikirlərdir. Bu ayələrin belə mənalara yoxdur. Ayədə qeyd edilən “torpaqdan yaradılma” hz. Adəmin yaradılışını, sudan yaradılıb insan şəklinə düşmə isə spermadan yaradılmanı izah edir. Aşağıdakı ayədə də Allahın məhz palçıqdan birbaşa insan yaratdığına işarə edilir. Hz. Adəmin yaradılışından bəhs edilən bu ayədə də bir mərhələdən bəhs edilir:

Bir zaman Rəbbin mələklərə dedi: “Mən başqa şəkllə düşmüş qara palçıqdan, (toxunduqda saxsı kimi) səs çıxaran quru gildən insan yaradacağam! Mən ona biçim verib Öz ruhumdan üfürdüyüm zaman siz ona səcdə edin!” (Hicr surəsi, 28-29)

Quranda bildirilən yaradılış mərhələləri diqqətlə oxunsa və bu mərhələlərə diqqət edilsə, təkamüllə yaradılma izahının yanlış olduğu dərhal anlaşılır.

Quranda hz. Adəmin təkamüllə mərhələ-mərhələ yaradılmadığını açıq şəkildə ifadə edən bir çox ayələr var. Bu ayələrin birində belə buyrulur:

Həqiqətən, Allah yanında İsanın məsəli Adəmin məsəli kimidir. (Allah) onu torpaqdan yaratdı, sonra isə ona “Ol!”– dedi, o da oldu. (Ali İmran surəsi, 59)

Yuxarıdakı ayədə Allah hz. Adəm ilə hz. İsanın eyni şəkildə yaradıldıklarını bildirir. Əvvəlcə də vurğuladığımız kimi, hz. Adəm atası olmadan, torpaqdan və Allahın “Ol” deməsi ilə yaradılmışdır. Hz. İsa da eynilə o cür, yəni atası olmadan, Allahın diləməsi və “Ol” əmri ilə yaradılmışdır. Ayələrdə hz. Məryəmə hz. İsanın lütf edilməsi belə açıqlanır:

Sonra (ibadət vaxtı) onlardan (gizlənmək üçün) pərdə tutmuşdu. Biz Öz Ruhumuzu (Cəbraili) onun yanına göndərdik. O, Məryəmin qarşısında tam insan surətində peyda oldu. (Məryəm) dedi: “Mən səndən ər-Rəhmana sığınırım! Əgər müttəqisənsə, (mənə toxunma)”. (Mələk) dedi: “Mən sənə ancaq pak bir oğlan bəxş etmək üçün Rəbbinin elçisiyəm”. (Məryəm) dedi: “Mənə bir insan toxunmadığı və özüm də zinakar olmadığım halda, necə mənim övladım ola bilər?” (Mələk) dedi: «Elədir, lakin Rəbbin buyurdu: “Bu, Mənim üçün asandır. Biz onu insanlar üçün bir möcüzə və Öz tərəfimizdən bir mərhəmət edəcəyik. (Bu,) hökmü verilmiş bir işdir.» (Məryəm surəsi, 17-21)

Torpaqdan və sudan yaradılmanın bildirildiyi digər ayələrdə də əvvəlki bölmədə

də açıqladığımız kimi, insanın təkamül mərhələləri deyil, insanın yaradılışının ana bətninə düşməzdən öncə və doğulduqdan sonrakı mərhələləri izah edilir:

Ey insanlar! Yenidən diriləcəyinizə şübhə edirsinizsə, (bilin ki,) həqiqətən də, Biz sizi torpaqdan, sonra nütfədən, sonra laxtalanmış qandan, daha sonra tam bir şəklə salınmış və ya salınmamış bir parça ətdən yaratdıq ki, (qüdrətimizi) sizə bəyan edək. Bətlərdə istədiyimizi müəyyən bir vaxt ərzində saxlayırıq. Sonra sizi (oradan) uşaq kimi çıxardırıq ki, yetkinlik çağına yetişəsiniz. Sizdən kimisi (yetkinlik yaşına çatmamış) vəfat edir, kimisi də ömrünün ən rəzalətli dövrünə çatdırılır ki, (vaxtilə) bildiyi şeyləri unutsun. Sən yer üzünü cansız görürsən. Biz ona yağmur endirdiyimiz zaman o, hərəkətə gəlib qabarır və cürbəcür gözəl bitkilər bitirir. (Həcc surəsi, 5)

Sizi torpaqdan, sonra nütfədən, sonra laxtalanmış qandan yaradan, sonra sizi böyüyüb yetkinlik yaşına çatasınız, daha sonra da qocalasınız deyə uşaq olaraq (ana bətnindən) çıxardan Odur. Hərçənd ki, içərinizdə (qocalmamışdan) əvvəl öldürülənlər də var. (Bu ona görədir) ki, müəyyən olunmuş vaxta yetişəsiniz və bəlkə, düşünüb daşınasınız. (Ğafir surəsi, 67)

Axıdılan bir nütfədən. (Nəcm surəsi, 46)

5-ci xəta: İlk insanın mərhələ-mərhələ yaradıldığı xətası

Bir zaman sənin Rəbbin mələklərə belə demişdi: “Mən palçıqdan bir insan yaradacağam. (Sad surəsi, 71)

Təkamüllə yaradılma ilə bağlı digər yanılma isə yenə ayədə keçən bir ifadənin yanlış şərh olunması nəticəsində ortaya çıxır. Ayədə altından xətt çəkilən ifadə “palçıqdan bir insan yaradıram” kimi tərcümə edilib və burada guya təkamül prosesi ilə yavaş-yavaş yaradılışa işarə edildiyi iddia edilir. Ancaq ayənin ərəbcəsi bu cür tərcümənin şəxsi izah və təhrif olduğunu açıq şəkildə ortaya qoyur:

"İnni halikun beşeren min tın." = “Mən palçıqdan bir insan yaradanam.”

Bu ayədə “yaradıram” ifadəsindən istifadə olunmayıb. Ayənin davamında “Mən ona surət verib Öz ruhumdan üfürdüyüm zaman ona səcdə edin!” deyə bildirilir və buradan da “yaratma” feilinin bir anda olub bitdiyini anlaşılar.

Belə ki, İslam alimləri də bu ayəni “yaradıram” kimi tərcümə etməyiblər. Məsələn,

Süleyman Atəş təfsirində ayəni belə açıqlayıb:

“Bir zaman sənin Rəbbin mələklərə belə demişdi: “Mən palçıqdan bir insan yaradacağam.”

Allah palçıqdan bir insan yaradacağını mələklərə söyləmiş, palçığı insan şəklində düzəltmiş və ona Öz ruhundan üfürdükdən sonra mələklərə insana səcdə etmələrini əmr etmişdir. Bütün mələklər səcdə etmiş, yalnız cinlərdən olan İblis özünün atəşdən yaradıldığını, palçıqdan yaradılan insandan daha üstün olduğunu iddia edərək insanların ilk atasına səcdə etməmişdir”.

İbn Təbəri də həmin ayəni “Mən palçıqdan bir insan yaradacağam” kimi tərcümə etmiş və ayəni bu cür təfsir etmişdir:

“...Bir zamanlar Rəbbin mələklərə: Mən palçıqdan bir insan yaradacağam – buyurmuşdu ... Onun yaradılışını tamamladığım, surətini düzəltdiyim, ruhumdan ona üfürdüyüm zaman ona səcdə edin”.⁴⁹

Təkamüllə yaradılmanı müdafiə edənlərin insanın mərhələ-mərhələ yaradıldığı ilə bağlı iddialarını dəstəkləmək məqsədi ilə istifadə etdikləri digər bir ayə isə belədir:

Hansı ki, yaratdığı hər şeyi gözəl biçimdə yaratmış, insanı ilk olaraq palçıqdan xəlf etmişdir. (Səcdə surəsi, 7)

Bu şəxslərin yanlış şərhələrinə görə, altı xəfli olan ifadə bir mərhələyə, guya təkamül prosesinə işarə edir. Halbuki burada hansısa bir prosesə işarə edilmir. Allahın yoxdan yaratması sayt boyunca vurğuladığımız kimi, bir çox ayədə geniş izah olunur və heç birində insanın mərhələlərlə yaradıldığı ilə bağlı məna yoxdur. Aşağıdakı ayələrdə də Allahın hər an bir yaratmada olduğu vurğulanır:

Məxluqatı əvvəldən yaradan, sonra onu yenidən dirildən, sizə göydən və yerdən ruzi verən kimdir? Heç Allahla yanaşı başqa bir məbudmu var?”

De: “Əgər doğru deyirsinizsə, dəlilinizi gətirin”. (Nəml surəsi, 64)

Məgər onlar Allahın yaradılmışları əvvəlcə necə xəlf etdiyini, sonra da onları yenidən təkrarladığını görmürlərmi? Həqiqətən, bu, Allah üçün asandır. (Ənkəbut surəsi, 19)

Allah məxluqatı əvvəlcə (heçdən) yaradır, (öldürdükdən) sonra onu (yenidən) dirildir. Bundan sonra isə siz Ona qaytarılacaqsınız. (Rum surəsi, 11)

Allah kainatdakı hər şeyi anbaan yaradır və bu, təkamül demək deyil. Bu da digər iddialar kimi yalandır və Quranda bu iddianın heç bir əsası olmadığı açıq şəkildə

anlaşılır. Həmçinin Ömər Nəsuhi Bilmən də bu ayəni "... *O Xaliqi-Hakim torpaqdan, sudan hz. Adəmi yaratdı*".⁵⁰ İmam Təbəri isə "...*Adəmin yaradılmasını palçıqdan başlatmışdı*"⁵¹ kimi təfsir edir.

Aşağıdakı ayədəki altından xətt çəkilmiş ifadələr də bəzi müsəlman təkamülçülər tərəfindən guya təkamül prosesinə işarə kimi izah olunur:

Ey insan! Səni öz səxavətli Rəbbinə qarşı qoyan nədir? O ki, səni yaradıb kamilləşdirdi və sənə gözəl bir surət verdi. Səni istədiyi şəkə saldı. (İnfitar surəsi, 6-8)

Halbuki bu ayələrdə bildirilən ardıcılığı təkamül prosesi kimi göstərməyə çalışmaq olduqca yanlışdır. Belə ki, Əlmalı Həmdi Yazır da təfsirində bu ayəni belə açıqlayır:

“O Rəbbin ki, səni yaratdı. Burada yaratma ifadəsinin bədən və bədən üzvlərini düzəltmə, ölçülü etmə, forma vermə və hissələri birləşdirib əmələ gətirməmişdən əvvəl yaratmaq mənasında olduğu aydındır. Yenə də məlumdur ki, hər nemətin əsası olan var olma insanlara edilən ilk ilahi lütf və mərhəmətdir.

Sonra da sənini bədənini və bədən üzvlərini düzəltdi. “Səni torpaqdan, sonra nütfdən yaratmış, daha sonra səni insan şəklinə salmışdır.” (Kəhf surəsi, 37) buyurulduğu və daha bir çox ayələrdə bildirildiyi kimi, yaradılışını mərhələlərdən keçirərək ruh üfürüləcək insanlıq səviyyəsinə gətirdi. Bədənini, orqanlarını yaratdı, qüvvət verdi və sənə simmetriya və ölçü verdi. Burada kökü “adl” və “ta'dil” sözlərindən gələn iki qiraət var. İkisi də eyni mənada olan bu sözlər uyğunlaşdırmaq, normal vəziyyətə gətirmək mənalarında olduğuna görə bir az əvvəl qeyd olunan “nizamlama”nın mükəmməlləşdirildiyini ifadə etmək üçün bir neçə formada təfsir edilmişdir.

Mukatildən rəvayət edildiyinə görə, göz, qulaq, əl, ayaq kimi cüt üzvlərin uyğunluğu və detalları anatomiya da məlum olduğu kimi, bədənini hər tərəfdən mütənasib və düzgün olduğunu bildirir və bu, **“Biz onun barmaq uclarını bərpa etməyə qadirik”** (Qiyamət surəsi, 75/4) ayəsində də ifadə edilir. Amma burada insanlığın xüsusiyyətini ifadə edən etibar və dəyər açıq deyildir.⁵²

Əbu Əli əl-Farisinin yazdığına görə, “sənə ölçü verdi” demək bu mənaların hamısını ifadə edərək **“Sənə ən gözəl surət verdi və beləcə, sənə ağıl, fikir və qüdrəti qəbul edəcək qabiliyyəti verib, səni digər canlı və bitkilərə hakim etdi. Səni dünyada heç bir canlının çata bilməyəcəyi yetkinlik səviyyəsinə**

gətirdi” deyə təfsir edilmişdir və bu, “Mən ona biçim verib Öz ruhumdan üfürdüyüm zaman.” (Hicr surəsi, 29) və **“Onları yaratdıqlarımızın çoxundan xeyli üstün elədik”** (İsra surəsi, 70) mənalарına uyğundur. Bütün bunlar Allahın lütfü və mərhəmətidir.⁵³

Ömər Nəsuhi Bilmən də həmin ayəni belə təfsir edir:

Bəli (O), Kərim Rəbbin ki, səni Adəmdən yaratdı, sənə faydalı, bir-birinə mütənasib orqanlar verdi. Bütün orqanlarına bir ölçü verdi, bədən quruluşuna, qamətinə gözəl müvazinət verdi.⁵⁴

İmam Təbəri də “İnfitar” surəsinin 7-ci ayəsində insanın nizamlı şəkildə yaradıldığına işarə edildiyini ifadə edir:

“Ey insan, O Rəbb ki, səni yaratmış, yaradılışını düzgün formada etmiş, səni sağlam, düzgün, doğru şəkildə meydana gətirmişdir. (Yəni səni boyu normal, düzgün nisbətdə, ən gözəl şəkildə tam insan olaraq yaratmışdır) Allah gözəl və ya çirkin olsun, səni dilədiyi kimi meydana gətirmişdir”.⁵⁵

Yuxarıdakı açıqlamalardan da görüldüyü kimi, ayələrdəki ifadələr olduqca açıq və aydındır. Allahın insanı sağlam, düzgün formada və tam yaratdığı bildirilir. Belə ki, buna bənzər ifadələr bir çox ayələrdə də vardır. Məsələn, “Səcdə” surəsində belə buyurulur:

Sonra onu düzəldib müəyyən şəklə salmış və ona Öz ruhundan üfürmüş, sizə qulaqlar, gözlər və ürək vermişdir. Siz necə də az şükür edirsiniz? (Səcdə surəsi, 9)

Bu ayədə əvvəlcə yaradılma ifadəsindən istifadə edilmiş, daha sonra da göz, qulaq və ürək verdiyi bildirilmişdir. Beləliklə, ayədə bu mərhələlərin hər birinin eyni anda olduğu, yəni insanın göz, qulaq və qəlbi ilə birlikdə bir anda yaradıldığı xəbər verilir. Bu ayələrin insanın təkamüllə yaradılmasına işarə etdiyini iddia etmək isə olduqca yanlışdır. Belə ki, bu ayə də bütün İslam alimləri tərəfindən eyni cür təfsir edilir. Məsələn, İmam Təbəri belə açıqlayır:

“...Sonra insanı tam canlı olaraq düzgün şəkildə meydana gətirmiş, ondan sonra da ona ruhundan üfürmüş, beləcə, o, danışan canlı olmuşdur... Səsləri eşitməyimiz üçün qulaqlar, insanları görə bilməyimiz üçün gözlər, yaxşını və pisi tanıya bilməyimiz üçün ürəklər vermişdir ki, bu lütfünə görə Ona şükür edəsiniz...”⁵⁶

Ömər Nəsuhi Bilmən isə ayəni “O Xaliqi Kərim yaratmağa başladığı bütün insan nəslinin hər birini yaratdı, onun bədənini ana rəhmində ikən tamamladı və ona Öz

ruhundan üfürdü, yəni ona həyat verdi, yaşama gücü verdi... O Xaliqi Kərim (sizin üçün eşitməyi) elə faydalı bir nemət etdi ki, onun sayəsində söylənilən sözləri, gözəl səsləri eşidir, dinləyirsiniz və sizin üçün (gözləri, könülləri yaratdı) gözlərinizlə ətrafınızdakı hər şeyi görürsünüz, könüllərinizlə yaxşı, pis olanları qavrayır və təqdir edə bilərsiniz. Bunların hər biri nə böyük İlahi lütfüdür.”⁵⁷ şəklində izah etmişdir.

6-cı xəta: Hz. Adəmin ilk insan olmadığı xətası

Təkamüllə yaradılış yanılması ilə bağlı irəli sürülən iddialardan biri isə Hz. Adəmin ilk insan olmadığı, hətta insan olmadığıdır (Hz. Adəmi tənzih edirik). Bu əsassız iddiaya guya dəlil olaraq aşağıdakı ayəni göstərirlər:

Sənin Rəbbin mələklərə: “Mən yer üzündə bir canişin bərqərar edəcəyəm!” – dedikdə, onlar: “Biz Səni həmd-səna ilə təriflədiyimiz və Səni müqəddəs tutduğumuz halda, Sən orada fəsad törədib qan salacaq bir kəsmi yerləşdirəcəksən?” – söylədilər. O dedi: “Şübhəsiz ki, Mən sizin bilmədiklərinizi bilirəm!” (Bəqərə surəsi, 30)

Bu iddianı müdafiə edənlər ayədə keçən “canişin bərqərar edəcəyəm” şəklindəki ifadədə ərəbcə keçən “ceale” feilini “təyin etmək” kimi açıqlayırlar. Yəni Hz. Adəmin ilk insan olmadığını, bir çox insanın arasından canişin olaraq “təyin edildiyi”ni iddia edirlər. Halbuki “ceale” kəlməsinin Quranda istifadə olunan çox müxtəlif mənaları vardır. Bunlar belədir:

Ceale: Yaratmaq, icad etmək, çevirmək, etmək, qoymaq, qılmaq

Quranda “ceale” feilinin keçdiyi digər ayələrdən bəzi nümunələr belədir:

“Allah sizi tək bir nəfsdən yaratdı (ceale). Sonra ondan zövcəsini yaratdı. O sizdən ötrü səkkiz cüt heyvan endirdi...” (Zümər surəsi, 6)

“De: “Sizi yaradan, sizə qulaq, göz və ürək verən (ceale) Odur. Necə də az şükür edirsiniz!” (Mülk surəsi, 23)

“Ayı bir nur, günəşi də çıraq etmişdir (ceale).” (Nuh surəsi, 16)

“Allah yeri sizin üçün xalı etdi (ceale).” (Nuh surəsi, 19)

Yuxarıdakı ayələrdə də görüldüyü kimi, “ceale” kəlməsi Quranda çox fərqli mənalarda istifadə edilmişdir. Həmçinin bir çox ayələrdə də Hz. Adəmin torpaqdan yaradıldığı bildirilir. Hz. Adəmin digər insanların arasından seçilmədiyini, xüsusi və fərqli yaradılışa sahib olduğu bu ayələrdən də anlaşılır.

Quranda Hz. Adəmin ilk insan olduğu haqqında verilən digər vacib məlumat da

etdiyi səhvə görə özünün və yoldaşının cənnətdən çıxarılmasıdır. Ayələrdə belə bildirilir:

Ey Adəm oğulları! Şeytan, əcdadınızın ayıb yerlərini özlərinə göstərmək məqsədilə (aldadaraq) libaslarını soyundurub cənnətdən çıxartdığı kimi, sizi də aldatmasın. Şübhəsiz ki, o və onun nəslə sızları sizin onları görə bilmədiyiniz yerlərdən görürlər. Həqiqətən, Biz, şeytanları iman gətirməyənlərin dostları etdik. (Əraf surəsi, 27)

Biz dedik: “Ey Adəm! Sən zövcənlə birlikdə cənnətdə sakin ol və orada rahatlıqla nemətlərimizdən istədiyiniz yerdə yeyin (için), təkə bu ağaca yaxınlaşmayın! Yoxsa zalımlardan olarsınız”. Şeytan isə (ağaca yaxınlaşdırmaqla) onları aldadıb olduqları yerdən çıxartdı. Biz dedik: “Bir-birinizə düşmən olaraq aşağı enin! Yerdə sizin üçün müəyyən (olunmuş) vaxtadək məskən və gün-güzəran vardır”. (Bəqərə surəsi, 35-36)

Ayələrdə bildirilən ifadələr çox açıqdır. Allah Hz. Adəmi torpaqdan yaratmışdır. Hz. Adəm xüsusi yaradılışa sahibdir və bu xüsusi yaradılış onun əvvəlcə cənnətdə olmasından, daha sonra oradan çıxarılmasından bir daha anlaşılır. Amma təkamül saxtakarlığına inanan bəzi müsəlmanlar açıq-aşkar bu gerçəkləri görməzlikdən gəlir və ayələrdə keçən “cənnət” kəlməsinin axirətdəki cənnəti deyil, dünyadakı gözəl məkanları ifadə etdiyinə dair yanlış fikirlər irəli sürürlər. Halbuki Hz. Adəmin yaradıldığı cənnətin bir çox xüsusiyyəti Quranda bildirilir. Orada mələklər və şeytan var. Mələklər Allahla danışırlar. Ayələrdəki ifadələr bu qədər açıq olduğu halda, Quran əxlaqına uyğun olmayan izahlarla təkamül nəzəriyyəsinə dəlil axtarmağa çalışmaq çox yanlışdır.

Bütün insanların Hz. Adəmdən gəldiyini, yəni Hz. Adəmin ilk insan olduğunu xəbər verən bir çox ayələrdən ikisi belədir:

Bir zaman Rəbbin Adəm oğullarının bellərindən onların törəmələrini çıxarmış və: “Mən sizin Rəbbiniz deyiləmmi?” (–deyə) onları özlərinin əleyhinə şahid tutmuşdu. Onlar: “Bəli, biz şahid olduq!”– demişdilər. (Bu ona görədir) ki, siz Qiyamət günü: “Biz bundan xəbərsiz idik!”– deməyəsiniz. Yaxud: “Atalarımız bizdən əvvəl (Allaha) şəriq qoşmuş, biz də onlardan sonra gələn bir nəsil olmuşuq. Məgər Sən bizi batilə uyanların etdikləri əməllərə görə məhv edəcəksən?”– deməyəsiniz. (Əraf surəsi, 172-173)

Qısaı, Hz. Adəm ilk insandır və Allahın ilk elçisidir. Bu haqda olan ayələr olduqca açıqdır və heç bir izaha ehtiyac yoxdur. İnsanların etməli olduqları tək şey Quran ayələrini səmimi qəlblə, vicdanlarının səsinə dinləyərək və iklasla oxumaqdır. Allah

bu niyyətlə ayələrini oxuyan qullarına mütləq doğru olanı göstərəcəkdir.

7-ci xəta: Quranda keçən “əcdadlarımız” ifadəsinin təkamül keçirmiş əcdadlara işarə etməsi xətası

Təkamül nəzəsiyyəsinə aldanmış bəzi müsəlmanların Quranda iddialarına dəlil kimi göstərməyə çalışdıqları digər bir ifadə isə bir çox ayələrdə bildirilən “əcdadlarımız” kəlməsidir. Təkamülçülərin yanlış təfsirinə görə, bu ifadədə guya insanın ibtidai əcdadlarına işarə edilir. Bu yanlış təfsiri açıqlamağa çalışarkən kəlmənin Quranda cəm şəkildə istifadə edildiyini dəlil kimi göstəririlər. Bu ayələrdən bəziləri belədir:

(Musa) dedi: “O sizin də, ulu babalarınızın da Rəbbidir!” (Şüəra surəsi, 26)

Ondan başqa (ibadətə layiq olan) məbud yoxdur. O həm dirildir, həm də öldürür. O həm sizin Rəbbiniz, həm də əcdadlarınızın Rəbbidir. (Duxan surəsi, 8)

Ancaq bu, Quran əxlaqına uyğun olmayan iddiadır. Çünki bu kəlmə ayələrdə bir çox hallarda cəm şəkildə işlədilir və bunu təkamüllə açıqlamaq üçün heç bir əsas yoxdur.

Quranda bu ifadənin keçdiyi başqa bir çox ayələr də var. Məsələn, “Bəqərə” surəsinin 133-cü ayəsində “ataların” kəlməsi işlənib. Buradakı “atalar” heç bir şəkildə təkamül prosesini izah etmir, insanların əvvəlki nəsillərini ifadə edir. Həmçinin “keçmişdəki atalar” ifadəsində də keçmiş nəsillərdən bəhs edilir. Bu ifadənin içində təkamülü izah edən tək bir söz belə keçmir:

Yoxsa siz Yaquba ölüm gəldikdə (onun) yanında idiniz? O zaman o, öz oğullarına dedi: “Məndən sonra nəyə ibadət edəcəksiniz?” Onlar dedilər: “Sənin İlahına, atalarının – İbrahimin, İsmailin və İshaqın İlahı olan tək İlahə ibadət edəcəyik. Biz yalnız Ona təslim olanlarıq!” (Bəqərə surəsi, 133)

8-ci xəta:İnsanın yaradılış forması ilə bağlı xəta

Allah sizi torpaqdan bir bitki kimi bitirmişdir. Sonra O sizi ora qaytaracaq və yenidən çıxardacaqdır. (Nuh surəsi, 17-18)

Bu ayə təkamüllə yaradılış iddiasını müdafiə edən bəzi müsəlmanların guya dəlil

olaraq istifadə etdikləri ayədir. Ayədə bildirilən “**torpaqdan bir bitki kimi bitirdik**” ifadəsi təkamülçülər tərəfindən inorqanik təkamülə dəlil kimi istifadə olunur. Halbuki bu ifadə bir çox tərcümə və təfsirlərdə işarə edildiyi kimi, ilk insanın torpaqdan yaradılmasını ifadə edir və “torpaqdan başlamaqla cinsinizi yaratdı” mənasında bildirilir. Belə ki, Əlməli Həmdi Yazırın təfsirində də bu cür bildirilir:

“Ayədə iki məqam var: Birincisi, sizi ərzdə yaratdı demək atanızı ərzdə yaratdı deməkdir, yəni ilk torpaqdan onu yaratmaqla cinsinizi yaratdı. Digəri, hamınızı ərzdə yaratdı mənasındadır, çünki Allah bizi nüfələrdən, nüfəni qidalardan, qidanı bitkidən, bitkini də ərzdən yaradır”.⁵⁸

Ömər Nəsuhi Bilmən “Nuh” surəsinin 17-ci və 18-ci ayələrini belə təfsir edir:

“Ey insanlar! Bunu düşündünüzmü ki: Allah Təala (sizi yerdən ot kimi bitirmişdir). Yəni: “Sizin ilk atanız olan Hz. Adəmi torpaqdan yaratmışdır, yaxud sizin əsil maddəniz olan nüfələri yer üzündəki bitkilər və qida maddələri vasitəsilə bədəninizə yerləşdirmişdir. Beləcə, insanlar böyüyüb, inkişaf edib həyatı yaşamağa başlamışlar. (Sonra) da ey insanlar! O Xəliqi Əzim sizi oraya qaytaracaqdır. Yəni: siz öldükdən sonra yenidən torpağa atılacaqsınız, yenə torpaq olacaqsınız. (və) Sonra da qəbirlərdən sizi çıxaracaqdır. Hamınız Qiyamət günü toplaşacaqsınız. Bütün bunlar bir həqiqətdir”.⁵⁹

Təbərinin təfsirində isə ayə belə izah olunur:

“...Allah sizi torpaqdan yaratmışdır. Yoxdan var edib meydana gətirmişdir... Sonra sizi təkrar əvvəlki halınıza, yəni torpağa çevirir. Yaradılmazdan əvvəlki vəziyyətinizə qatarılacaqsınız. Dilədiyi zaman sizi yerdən diri olaraq çıxarar.”⁶⁰

İslam alimlərimizin təfsirlərində də görüldüyü kimi, bu ayəni təkamüllə yaradılış saxtəkarlığına əsas olaraq göstərmək qeyri-mümkündür.

Həmçinin “inorqanik təkamül” adı ilə irəli sürülən iddianın da heç bir elmi əsası yoxdur. Cansız maddələrin bir araya gələrək canlı əmələ gətirdikləri iddiası heç bir təcrübə ya da müşahidələrlə təsdiq olunmamış, elmə zidd iddiadır. Tam əksinə, fransız bioloq Pasterin 19-cu əsrin sonlarında elmi olaraq ortaya çıxartdığı gerçək, canlıların yalnızca canlılardan yarana biləcəyi gerçəyidir. Bu gerçək canlıların tamamilə şüurlu olaraq yaradıldığını, yəni bütün canlıları Yaradanın Allah olduğunu bir daha göstərir. Bu mövzudakı elmi dəlilləri və təkamülçülərin yanılmalarını “Təkamül nəzəriyyəsinin süqutu”, “Həyatın gerçək mənşəyi”, “Təkamülçülərə dəqiq cavab 1-2”, “Təkamülçülərin yanıması” adlı kitablarımızda geniş şəkildə oxuya bilərsiniz.

9-cu xəta: Quranda təbii seçməyə işarə edilməsi barədə xəta

Təkamül nəzəriyyəsinin ən təməl iddialarından biri təbii seçmənin (seleksiyanın) təkamülə səbəb olması yalanıdır. Saytın əvvəlki hissələrində də vurğuladığımız kimi, təbii seçmə təbiətdə güclü olanların sağ qalıb, zəif olanların zamanla sıradan çıxmasını müdafiə edir.

Dövrümüzdəki elm təbii seleksiyanın təkamülləşdirici gücünün olmadığını, yəni bu mexanizmin növlərin inkişafını və yeni növlərin meydana gətirmədiyini aşkar etmişdir. Ancaq görməzlikdən gəldikləri bu elmi gerçəklər təkamül prosesi ilə yaradılma yalanını müdafiə edən bəzi müsəlmanlar tərəfindən də göz ardı edilir. Bəzi müsəlmanlar da bu doqmatik darvinist fikri müdafiə edir, hətta Qurandan bu mövzuya dəlil gətirməyə çalışırlar. Onların dəlil kimi göstərdikləri bir ayə belədir:

Rəbbin istədiyini yaradır və (istədiyini də peyğəmbər) seçir. Onların isə seçməyə haqqı yoxdur. Allah pakdır, müqəddəsdir və onların qoşduqları şəriklərdən ucadır. (Qəsəs surəsi, 68)

Bu ayədə Allahın hidayət verdiyi insanları və elçi təyin etdiyi peyğəmbərləri Özünün seçdiyi açıqlanır. Ayənin təbii seçməyə işarə etdiyini iddia etmək olduqca yanlış izahdır.

İslam alimləri də bu ayələri yuxarıda ifadə etdiyimiz şəkildə izah edirlər. Məsələn, İmam Təbəri ayəni bu şəkildə təfsir edir:

"Rəbbin qullarından dilədiyini yaradır, onlardan istədiyini də iman və doğru yola yönəltmək üçün seçər. Onların seçim haqqı yoxdur. Onlar üçün istədikləri işi etmə variantı yoxdur ..." ⁶¹

Böyük təfsirçi Ömər Nəsuhi Bilmən isə həmin ayəni bu şəkildə açıqlayır:

"Bu mübarək ayələrdə Allah Təala həzrətlərinin halikiyyətini, istədiyini iltizam və ixtiyar edəcəyini (seçəcəyini), elm və qüdrətini, vəhdaniyyət-i sübhaniyyətini, həmd və sənaya istihkakını, hökm-i ilahisini və huzur-mənəvisinə bütün qullarının cəlb ediləcəklərini bəyan buyurur. Belə ki, heç kim o Xaliq-i Hakimin bir şeyi ixtiyar və iltizam buyurmasına mane ola bilməz. O qulların ixtiyarları bilavasitə müəssir deyil, Allah Təala onların ixtiyar və iltizam edəcəkləri şeyləri yaratmağa haşa məcbur deyil... Cənab-ı Haqq insanların rəy və ixtiyarlarına görə göndərməz, ancaq öz ixtiyarı ilə ilahisinə görə göndərər. Xeyir və səlahin nəsürətlə, nə vasitə ilə təzahür edəcəyini ancaq o Xaliq-i Kərim bilir. Heç bir şey o Xaliq-i Əzimə şərikinə ola bilməz və onun ixtiyarı əzəlisinə müxalif bir şeyi meydana gətirə bilməz və heç kimsənin ixtiyarı o Məbudu qədimin çox uca olan iradəsinə, ixtiyarına Muzahim, müxalif ola bilməz.

Əlmalılı Hamdi Yazar isə eyni ayəni bu şəkildə təfsir edir:

“Rəbbin nəyi diləsə, yaradar və seçər. Yəni istədiyini yaradar və yaratdıqlarından istədiyini də seçib bəyənər. Peyğəmbərlik şəfaət kimi yüksək işlərə aparar. Onların seçmə haqqı yoxdur. Buna görə də onların Allahdan başqa şəriklər və şəfaətçi seçməyə və müəyyən etməyə haqları yoxdur”.

Bəzi müsəlmanların təbii seçmə mövzusunda öz ağıllarına görə Qurandan dəlil gətirdikləri ikinci ayə “Fatir” surəsinin 1-ci ayəsidir. Ayədə belə buyrulur:

Göyləri və yeri Yaradan, mələkləri iki, üç və dörd qanadlı elçilər edən Allaha həmd olsun! O, xəلق etdiklərindən istədiyini artırır. Həqiqətən, Allah hər şeyə qadirdir. (Fatir surəsi, 1)

Təkamül nəzəriyyəsinə inanan bəzi müsəlmanlar ayədə keçən altından xətt çəkilmiş ifadəni də guya təkamülə dəlil göstərirlər. Halbuki bu ayədəki ifadədən belə bir məna çıxarılması Qurana uyğun olmadığı kimi, ağıl və məntiqlə də ziddiyyət təşkil edir. Çünki ayədə mələklərin xüsusi yaradılışı izah edilir. Belə ki, İmam Təbəri təfsirində bu ifadəni "Dilədiyi mələyin qanad sayını dilədiyi miqdarda çoxaldır. Bu artırmağı bütün məxluqatından da edə bilər. Yaratma və əmr Ona aiddir" şəklində şərh edir.⁶⁴ Ömər Nəsuhi Bilmən də bu ayəni İmam Təbəri ilə eyni şəkildə açıqlayır və "O, elə bir Xəliqi-Kərimdir ki, mələkləri daha neçə qanadlara, qüvvələrə sahib edər" ⁶⁵ deyir.

10-cu xəta: Qurandan mutasiyaya dəlil gətirmə xətası

Təkamül yalanına inanan bəzi müsəlmanlar təbii seçmə mövzusunda olduğu kimi, mutasiya mövzusunda da Quran ayələrini yanlış şərh edir və fərqli mənalar çıxarırlar.

Mutasiya kimi heç bir təkamülləşdirici təsiri müşahidə edilməmiş, əksinə, canlıları yalnız korlayan təbii mexanizmin təkamül nəzəriyyəsinə dəlil hesab edilməsi böyük xətadır. (Bunu elmi kitablarımızda ətraflı araşdırmışıq) Burada mövzumuz baxımından mühüm olan məsələ isə mutasiyanı təkamül mexanizmi olaraq qəbul edən müsəlman təkamülçülərin bu yanlışlığa Qurandan öz ağıllarına görə dəlil gətirməyə çalışmalarıdır. Onlar bəzi ayələri əsil mənalarından tamamilə fərqli təhrif edərək izah edirlər. Həmin ayələrdə belə buyrulur:

Əgər istəsə idik, onları yerlərindəcə elə eybəcər hala salardıq ki, nə irəli gedə, nə də geri qayıda bilərdilər. (Yasin surəsi, 67)

Siz artıq içərinizdən şənbə günü həddi aşanları tanıyırsınız. Biz də onlara: “Mənfur meymunlar olun!”– dedik. (Bəqərə surəsi, 65)

Özlərinə qoyulan qadağanı pozduqları zaman Biz onlara: “Mənfur meymunlar olun!”– dedik. (Əraf surəsi, 166)

De: “Allah yanında cəza etibarilə bundan daha pisini sizə xəbər verimmi? (Bu), Allahın lənətlədiyi, ona qəzəbləndiyi, özlərini də meymunlara və donuzlara döndərdiyi şəxslər və tağuta ibadət edənlərdir. Onlar, (axirətdə) yeri daha pis olan və doğru yoldan daha çox azanlardır!” (Maidə surəsi, 60)

(Musa) əsasını (yerə) atdı və o, dərhal açıq-aşkar bir ilan oldu. (Əraf surəsi, 107)

Əgər bir insan "təkamül nəzəriyyəsinin lehinə məcburi də olsa, Qurandan bəzi dəlillər gətirməliyəm" kimi düşünürsə, yuxarıdakı ayələri mutasiyaya dəlil olaraq şərh etməsi qətiyyəən mümkün deyil.

İlk üç ayədə Allahın möcüzəvi şəkildə canlıların bədənlərini dəyişdirəcəyindən bəhs edilmişdir. Dördüncü ayədə isə bəhs edilən əşya (əsa) canlı belə deyil, bu səbəbdən mutasiyaya məruz qalması kimi fikir əsla irəli sürülə bilməz. Bir sıra müsəlmanların bu kimi ayələrdən öz ağıllarına görə təkamül nəzəriyyəsinə dəlil gətirmələri" yaradılışçı təkamül" yanlışlığının nə qədər məntiqsiz və Quran əxlaqına uyğun olmayan fikir olduğunu göstərir.

11-ci xəta: Quranda meymunlarla insanlar arasında soy yaxınlığının olduğu barədə xəta

Bu mövzuda bəzi insanlar tərəfindən yanlış şərh olunan ayələrdən biri də Allahın keçmişdə bir qrup yəhudini meymuna çevirməsi ilə bağlıdır. Ayələr belədir:

Siz artıq içərinizdən şənbə günü həddi aşanları tanıyırsınız. Biz də onlara: “Mənfur meymunlar olun!”– dedik. Biz bunu onlarla (bir dövrdə) olanlar və onlardan sonra gələnlər üçün ibrət, müttəqilər üçün isə öyüd-nəsihət etdik. (Bəqərə surəsi, 65-66)

Bu ayələrdə təkamül nəzəriyyəsi ilə bağlı heç bir mənanın olmadığı aşkardır. Bunun bir neçə müxtəlif səbəbi var:

1. 1) Ayədə nəzərdə tutulan cəza, böyük ehtimalla, mənəvi mənada. Yəni həmin yəhudilərin fiziki mənada deyil, xarakter cəhətdən meymuna bənzədilməsi nəzərdə tutula bilər. (Doğrusunu Allah bilir.)
2. 2) Əgər nəzərdə tutulan cəza fiziki mənada reallaşmış olsa belə, bu, təbiət qanunlarının xaricində reallaşan möcüzə ola bilər. Burada Allahın diləməsi ilə bir anda möcüzəvi çevrilmə, yəni şüurlu yaradılışı görmək olur. Təkamül nəzəriyyəsində isə növlərin milyonlarla illik zaman intervallarında təsadüfən, yavaş-yavaş, pilləli olaraq bir-birlərinə çevrildikləri barədə ağıl və elmdənkənar fikirlər irəli sürülür. Bu səbəbdən Quranda bildirilən bu hadisə ilə təkamülün müdafiə etdiyi ssenarinin bir-biri ilə heç bir əlaqəsi yoxdur. Belə ki, bu ayənin davamındakı ayədə "Bunu həm çağdaşlarına, həm sonra gələcək nəsillərə "ibrətverici cəza", təqva sahibləri üçün də "öyüd-nəsihət etdik" şəklində buyrulur. Bu, həmin insanların mənfi meymunlara çevrilmələrindən sonra gələcək nəsillərə "ibrət olmaları" məqsədilə möcüzəvi olaraq baş verdiyinə işarə edir. (Doğrusunu Allah bilir.)
3. 3) Ayədə nəzərdə tutulan cəza tarixdə bir dəfə, yəni məhdud sayda insan üçün reallaşmışdır. Lakin təkamül nəzəriyyəsi bütün insanların meymunlarla qohum olduqlarını iddia edən ağıl və məntiqdən uzaq ssenari irəli sürür.
4. 4) Ayədə insanların meymuna çevrilməsindən bəhs edilir. Halbuki təkamül nəzəriyyəsinin iddiası əksinədir, yəni meymundan insana.
5. 5) Quranda "Maidə" surəsinin 60-cı ayəsində də Allahın qəzəbləndiyi azğın bir camaatın meymunlara və donuzlara çevrildiyi xəbər verilir. Ayə belədir:

De: "Allah yanında cəza etibarilə bundan daha pisini sizə xəbər verimmi? (Bu,) Allahın lənətlədiyi, ona qəzəbləndiyi, özlərini də meymunlara və donuzlara döndərdiyi şəxslər və tağuta ibadət edənlərdir. Onlar (axirətdə) yeri daha pis olan və doğru yoldan daha çox azanlardır!" (Maidə surəsi, 60)

Təkamül yolu ilə yaradılışı müdafiə edənlərin yanlış məntiqinə görə, o zaman yuxarıdakı ayəyə baxsaq, insanların yalnız meymunla deyil, donuzla da arasında təkamül bağı var. Halbuki təkamülçülərin donuzla insan arasında hər hansı əlaqə iddiaları yoxdur.

Buraya qədər də aydın olduğu kimi, Quranın bəzi ayələrində təkamül nəzəriyyəsinə dair bəzi işarələrin olduğu iddiası həm Quranla, həm də təkamül nəzəriyyəsinin öz iddiaları ilə ziddiyyət təşkil edir.

5-Cİ BÖLMƏ

DARVİNİZM TƏHLÜKƏ HESAB EDİLMƏDİKDƏ NƏLƏR BAŞ VERİR?

Saytın əvvəlki bölmələrində təkamül nəzəriyyəsini dəstəkləyən bəzi inanlı insanların nəzəriyyəni müdafiə edərkən etdikləri bəzi xətalər üzərində dayandıq. Ancaq başqa mühüm məqam isə təkamül nəzəriyyəsinə inanmadıqları halda, bu nəzəriyyənin meydana gətirdiyi təhlükələri görməyən insanların laqeydliyidir.

İnanlı insanların yaradılış həqiqətinə qarşı çıxan bir nəzəriyyəni təhlükəsiz və zərərsiz görmələri, onun dirçəlməsinə tamaşa etmələri təkamül nəzəriyyəsinin cəmiyyətdə getdikcə yayılmasına və ateizmi gücləndirməsinə dəstək olur. Bu səbəbdən dindarlar təkamül nəzəriyyəsinin əsas fəlsəfəsini yaxşı anlamalıdır. Təkamül nəzəriyyəsi materialist fəlsəfənin guya elm adı altında ictimaiyyətə təqdim edilmiş formasıdır. Materialist fəlsəfə isə "dinsizliyin dini"dir. Bu hər müsəlmanın çiyinlərinə dinsizliyin dini ilə fikri mübarizə aparmaq vəzifəsini qoyur.

“Darvinizm təhlükə deyil” deyənlər yanılırlar

İnanlı insanların bir hissəsi təkamül nəzəriyyəsinin keçmişdə qaldığını, bu gün artıq qəbul edilmədiyini, bu səbəbdən müsəlmanlar baxımından o qədər böyüdülcək bir məsələ olmadığını zənn edir. Buna görə də bu nəzəriyyənin saxtakarlıqlarını, elmdənkənar iddialarını çox əhəmiyyətsiz hesab edir və nəticədə darvinizmin təhlükə olmadığını iddia edirlər.

Təkamül nəzəriyyəsinə tənqid edən elm adamlarından biri olan amerikalı professor Filip Conson təkamül nəzəriyyəsinin inanca qarşı silah olaraq necə istifadə edildiyini belə izah edir:

"Müasir elmin liderləri özlərini “dini fundamentalistlərə”, yəni Yaradıcının var olduğunu və bu dünyadakı hadisələrdə rol oynadığını qəbul edənlərə qarşı aparılan mübarizənin qabaqcılları olaraq görürlər... Darvinizm isə “fundamentalizm”ə qarşı bu mübarizədə əvəzsiz ideoloji rol oynayır. Məhz bu səbəbdən bu gün elm adamları darvinizmi sınaqdan keçirməyi deyil, hər nə bahasına olsa da, onu qorumağı özlərinin məqsədi hesab edirlər. Elmi araşdırmaların qaydaları da bu ideologiyayı təsdiqləyəcək şəkildə müəyyənləşdirilir".⁶⁶

Təkamülçülər bu "fikri diktatorluq"la bəzi universitetləri darvinist təhsil ocaqları halına gətirir və materialist fəlsəfəni elm zənn edən insanlar yetişdirirlər. İnanlı insanların isə təhsil hüquqlarının əllərindən alınmasının zəruri olduğu düşünülür. Bunun ən bariz nümunələrindən biri təkamülçülərdən prof. dr. Əli Dəmirsoyun "Ceviz Kabuğu" adlı təkamüldən bəhs edən müzakirə proqramında əsəbi rəftarı olmuşdur. Cənab Dəmirsoy "Əgər bir alim Tanrıya iman gətirsə, universitetdə olmamalıdır. Allaha inananı universitetdən qovaram" kimi ifadələrdən istifadə edərək qərəzli təkamülçü düşüncəsini bütövlükdə ortaya qoymuşdur.

Bəlkə də, inanlı insanlar bu həqiqətləri bilmədikləri üçün hadisələri yanlış qiymətləndirir və bu səbəbdən də darvinizmi təhlükəli hesab etmirlər. Halbuki materialistlər (bunların əksəriyyəti marksistlərdir) darvinizmdən aldıkları "elmi" dəstəklə dinə qarşı ciddi mübarizə aparırlar. Elə bu səbəbdən "darwinizm təhlükəli deyil" deyən müsəlmanlar dərhal bu qəflətdən uzaqlaşmalıdırlar. Bütün dünyada təkamül nəzəriyyəsi ilə dinə qarşı ciddi ideoloji hücum olduğu halda, bu nəzəriyyənin təhlükə olmadığını demək və darvinizmi zərərsiz hesab etmək olduqca yanlış davranışdır.

İdeoloji mübarizə aparmamaq darvinizmi daha da gücləndirir

Darvinizmin təhlükə yaratmadığını, eləcə də bitdiyini düşünenlər və bu cür fikirlərini ətraflarında yayanlar nəzəriyyənin inkişafına bilərək və ya bilməyərək kömək edirlər. Çünki bu cür yanlış məlumat verdikdə cəmiyyətdə belə təhlükənin olmadığı fikri yaranır. Bununla bağlı darvinist təbliğata, saxtakarlıq və təlqinlərə qarşı fikri və elmi mübarizə hissi yaranmır, buna qarşı tədbir görülmür.

Buna baxmayaraq, təkamül nəzəriyyəsinin tərəfdarları isə köhnə məlumatlarla da olsa, öz ələmlərində təbliğatlarını davam etdirir, hər fürsətdə nəzəriyyələrini müdafiə edirlər. Müxtəlif saxtakarlıqlar və təhriflərlə də olsa, fikirlərini ayaqda tutmağa çalışırlar. İnanlı insanlar təkamül nəzəriyyəsinin təhlükə olmadığına inandırıldıqları üçün bu mövzuda biliklərini artırmır və beləcə, qarşılarına çıxan təkamülçülərə cavab verə biləcək məlumatlardan da məhrum qalırlar.

Təkamül nəzəriyyəsinin əsassızlığını öyrənib ona qarşı mübarizə aparmaq olduqca asandır. Nəzəriyyə müasir elm qarşısında tamamilə etibarlılığını itirmişdir. Bununla bərabər elm dünyasındakı hər yeni inkişaf yaradılış gerçəyini təsdiq edir. Lakin bu gerçəklər araşdırılıb öyrənilmədikdə inanlı insanlar təkamülçülər qarşısında aciz qalacaqlar. Məlumatlı olmadıqları üçün yanlış fikir, məlumat, nümunə və izahlar qarşısında çarəsiz qalırlar. Halbuki darvinist düşüncənin əsassızlığını izah etmək üçün

yazılmış olduqca çoxlu kitab, aparılmış çoxsaylı tədqiqatlar var. Amma bunlardan faydalanmaq üçün əvvəl mövcud təhlükənin fərqi varmaq və ideoloji mübarizənin vacibliyinə inanmaq lazımdır.

Darvinizmin təhlükə olmadığını düşünərək “təkamül yolu ilə yaradılış”ı müdafiə edən inanlı insanlar darvinistlər qarşısında səssiz qalmalarından da məsuldurlar. Çünki bu insanlar lazımi məlumatdan məhrum olduqlarına görə təkamülçülərin iddialarına qarşı əsaslı və tutarlı cavab verə bilmirlər. Elə bu səbəbdən də darvinistlərin fikirləri və öz inancları arasında sanki orta yol tapmağa çalışırlar. Bunun nəticəsində də "Allah canlıları təkamüllə yaradıb ", "təkamüllə din ziddiyyət təşkil etmir" kimi təhrif olunmuş fikirlər irəli sürməyə başlayırlar.

Halbuki bu, saytın əvvəlindən etibarən izah etdiyimiz kimi, Allaha iman gətirən bir insanın razılaşmayacağı vəziyyətdir. Təkamülçülər elm adına danışdıqlarını iddia edirlər, halbuki elm adına yalan söyləyirlər. Bu səbəbdən kənardan guya elmi görünən təkamül nəzəriyyəsinə inanmamaq, onun hansı ideologiyalara “xidmət etdiyinə” baxmaq lazımdır. Təkamül nəzəriyyəsinin kökündə dayanan ateist fəlsəfəni və dinsiz ideologiyayı görməyib bu yalanı doğru qəbul etmək, ona təslim olmaq darvinizmin bəşəriyyətə gətirdiyi hər cür bəlaya ortaq olmaq deməkdir. Bu cür insanlar fərqi olmadan cəmiyyətə çox böyük zərər verirlər.

Elə bu səbəbdən təkamül yalanına inanan bəzi müsəlmanlar müdafiə etdikləri fikri bir daha düşünməlidirlər. Yanlış və batil olduğunu bilə-bilə qarşı tərəfə dərhal təslim olmaq, haqq dini darvinistlərin batil dininə uyğunlaşdırmağa çalışmaq olmaz. Unutmamaq lazımdır ki, bütün müsəlmanlara dinin əleyhinə olan, Allahın varlığını inkar edən hər iddianı ideoloji cəhətdən təkzib etmək, haqla batili yox etmək mühüm məsuliyyətdir. Bu məsuliyyətdən uzaqlaşaraq inkar düşüncəsi ilə ortaq bir məqamda "razılaşmaq", qarşı tərəfə güzəştə getmək və ya onların fikirlərinə təslim olmaq çox böyük yanlışdır.

Məsələn, kommunizmin yayıldığı bir cəmiyyətdə müsəlmanın vəzifəsi “kommunizmi islamlaşdırmağa çalışmaq” deyil. Bunu etmək dinin lehinə heç bir nəticə verməyəcək, əksinə, kommunizmə fayda verəcək. Müsəlmanın vəzifəsi kommunizmi fəlsəfi olaraq bütövlükdə təkzib etmək, ideoloji olaraq məğlub etmək və buna qarşı İslamın həqiqətlərini ortaya qoymaqdır. Eyni şəkildə darvinizmə qarşı da müsəlmanın vəzifəsi "darvinizmi islamlaşdırmaya çalışmaq" deyil, bu böyük yalanı fikirlə çürütmək, məğlub etmək və buna qarşı yaradılış gerçəyini ortaya qoymaqdır. Bu səbəbdən bütün müsəlmanlar bu şüurla hərəkət edərək dünya üzərindəki ateist

fəlsəfələrin hər birinin dayağı olan darvinizmi dəstəkləməməlidirlər.

Darvinizm sosial təhlükədir

Ön mühakimələrdən uzaq, səmimi və azad düşünən insan şüursuz atomların təsadüflər nəticəsində birləşərək düşünən, dərk edən, hiss edən, görən, eşidən, sevinən, kədərlənən, sivilizasiyalar quran, sənət əsərləri meydana gətirən, kəşflər edən alimləri meydana gətirdiyinə inanmaz. Lakin Darvinin nəzəriyyəsi bu ağılsız inancı irəli sürür. İstifadə etdikləri elmi terminologiyaya baxmayaraq, əslində, darvinistlərin inandığı məntiqin mahiyyəti belədir.

Bu yanlış məntiqə inanan insan ağıllı analiz etmə və mühakimə qabiliyyətini itirməyə başlayır. Dünyanın ən qeyri-mümkün ssenarisini çox məqbul görüb qəbul etdikdən sonra qarşısına çıxan bütün iman dəlillərini (Allahın elmini) görmür. Düşünmə qabiliyyətini itirmiş, çox açıq gerçəkləri aldığı təlqinlər və edilən təbliğatlar səbəbindən görə bilməyən, sırf “əksəriyyət qəbul edir” deyə yanlış fikri kor-koranə qəbul edən bir insanı hər istiqamətə yönəltmək mümkündür. Bu mərhələyə gəldikdən sonra bu insanlar artıq vicdanlarını və ağıllarını istifadə edə bilmirlər. Belə insanın əlinə silah vermək, onu dağlara çıxarmaq və ya "Darvin bu insanın aşağı irq olduğunu deyir, buna görə də onu öldürə bilərsiniz" kimi yalanlara inandırmaq çox asanlaşır.

Bu məntiqə böyüyən insanlar cəmiyyətə yalnız zərər gətirir. Dövrümüzün gəncləri gələcəyin yetkin insanları, rəhbərləri, dövlət adamları, tərbiyəçiləri olaraq qarşımıza çıxacaqlar. Bu səbəbdən əgər gələcəkdə bu gün olduğu kimi müasir, elmi səviyyəsi yüksək, xurafatlardan uzaq və inkişaf etmiş mədəniyyət ümid edilirsə, dövrümüzün gənclərinə də ona uyğun təhsil verilməlidir. İlk növbədə, gənclər darvinist yalanlardan, saxtakarlıqlardan xilas olmalıdır. Onlara təsadüf nəticəsində heyvanlardan təkamül keçirdikləri nağılları deyil, Allahın onları canlılar arasında ruha və ən yüksək şüura sahib varlıqlar kimi yaratdığı izah edilməlidir. Çünki gerçək olan budur.

Əgər gənclər şərəfli, yüksək şüur və ruh sahibi varlıqlar olaraq yaradıldıqlarını bilsələr, buna yaraşan şəkildə davranacaqlar. Amma yalan olduğu halda, təsadüfən meydana gəldikləri, heyvanlardan təkamül keçirdikləri, meymunla ortaq əcdada sahib olduqları kimi yalanlara inandırılıbsalar, o zaman həyatı "mübarizə meydanı" kimi görəcək, bu mübarizədə üstün gəlmək üçün öz ağılına görə hər yolu doğru qəbul edəcəkdir. Beləcə şəfqət, sevgi, hörmət, qardaşlıq kimi insani xüsusiyyətlərdən uzaq, məsuliyyətsiz, egoist və hər cür zalımlığı edən nəsil ortaya çıxmış olacaq. Beləliklə, heyvandan təkamül keçirməsi nağılına inanan insan özünü və digər insanları dəyərsiz

hesab edəcək və şərəfli, əxlaqlı yaşamağı mənasız hesab edərək hər cür pisliyi və əxlaqsızlığı nümayiş etdirəcək.

O halda təhsil müəssisələrində, kitablarda, mətbuatda, ictimai platformalarda, qısaı, hər yerdə təkamül uydurmaları ilə dünya gəncliyinin beyinlərinin yuyulmasına icazə verməmək və onları Quranın və elmin nəzərdə tutduğu ağıla, dərin düşünməyə yönəltmək lazımdır.

Belə ki, dünyada bir çox millət darvinizmin gənclərə verdiyi zərəri geri dönüşü olmayan bir şəkildə yaşayır. İngiltərədəki xuliqanlar, Almaniyadakı neo-nasistlər, Amerikada dazlar və daha bir çox ölkədə gənclərin əksəriyyəti bu gün bütün insanlıq xüsusiyyətlərini itirmiş şəkildə ətraflarına vəhşilik saçan qatillər, canilər olublar. Hazırda bu ölkələrin nəzarətdən çıxmış gənclərinə qarşı acizliyə düşmələrinin səbəbi vaxtı ikən bu gənclərə darvinist təhsilin verilmiş olmasıdır. Bu günə qədər türk milləti darvinizmdən güc alan kommunist, faşist ideologiyaların hiylələrinə aldanmayıb. Bu gün də eyni şəkildə, gəncliyi hədəfə alanların, onları bu cür yalanlarla yanıltmağa çalışanların oyunlarına aldanmayacaq.

Cənab Adnan Oktarın Kırşehir Ahi TV müsahibəsi. (15 iyul, 2008-ci il)

Aparıcı: Bu qədər çətinliklərə baxmayaraq, kitab yazdınız və bir çox kitablarınızda da hər zaman əvvəlcə təkamül nəzəriyyəsinə diqqət verdiniz. Niyə məhz əvvəlcə təkamül nəzəriyyəsinə ön planda tutdunuz, yəni bunun nə qədər əhəmiyyəti var? Təkamül nəzəriyyəsi nə dərəcədə vacib mövzudur?

Adnan Oktar: Müsəlmanların gözlərinin önünə pərdə çəkilib elə bil. “Bu hadisələrin arxasında nə dayanır? Bu qədər fitnənin, günahın arxasında nə durur?” – deyə düşünmürlər. “Bir insan dini hökmləri, İslamı niyə tənqid edir?” Bunu araşdırmırlar. “Dinsizlikdən, imansızlıqdan”, – deyib keçirlər. Bəs bu adam niyə belə oldu? Adama baxdığımız zaman tək bir şey qarşımıza çıxır: darvinizm. Darvinizm bütünə inanır. Adamın batil dini mövcud olduğu müddətcə o dinə sadıq qalır. Əvvəlcə, o dinin əsassızlığı isbat edilməlidir. Biz bu böyük fitnənin, bu böyük yalanın oyun olduğunu insanlara izah edirik. Darvinizmin gizli gücünü, gizli təsirini indiyə qədər müsəlmanlar heç düşünə bilmədilər. İslam aləmində bunun fərqi varılmadı. Məsələn, heç bir İslam alimi darvinizmə qarşı mənim kimi, bizim kimi mübarizə aparmadı. Bəlkə də, bu mövzudan bəziləri bir neçə sətir bəhs edib, amma bəziləri heç danışmayıb və ya açıqlama verməyib. Bunu da, Allaha şükür, mən bir nemət kimi görürəm. Allahın bu vəzifəni mənə və dostlarıma verməsini bu mövzuda bir nemət kimi görürəm. Amma daima müsəlmanların qanını soran, onları əridən bir sistem var. Yəni müsəlmanların qanını çəkən, peysərindən qanını əmən zəli kimi bir şeydir

bu. Müsəlmanlar bunu görmürlər. O gücsüz varlığın haradan gəldiyini araşdırmaq əvəzinə, o sistemlə mübarizə aparırlar. Halbuki sistemlə mübarizə aparmağın ən gözəl üsulu həmin sistemin dinini ortadan qaldırmaqdır. Necə ki qarşımızdakı güc bizim dinimizi ortadan qaldırmağa çalışırsa, müsəlmanlar da onun dinini ortadan qaldırmalıdır. Çünki iki din mübarizə aparır: İslamiyyət və darvinizm. Darvinizm ateist, materialist dindir, yəni bütperəst, şumerlər dövründən qalan dindir. Misir tarixinə baxdığımız zaman da, fironlar dövründə də eyni ideologiyanın, eyni batil inancın olduğunu görürük. Şumerlərdə də, akkadlarda da, bu hamısında var. Bu bütün əfsanələrdə var. Yəni köhnə fəlsəfə, sapqın bir dindir. Bu gizli dinin üstünü açmaq, ortaya çıxartmaq çox önəmlidir. Gizli olan, müsəlmanlığa qarşı olan hər şeyin mütləq üstü açılmalıdır. Məsələn, masonluq da belədir, gizlidir yəni. Çünki müsəlman çox açıq olur. Hətta saqqallı, cübbəli olur bəziləri. Yəni müəyyən vasitə ilə özünü büruzə verir. Namaz qılır, bəlli edir özünü. Amma mason özünü bəlli etməz. Müsəlmanlar da onlarla fikri mübarizə apara bilmirlər. Məsələn, mason özünü dindar kimi tanıdır, amma darvinist olur, ateist, materialist olur. İşin üstünü açmaq, ortaya çıxartmaq, anlatmaq, masonluğu izah etmək, darvinizmi izah etmək, gizli heç nə saxlamamaq çox həyati mövzulardır.

NƏTİCƏ

Sayt boyunca da vurğuladığımız kimi, təkamül nəzəriyyəsi və təkamülçülər çıxılmaz vəziyyətdədirlər. Çünki elm darvinizmi açıq şəkildə təkzib edir. Bunu anlayan təkamülçülər isə böyük təlaş içərisində çırpınırlar, iştirak etdikləri müzakirə proqramlarında, açıq iclaslarda və ya cavabsız qaldıqları istənilən mühitdə dərhal yaradılış həqiqətini müdafiə edənlərə hücum edir və saxtakarlıqlarla üstün gəlməyə çalışırlar.

Təkamülçülərin “dinlə elmi qarışdırmayaq, inanc ayrı, təkamül həqiqəti ayrı” şəklində irəli sürdükləri şüarları müsəlmanların birliyini pozmaq və apardıqları mübarizəni zəiflətmək üçündür. Bu yalanlarla dolu mesajın əsas mahiyyəti budur: “Yaşadığımız dünya elmlə açıqlana bilər. Elm isə bizə yaradılışın olmadığını göstərir, amma hər insan şəxsi düşüncəsinə görə, istədiyinə inanır” yalanıdır. Bu, böyük saxtakarlıqdır. Allahın kainatı və canlıları yaratdığı açıq həqiqətdir. Kainatdakı hər şey Allahın yaratmasının dəliliidir. Təkamülün heç bir dəlilə əsaslanmayan batil inanc

olduğu gerçəkdir və yalnız insanların “özəl inancı” kimi dəyərləndirilə bilər. Müsəlmanlar “həqiqəti” materialist fəlsəfənin hökmranlığına verən, əvəzində yaradılış həqiqətini yalnız “şəxsi inanc” kimi göstərməyə çalışan bu aldadıcı təlqinlərə qarşı diqqətli olmalıdırlar.

Bu təlqini yox etmək isə çox asandır. Haqqın qarşısında batilin heç bir gücünün olmadığı bir Quran ayəsində belə bildirilir:

Xeyr, Biz haqqı batilin üstünə atarıq və o da onun işini bitirər. Bir anda (batilin) yox olub getdiyini görərsiniz. (Allaha) aid etdiyiniz sifətlərə görə və halınıza! (Ənbiya surəsi, 18)

Bəzi müsəlmanların təkamülü guya dinlə əlaqələndirməyə çalışma cəhdlərinin səbəbi isə “batil” qarşısında duyduqları narahatlıq, əzilmə, bilgisizlik və qərarlılıqdır. Halbuki bu olduqca yersiz əzilmə duyğusudur. Çünki təkamülçülərin özlərini müdafiə etmələri üçün nə elmi əsasları, nə də dəlilləri var. Onlar bu nəzəriyyəyə olan doqmatik bağlılıqlarına görə deməqoqluq edir, psixoloji təzyiqlə qarşılarındakıları susdurmağa çalışırlar. Əslində isə, çox çarəsiz vəziyyətdədirlər.

Bunun səbəbi mövzu ilə bağlı elmi tərəqqidən həmin müsəlmanların xəbərsiz olmalarıdır. Elmi tərəqqiləri izləməyən, təkamül nəzəriyyəsinin əsassızlığı haqqında kitabları oxumayan insan onu elmi gerçək zənn edir. Ancaq bilgisizlik bu mövzudakı əsərləri oxuyaraq rahatlıqla aradan qaldırıla biləcək əskiklikdir. Təkamül nəzəriyyəsi haqqında geniş məlumatı olan müsəlman isə təkamülçülərin iddiaları qarşısında heç vaxt qərarlısız, yaxud susqun qalmaz. Bununla belə, Allahın misilsiz yaratmasını və bütün kainatda hakim olan qüsursuz sənətini dərin düşünmək, Qurana möhkəm sarılmaq və Quran ayələrində bildirilən gerçəkləri qavramaq bu mənfi təsirlərdən xilas olmanın ən asan yoludur.

Ola bilər ki, bir çox səmimi müsəlmanlar bu günə qədər sayt boyunca sadaladığımız səbəblərə görə təkamül nəzəriyyəsinə qəbul edib onu müdafiə etmişdirlər. Ancaq İslam əxlaqında insanın səhvini bildiyi anda dərhal doğru yola yönəlməsi əsasdır. Çünki darvinist düşüncənin zərərlərini bilmədən bu nəzəriyyəyə dəstək olmaqla nəzəriyyənin əsrlər boyu verdiyi zərərləri öyrəndikdən sonra dəstək olmaq eyni deyildir. Bir insan darvinizmin bu dərəcə təhlükəli olduğunu və elmi əsassızlığını bilmədən bu nəzəriyyəni dəstəkləyə bilər, amma bütün bunları öyrəndikdən sonra həmin şəxs dərhal bu təhlükəli ideologiyaya qarşı aparılan fikri mübarizəyə dəstək verərək gözəl əxlaq göstərə bilər. Allah bir ayəsində müsəlmanlara belə buyurur:

Kafirler də bir-birinə dostdurlar. Əgər siz bunu etməsəniz (bir-birinizə yardımçı olmasanız), yer üzündə fitnə və böyük fəsad baş verər. (Ənfal surəsi, 73)

TƏKAMÜL NƏZƏRİYYƏSİNİN SÜQUTU

Darvinizm, yəni təkamül nəzəriyyəsi yaradılış həqiqətini inkar etmək məqsədilə irəli sürülmüş, ancaq uğursuzluqla nəticələnmiş elmdənkənar cəfəngiyatdan başqa bir şey deyil. Canlıların cansız maddələrdən təsadüfən əmələ gəldiyini iddia edən bu nəzəriyyə kainatda və canlılarda çox möcüzəvi nizam olduğunun elm tərəfindən sübut edilməsi, həmçinin təkamül prosesinin əsla baş vermədiyini göstərən 350 milyona yaxın fosilin tapılması ilə süqut etmişdir.

Beləliklə, Allahın bütün kainatı və canlıları yaratdığı elm tərəfindən də sübut edilmişdir. Bu gün təkamül nəzəriyyəsini dirçəltmək üçün dünya səviyyəsində aparılan təbliğat sadəcə elmi həqiqətlərin təhrif olunmasına, qərəzli şərhinə, elm adı altında söylənilən yalan və saxtakarlıqlara əsaslanır.

Ancaq bu təbliğat həqiqəti gizlətmir. Təkamül nəzəriyyəsinin elm tarixində ən böyük xəta olması son 20-30 il ərzində elm dünyasında getdikcə daha ucadan dilə gətirilir. Xüsusilə 1980-ci illərdən sonra aparılan tədqiqatlar darvinist iddiaların tamamilə səhv olduğunu üzə çıxarmış və bu həqiqət bir çox elm adamı tərəfindən dilə gətirilmişdir. ABŞ-da biologiya, biokimya, paleontologiya kimi fərqli sahələrlə məşğul olan bir çox elm adamı darvinizmin əsassızlığını görür, canlıların mənşəyini artıq yaradılışla açıqlayırlar.

Təkamül nəzəriyyəsinin süqutundan və yaradılış dəlillərindən digər əsərlərimizdə də bütün elmi təfərrüatları ilə bəhs etmişik və etməyə davam edirik. Ancaq bu mövzudan burada da bəhs etməkdə fayda var.

Darvini məhv edən çətinliklər

Təkamül nəzəriyyəsi tarixi qədim yunanlara gedib çıxan bir təlim olmasına baxmayaraq, XIX əsrdə əsaslı şəkildə irəli sürüldü. Nəzəriyyəni elm dünyasının gündəminə gətirən ən mühüm irəliləyiş Çarlz Darvinin 1859-cu ildə nəşr edilən “Növlərin mənşəyi” adlı kitabı idi. Darvin bu kitabda dünyadakı müxtəlif canlı növlərini Allahın ayrı-ayrı yaratdığına qarşı çıxırdı. Darvinin fikrincə, bütün növlər ortaq əcdaddan törəmiş və zaman ərzində kiçik dəyişikliklərlə müxtəlifləşmişdilər.

Darvinin nəzəriyyəsi heç bir konkret elmi tapıntıya əsaslanmırdı. Özünün də qəbul etdiyi kimi, sadəcə fikir irəli sürmək idi. Hətta Darvin kitabındakı “Nəzəriyyənin qarşısında duran çətinliklər” başlıqlı uzun bölmədə etiraf etdiyi kimi, nəzəriyyə bir çox mühüm suala cavab verə bilmirdi.

Darvin nəzəriyyəsinin qarşılaşdığı çətinliklərə inkişaf edən elmin üstün gələcəyinə, yeni elmi kəşflərin nəzəriyyəsini gücləndirəcəyinə ümid edirdi. Bunu kitabında tez-tez bildirirdi. Ancaq inkişaf edən elm Darvinin ümidlərinin tam əksinə, nəzəriyyənin əsas iddialarını bir-bir təkzib etdi.

Darvinizmin elm qarşısındakı məğlubiyyətini üç əsas başlıq altında təhlil etmək olar:

- 1) Nəzəriyyə həyatın yer üzündə ilk dəfə necə ortaya çıxdığını əsla açıqlaya bilmir.**
- 2) Nəzəriyyənin irəli sürdüyü təkamül mexanizmlərinin, əslində, təkamül xarakterinə malik olduğunu göstərən heç bir elmi tapıntı yoxdur.**
- 3) Fosillər təkamül nəzəriyyəsinin iddialarının tam əksini göstərir.**

Bu bölmədə bu üç başlığı əsas prinsipləri ilə təhlil edəcəyik.

Keçilməz ilk pillə: həyatın mənşəyi

Təkamül nəzəriyyəsi bütün canlı növlərinin bundan təxminən 3.8 milyard il əvvəl ibtidai dünyada təsadüfən meydana gələn bircə canlı hüceyrədən törədiklərini iddia edir. Bircə hüceyrənin milyonlarla kompleks canlı növünü necə əmələ gətirməsi və əgər həqiqətən bu cür təkamül baş vermişsə, nə üçün izlərinin fosillərdə tapılmadığı nəzəriyyənin açıqlaya bilmədiyi suallardandır. Ancaq bütün bunlardan əvvəl iddia edilən təkamül prosesinin ilk pilləsi üzərində dayanmaq lazımdır. Həmin ilk hüceyrə necə ortaya çıxmışdır?

Təkamül nəzəriyyəsi cahilliklə yaradılışı inkar etdiyinə görə, həmin ilk hüceyrənin heç bir plan və nizam olmadan təbii qanunlar çərçivəsində təsadüfən meydana gəldiyini iddia edir. Yəni bu nəzəriyyəyə əsasən, cansız maddə kortəbii təsadüflər nəticəsində ortaya canlı hüceyrə çıxarmalıdır. Ancaq bu, məlum olan ən təməl biologiya qanunlarına zidd iddiadır.

Həyat həyatdan gəlir

Darvin kitabında həyatın mənşəyindən heç bəhs etməmişdi. Çünki onun dövründəki ibtidai elm anlayışı canlıların çox sadə quruluşa malik olduqlarını fərz edirdi. Orta əsrlərdən bəri “təsadüfi törəmə” (spontaneous generation) adlı nəzəriyyəyə əsasən, cansız maddələrin təsadüfən birləşərək canlı varlıq əmələ gətirməsinə inanırdılar. Bu dövrdə həşəratların yemək artıqlarından, siçanların da buğdadan əmələ gəlməsi geniş yayılmış düşüncə idi. Bunu sübut etmək üçün qərribə təcrübələr aparılmışdı. Çirkli əsginin üstünə bir az buğda qoyulmuş və bir müddət sonra bu qarışıqdan siçanların əmələ gəlməsini gözləmişdilər.

Ətin qurdlanması da həyatın cansız maddələrdən törədiyinə dəlil hesab edilirdi. Lakin daha sonra məlum olacaqdı ki, ətin üstündəki qurdlar öz-özlərinə əmələ gəlmirlər, milçəklərin gətirib qoyduğu gözlə görünməyən sürfələrdən çıxırdılar. Darvin “Növlərin mənşəyi” adlı kitabını yazdığı dövrdə isə bakteriyaların cansız maddədən əmələ gəlməsi inancı elm dünyasında geniş şəkildə qəbul edilirdi.

Lakin Darvinin kitabının nəşr edilməsindən beş il sonra məşhur fransız bioloq Lui Paster təkamülə əsas verən bu inancı qəti şəkildə təkzib etdi. Paster apardığı uzun elmi fəaliyyət və təcrübələrdə gəldiyi nəticəni belə şərh etmişdi:

“Cansız maddələrin həyatı əmələ gətirməsi iddiası artıq qəti şəkildə tarixə basdırılmışdır”.
(*Sidney Fox, Klaus Dose, Molecular Evolution and The Origin of Life, New York: Marcel Dekker, 1977, səh.2*)

Təkamül nəzəriyyəsinin tərəfdarları Pasterin kəşflərinə uzun müddət qarşı çıxdılar. Ancaq inkişaf edən elm canlı hüceyrəsinin mürəkkəb quruluşunu üzə çıxardıqca həyatın öz-özünə əmələ gəlməsi iddiasının əsassızlığı daha da açıq şəkil aldı.

XX əsrdəki nəticəsiz səylər

XX əsrdə həyatın mənşəyi mövzusunu tədqiq edən ilk təkamülçü məşhur rus bioloq Aleksandr Oparin oldu. Oparin 1930-cu illərdə irəli sürdüyü bəzi tezislərlə canlı hüceyrəsinin təsadüfən meydana gələ biləcəyini sübut etməyə çalışdı. Ancaq bu fəaliyyətlər uğursuzluqla nəticələnəcək və Oparin bu etirafı etməli olacaqdı:

“Təəssüf ki, hüceyrənin mənşəyi məsələsi təkamül nəzəriyyəsinə tamamilə əhatə edən ən qaranlıq məqamdır”. (*Alexander I. Oparin, Origin of Life, (1936) New York, Dover Publications, 1953 (Reprint), səh.196*)

Oparinin yolunu davam etdirən təkamülçülər həyatın mənşəyi problemini həll etmək üçün təcrübələr aparmağa çalışdılar. Bu təcrübələrin ən məşhuru amerikalı kimyaçı Stenli Miller tərəfindən 1953-cü ildə aparıldı. Miller ibtidai atmosferdə mövcud olduğunu iddia etdiyi qazları bir təcrübədə birləşdirdi və bu qarışıqca enerji verərək zülalları təşkil edən bir neçə üzvi molekul (amin turşusu) sintezlədi.

O illərdə təkamüllə bağlı mühüm mərhələ kimi tanılan bu təcrübənin əsassız olduğu və təcrübədə tətbiq edilən atmosferin Yer kürəsi şərtlərindən çox fərqli olduğu sonrakı illərdə üzə çıxacaqdı. (*"New Evidence on Evolution of Early Atmosphere and Life"*, *Bulletin of the American Meteorological Society*, 63-cü cild, oktyabr 1982, səh. 1328-1330)

Uzun sükutdan sonra Millerin özü də tətbiq etdiyi atmosfer mühitinin həqiqi olmadığını etiraf etdi. (Stanley Miller, *Molecular Evolution of Life: Current Status of the Prebiotic Synthesis of Small Molecules*, 1986, səh. 7)

Həyatın mənşəyi problemini açıqlamaq üçün XX əsr boyu göstərilən bütün təkamülçü söylər uğursuzluqla nəticələndi. San Diyeqo Skrips İnstitutundan məşhur geokimyəçi Cefri Bada (Jeffrey Bada) təkamülçü "Earth" jurnalında 1998-ci ildə dərc edilən bir məqalədə bu həqiqəti belə qəbul edir:

"Bu gün XX əsri arxada qoyarkən hələ də XX əsrin başlanğıcındakı ən böyük həll edilməmiş problemlə qarşı-qarşıyıyıq: həyat yer üzündə necə başlayıb". (*Jeffrey Bada, Earth, fevral 1998, səh. 40*)

Həyatın kompleks quruluşu

Təkamülçülərin həyatın mənşəyi ilə bağlı bu qədər çıxılmaz vəziyyətə düşməsinin başlıca səbəbi ən sadə hesab etdikləri canlıların belə mürəkkəb quruluşa malik olmasıdır. Canlı hüceyrəsi insanın hazırladığı bütün texnoloji məhsullardan daha mürəkkəbdir. Belə ki, bu gün dünyanın ən qabaqcıl laboratoriyalarında belə cansız maddələri birləşdirərək nəinki canlı hüceyrə, hətta hüceyrəyə aid bircə zülal da hasil etmək mümkün deyil.

Bir hüceyrənin meydana gəlməsi üçün lazımlı şərtlər əsla təsadüflərlə açıqlanmayacaq qədər çoxdur. Hüceyrənin ən əsas quruluş vahidi olan zülalların təsadüfən sintezlənmə ehtimalı 500 amin turşusundan ibarət orta ölçülü zülal üçün 10^{950} 1-dir. Ancaq riyaziyyatda 1050-də 1-dən kiçik ehtimallar praktiki cəhətdən "qeyri-mümkün" hesab edilir. Hüceyrənin nüvəsində yerləşən və genetik informasiyanı daşıyan DNT molekulu böyük informasiya bankıdır. İnsan DNT-sinin ehtiva etdiyi informasiya kağıza köçürülsə, hər biri 500 səhifədən ibarət 900 cildlik kitabxana əmələ gələr. Burada çox maraqlı dilemma da var: DNT ancaq bəzi xüsusiləşmiş zülalların (fermentlərin) köməyi ilə ikiləşir. Ancaq bu fermentlərin sintezi də ancaq DNT-dəki informasiya əsasında baş verir. Bir-birlərindən asılı olduqlarına görə ikiləşmənin (replikasiya) baş verməsi üçün hər ikisi eyni anda mövcud olmalıdırlar. Bu isə həyatın öz-özünə əmələ gəlməsi ssenarisini çıxılmaz vəziyyətdə qoyur. San Diyeqo Kaliforniya Universitetindən məşhur təkamülçü prof. Lesli Orgel (Leslie Orgel) "Scientific American" jurnalının 1994-cü il oktyabr sayında bu həqiqəti belə etiraf edir:

"Olduqca kompleks quruluşa malik olan zülalların və nuklein turşularının (RNT və DNT) eyni yerdə və eyni zamanda təsadüfən əmələ gəlmələri həddindən artıq ehtimaldan kənardır. Ancaq bunların biri olmadan digərini əldə etmək də mümkün deyil. Ona görə insan məcburən həyatın kimyəvi yollarla meydana gəlməsinin əsla mümkün olmadığı nəticəsinə gəlir". (*Leslie E. Orgel, The Origin of Life on Earth, Scientific American, cild 271, oktyabr 1994, səh. 78*)

Şübhəsiz ki, əgər həyatın kortəbii təsadüflərlə öz-özünə meydana gəlməsi mümkün deyilsə, onda həyatın yaradıldığı qəbul edilməlidir. Bu həqiqət əsas məqsədi yaradılışı inkar etmək olan təkamül nəzəriyyəsinə açıq-aydın əsassızdır.

Təkamülün xəyali mexanizmləri

Darvinin nəzəriyyəsinə təkzib edən ikinci əsas cəhət nəzəriyyənin təkamül mexanizmləri kimi irəli sürdüyü hər iki anlayışın, əslində, heç bir təkamül gücünə malik olmamasıdır.

Darvin irəli sürdüyü təkamül iddiasını tamamilə təbii seçmə mexanizmi ilə əlaqələndirmişdi. Bu mexanizmə verdiyi əhəmiyyət kitabının adından da açıq şəkildə başa düşülür: “Növlərin mənşəyi: təbii seçmə yolu ilə...”

Təbii seçmə təbiətdəki həyat uğrunda mübarizədə təbii şərtlərə uyğun və güclü canlıların həyatda qalması fikrinə əsaslanır. Məsələn, yırtıcı heyvanlar tərəfindən təhlükəyə məruz qalan maral sürüsündə daha sürətlə qaçan marallar həyatda qalacaq.

Beləliklə, maral sürüsü sürətlə qaçan və güclü fərdlərdən ibarət olacaq. Amma bu mexanizm maralların təkamül keçirməsinə səbəb olmaz, onları başqa bir canlı növünə, məsələn, atlara çevirməz. Ona görə təbii seçmə mexanizmi heç bir təkamül gücünə malik deyil.

Darvin də bu həqiqəti anlamışdı və “Növlərin mənşəyi” adlı kitabında: “Faydalı dəyişikliklər baş vermədikcə təbii seçmə heç bir şey edə bilməz”, – demək məcburiyyətində qalmışdı. (*Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, səh. 189*)

Lamarkın təsiri

Bəs bu faydalı dəyişikliklər necə baş verə bilərdi? Darvin öz dövrünün ibtidai elm anlayışı çərçivəsində bu suala Lamarka əsaslanaraq cavab verməyə çalışmışdı. Darvindən əvvəl yaşamış fransız bioloq Lamarka görə, canlılar həyatları boyu keçirdikləri fiziki dəyişiklikləri sonrakı nəsillə ötürürlər, nəsildən-nəsilə toplanan bu xüsusiyyətlər nəticəsində yeni növlər meydana gəlir. Məsələn, Lamarkın fikrincə, zürafələr ceyranlardan törəyiblər, hündür ağacların yarpaqlarını yeməyə çalışarkən nəsildən-nəsilə boyunları uzanmışdır.

Darvin də buna bənzər misallar çəkmiş, məsələn, “Növlərin mənşəyi” kitabında qida tapmaq üçün suya girən bəzi ayıların tədricən balinalara çevrildiyini iddia etmişdi. (*Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, səh. 184*)

Lakin Mendelin kəşf etdiyi və XX əsrdə inkişaf edən genetik elmi ilə qəti şəkildə sübut edilən genetik qanunları qazanılmış xüsusiyyətlərin sonrakı nəsillərə ötürülməsi əfsanəsini məhv etdi. Beləliklə, təbii seçmə “təkbaşına” və tamamilə təsirsiz mexanizm olaraq qaldı.

Neodarvinizm və mutasiyalar

Darvinistlər isə bu vəziyyətə çıxış yolu tapmaq üçün 1930-cu illərin sonlarında müasir sintetik nəzəriyyəni və ya daha geniş yayılmış adı ilə “neodarvinizmi” ortaya atdılar. Neodarvinizm təbii seçmənin yanına faydalı dəyişiklik səbəbi kimi mutasiyaları, yəni canlıların genlərində radiasiya kimi xarici amillər və ya transkripsiya xətalari nəticəsində əmələ gələn pozuntuları əlavə etdi.

Bu gün də elmi cəhətdən əsassız olduğunu bilmələrinə baxmayaraq, darvinistlər neodarvinist modeli müdafiə edirlər. Nəzəriyyə yer üzündəki milyonlarla canlı növünün, onların qulaq, göz, ağciyər, qanad kimi saysız-hesabsız mürəkkəb orqanlarının mutasiyalara, yəni genetik pozulmalara əsaslanan proses nəticəsində əmələ gəldiyini iddia edir. Amma nəzəriyyəni çarəsiz qoyan bir açıq elmi həqiqət var: mutasiyalar canlıları təkmilləşdirmirlər, əksinə, hər zaman canlılara zərər verirlər.

Bunun səbəbi çox sadədir: DNT çox mürəkkəb quruluşa malikdir. Bu molekula olan hər hansı təsadüfi təsir ancaq zərər verir. Amerikalı genetik B.G. Ranqanatan (B. G. Ranganathan) bunu belə açıqlayır:

“Mutasiyalar kiçik, təsadüfi və zərərli dirlər. Çox nadir meydana gəlirlər və ən yaxşı halda təsirsizdirlər. Bu üç xüsusiyyət mutasiyaların təkamül xarakterli təsir meydana gətirməyəcəyini

sübut edir. Yuksək dərəcədə xüsusiləşmiş orqanizmdə meydana gələn təsadufi dəyişiklik ya təsirsiz, ya da zərərli olur. Bir qol saatında meydana gələn təsadufi dəyişiklik qol saatını təkmilləşdirməz. Ona böyük ehtimalla zərər verər və ya ən yaxşı halda təsir etməz. Bir zəlzələ bir şəhəri daha da yaxşılaşdırmır, onu məhv edir. (B. G. Ranganathan, Origins?, Pennsylvania: The Banner Of Truth Trust, 1988.)

Bu günə qədər heç bir faydalı, yəni genetik məlumatı təkmilləşdirən mutasiya müşahidə edilməyib. Bütün mutasiyaların zərərli olması aşkar edilib. Aydın olmuşdur ki, təkamül nəzəriyyəsinin təkamül mexanizmi kimi göstərdiyi mutasiyalar, əslində, canlıları sadəcə məhv edən, şikəst edən genetik hadisələrdir (insanlarda mutasiyanın ən çox rast gəlinən təsiri xərcəngdir). Əlbəttə, məhvedici mexanizm təkamül mexanizmi ola bilməz. Təbii seçmə isə Darvinin də qəbul etdiyi kimi, təkbaşına heç bir şey edə bilməz. Bu həqiqət bizə təbiətdə heç bir təkamül mexanizminin olmadığını göstərir. Təkamül mexanizmi olmadığına görə, təkamül deyilən xəyali proses də baş verməyib.

Fosillər: ara-keçid formalarından əsər-ələmət yoxdur

Təkamül nəzəriyyəsinin iddia etdiyi prosesin baş vermədiyinin ən açıq göstəricisi isə fosillərdir. Təkamül nəzəriyyəsinə görə, bütün canlılar bir-birlərindən törəyiblər. Əvvəlcədən mövcud olan bir canlı növü zaman ərzində digərinə çevrilmiş və bütün növlər bu şəkildə əmələ gəlmişdirlər. Nəzəriyyəyə əsasən, bu çevrilmə yüz milyon illər davam edən uzun dövrü əhatə etmiş və mərhələ-mərhələ irəliləmişdir. Bu təqdirdə iddia edilən uzun çevrilmə prosesi zamanı saysız-hesabsız ara növlər əmələ gəlməli və yaşamaladırlar. Məsələn, keçmişdə balıq xüsusiyyətlərini daşımalarına baxmayaraq, bir tərəfdən də bəzi sürünən xüsusiyyətlərini qazanmış yarı-balıq, yarı-sürünən canlılar yaşamalıdır və ya sürünən xüsusiyyətlərini daşıyan, bir tərəfdən də bəzi quş xüsusiyyətləri qazanmış sürünən quşlar ortaya çıxmalıdır. Bunlar keçid prosesində olduqları üçün şikəst, yarımçıq, qüsurlu canlılar olmalıdır. Təkamülçülər keçmişdə yaşadığına inandıqları bu nəzəri məxluqları “ara-keçid forması” adlandırırlar.

Həqiqətən də, bu cür canlılar keçmişdə yaşayıblarsa, onların sayı və növü milyonlarla, hətta milyardlarla olmalıdır və bu əcaib canlıların qalıqlarına mütləq fosil qeydlərində rast gəlinməlidir. Darvin “Növlərin mənşəyi”ndə bunu belə açıqlamışdır:

“Əgər nəzəriyyəyə doğrudursa, növləri bir-birilə əlaqələndirən saysız-hesabsız ara-keçid növləri keçmişdə mütləq yaşamalıdır... Onların yaşadığının dəlilləri də sadəcə fosil qalıqları arasında tapıla bilər. (Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, səh. 179)

Ancaq bu sətirləri yazan Darvin ara-keçid formaların heç cür tapılmadığını bilir və bunun nəzəriyyəsi üçün böyük problem olduğunu görürdü. Ona görə “Növlərin mənşəyi” kitabının “Nəzəriyyənin qarşısında duran çətinliklər” (Difficulties on Theory) adlı bölməsində belə yazmışdı:

“Əgər, həqiqətən, növlər digər növlərdən yavaş dəyişikliklərlə törəyiblərsə, nə üçün saysız-hesabsız ara-keçid formasına rast gəlmirik? Nə üçün bütün təbiət qarmaqarışlıq vəziyyətdə deyil, məhz yerli-yerindədir? Saysız-hesabsız ara-keçid forması olmalıdır, bəs nə üçün yer üzünün çoxsaylı təbəqələrində onları tapmırıq?... Nə üçün hər geoloji forma və hər təbəqə belə qalıqlarla dolu deyil? Geologiya yaxşı dərəcələndirilmiş bir proses üzə çıxarmır və bəlkə də, bu mənim nəzəriyyəyə qarşı irəli sürüləcək ən böyük etiraz olacaq.” (Əlavə haşiyə: Charles Darwin, The Origin of Species, səh. 172, 280)

Darvinin puç olan ümidləri

Ancaq XIX əsrin ortasından indiyə qədər dünyanın hər tərəfində qızgın fosil araşdırmaları aparılmasına baxmayaraq, ara-keçid formalarına rast gəlinməmişdir.

Aparılan qazıntı işlərində və tədqiqatlarda əldə edilən bütün tapıntılar, təkamülçülərin gözlədiklərinin əksinə, canlıların yer üzündə birdən-birə, tam və qüsursuz formada ortaya çıxdıqlarını göstərmişdir.

Məşhur ingilis paleontoloq Derek V. Eycer (Derek V. Ager) təkamülçü olmasına baxmayaraq, bu həqiqəti belə etiraf edir:

“Problemimiz budur: fosilləri hərtərəfli tədqiq etdikdə növlər və ya siniflər səviyyəsində belə daima eyni həqiqətlə qarşılaşırıq; mərhələli təkamüllə təkmilləşən deyil, birdən-birə yer üzündə əmələ gələn qruplar görürük”. (Derek A. Ager, *"The Nature of the Fossil Record", Proceedings of the British Geological Association, cild 87, 1976, səh. 133*)

Yəni fosil qeydlərində bütün canlı növləri aralarında heç bir keçid forması olmadan, tam formada ani ortaya çıxırlar. Bu, Darvinin fikirlərinin tam əksidir. Habelə bu, canlı növlərinin yaradıldığını göstərən çox güclü dəlildir.

Çünki bir canlı növünün heç bir əcdadı olmadan, bir anda və qüsursuz şəkildə ortaya çıxmasının tək açıqlaması var: o növ yaradılmışdır. Bu həqiqət məşhur təkamülçü biolog Duqlas Futuyma tərəfindən də qəbul edilir:

“Yaradılış və təkamül yaşayan canlıların mənşəyi haqqında iki yeganə açıqlamadır. Canlılar dünyada ya tamamilə mükəmməl və tam formada ortaya çıxmışlar, ya da belə olmamışdır. Əgər belə olmamışdırsa, dəyişiklik prosesi nəticəsində özlərindən əvvəl mövcud olan bəzi canlı növlərindən təkamül keçirərək meydana gəlməlidirlər. Amma tam və mükəmməl formada ortaya çıxıblarsa, onda sonsuz güc sahibi olan bir ağıl tərəfindən yaradılmışlar”. (Douglas J. Futuyma, *Science on Trial, New York: Pantheon Books, 1983, səh. 197*)

Fosillər isə canlıların yer üzündə tam və mükəmməl formada ortaya çıxdıqlarını göstərir. Yəni “növlərin mənşəyi” Darvinin hesab etdiyinə əksinə, təkamül deyil, yaradılışdır.

İnsanın təkamülü nağlı

Təkamül nəzəriyyəsinin tərəfdarlarının ən çox gündəmə gətirdikləri məsələ insanın mənşəyidir. Bununla bağlı darvinist iddia bu gün yaşayan müasir insanın meymunabənzər məxluqlardan törədiyini zənn edir. 4-5 milyon il əvvəl başladığı fərz edilən bu prosesdə müasir insan ilə əcdadları arasında bəzi ara-keçid formaların yaşadığı iddia edilir. Əslində, tamamilə fantastik olan bu ssenaridə dörd əsas kateqoriya var:

Avstralopiteklər

Homo habilis

Homo erectus

Homo sapiens

Təkamülçülər insanların ilk “meymunabənzər əcdadları”na “cənub meymunu” mənasını verən avstralopitek (“australopithecus”) adını veriblər. Bu canlılar, əslində, nəslə kəsilməmiş meymun növüdür. Lord Solli Zukerman və prof. Çarlz Oksnord kimi İngiltərə və ABŞ-dən olan iki məşhur anatomun avstralopitek nümunələri üzərində apardığı hərtərəfli araşdırmalar bu canlıların sadəcə nəslə kəsilməmiş meymun növünə aid olduqlarını və insanlarla heç bir bənzərlik təşkil etmədiklərini göstərmişdir. (Solly Zuckerman, *Beyond The Ivory Tower, New York: Toplinger Publications, 1970, səh. 75-94; Charles E. Oxnard, "The Place of Australopithecines in Human Evolution: Grounds for Doubt", Nature, cild 258, səh. 389*)

Təkamülçülər insanın təkamülünün sonrakı mərhələsini də “homo”, yəni insan kimi təsnif edirlər. İddiaya əsasən, homo ardıcılığındakı canlılar avstralopiteklərdən daha çox inkişaf ediblər. Təkamülçülər bu fərqli canlılara aid fosilləri ardıcıl düzərək fantastik təkamül sxemi qururlar. Bu sxem xəyalidir, çünki bu fərqli siniflərin arasında təkamül xarakterli əlaqə olması əsla sübut edilə bilməmişdir. Təkamül nəzəriyyəsinin XX əsrdəki ən mühüm tərəfdarlarından biri olan Ernst Mayr:

“Homo sapiensə uzanan zəncir halqası, əslində, itib”, – deyərək bunu qəbul edir. (*J. Rennie, "Darwin's Current Bulldog: Ernst Mayr", Scientific American, dekabr 1992*)

Təkamülçülər “avstralopitek > homo habilis > homo erectus > homo sapiens” ardıcılığını qurarkən bu növlərin hər birinin daha sonrakının əcdadı olmasını irəli sürürlər. Lakin paleoantropoloqların son kəşfləri avstralopitek, homo habilis və homo erectusun dünyanın müxtəlif bölgələrində eyni dövrlərdə yaşadıklarını göstərir. (*Alan Walker, Science, cild 207, 1980, səh. 1103; A. J. Kelso, Physical Anthropology, 1-ci nəşr, New York: J. B. Lipincott Co., 1970, səh. 221; M. D. Leakey, Olduvai Gorge, cild 3, Cambridge: Cambridge University Press, 1971, səh. 272*)

Habelə, homo erectus sinfinə aid olan insanların bir qismi çox müasir dövrlərə qədər yaşayıblar, homo sapiens neanderthalensis və homo sapiens sapiens (insan) ilə eyni mühitdə birlikdə mövcud olmuşdurlar. (*Time, noyabr 1996*)

Bu isə, əlbəttə, bu siniflərin bir-birilərinin əcdadı olduqları iddiasının əsassızlığını açıq şəkildə ortaya qoyur. Harvard Universitetinin paleontoloqlarından Stiven Cey Quld təkamülçü olmasına baxmayaraq, darvinist nəzəriyyənin düşdüyü bu çıxılmaz vəziyyəti belə açıqlayır:

“Əgər bir-biri ilə paralel şəkildə yaşayan üç müxtəlif hominid (insanabənzər) sxemi varsa, onda bizim soy ağacımıza nə oldu? Aydınır ki, bunların biri digərindən törəyə bilməz. Habelə, biri digəri ilə müqayisə edildikdə təkamül xarakterli inkişaf meyli nümayiş etdirmirlər.”(*S. J. Gould, Natural History, cild 85, 1976, səh. 30*)

Qısaca desək, KİV-də və ya dərsliklərdə verilən bir cür fantastik yarı-meymun yarı-insan canlıların rəsmləri ilə, yəni sırf təbliğat yolu ilə dirçəldilməyə çalışılan insanın təkamülü ssenarisi heç bir elmi əsası olmayan nağıldan ibarətdir.

Bu mövzunu uzun illər tədqiq edən, xüsusilə avstralopitek fosilləri üzərində 15 il araşdırma aparan İngiltərənin ən məşhur və hörmətli elm adamlarından biri olan Lord Solli Zukerman, təkamülçü olmasına baxmayaraq, meymunabənzər canlılardan insana uzanan nəsil ağacı olmadığı nəticəsinə gəlmişdir.

Zukerman maraqlı elm şkalası da qurmuşdur. Elmi hesab etdiyi elm sahələrindən elmdən kənar qəbul etdiyi elm sahələrinə qədər şaxəli cədvəl çəkmişdir. Zukermanın bu cədvəlində ən elmi, yəni konkret faktlara əsaslanan elm sahələri kimya və fizikadır. Cədvəldə bunlardan sonra bioloji elmlər, daha sonra sosial fənlər gəlir. Şaxələnmənin ən kənar ucunda, yəni elmdən kənar hesab edilən hissədə isə Zukermanın fikrincə telepatiya, altıncı hiss kimi hissənin fəvqündə olan qavrama anlayışları və bir də insanın “təkamülü” yerləşir! Zukerman şaxələnmənin bu ucunu belə açıqlayır:

“Obyektiv reallıq sahəsindən çıxıb bioloji elm fərz edilən bu sahələrə, yəni hissənin fəvqündə olan qavramaya və ya insanın fosil tarixinin şərh edilməsinə daxil olduqda, (öz nəzəriyyəsinə) sadıq birisi üçün hər şeyin mümkün olduğunu görürük. Belə ki, (təkamülün) coşqun tərəfdarın bəzən müxtəlif ziddiyyətli şeylərə eyni anda inanması belə mümkündür. (*Solly Zuckerman, Beyond The Ivory Tower, New York: Toplinger Publications, 1970, səh. 19*)

İnsanın təkamülü nağılı da nəzəriyyələrinə kor-koranə inanan bir sıra insanların tapdıqları bəzi fosillər haqqında qabaqcadan rəy verərək şərh etmələrindən ibarətdir.

Darvin formulu!

İndiyə qədər təhlil etdiyimiz bütün dəlillərlə yanaşı, təkamülçülərin necə cəfəng inanca malik olduqlarına bir də uşaqların belə anlayacağı açıq misalla izah edək.

Təkamül nəzəriyyəsi canlıların təsadüfən əmələ gəldiyini iddia edir. Bu ağılsız iddiaya əsasən, cansız və şüursuz atomlar birləşərək əvvəlcə hüceyrəni, sonra eyni atomlar birləşərək digər canlıları və insanı meydana gətirmişlər. İndi düşünək, canlıların əsasını təşkil edən karbon, fosfor, azot, kalium kimi elementləri birləşdirdikdə bir yığın əmələ gəlir. Bu atom yığını hansı prosesdən keçirilsə də, bircə canlı belə əmələ gətirməz.

İstəyirsinizsə, bununla bağlı bir təcrübə keçirək və təkamülçülərin, əslində, müdafiə etdikləri, amma ucadan söyləyə bilmədikləri iddianı onların adından “Darvin formulu” adı altında nəzərdən keçirək:

Təkamülçülər çoxlu sayda böyük çənin içinə canlıların əsasını təşkil edən fosfor, azot, karbon, oksigen, dəmir, maqnezium kimi elementlərdən bol miqdarda qoysunlar. Hətta normal şərtlərdə mövcud olmayan, ancaq bu qarışıqın içinde lazımlı bildikləri maddələri də bu çənlərə əlavə etsinlər. Qarışıqların içinə istədikləri qədər amin turşusu, istədikləri qədər də zülal doldursunlar. Bu qarışıqlara istədikləri nisbətə temperatur və rütubət versinlər. Bunları istədikləri ən yaxşı texnoloji cihazlarla qarışdırırlar. Çənlərin başında nəzarətçi kimi dünyanın qabaqcıl elm adamlarını qoysunlar. Bu mütəxəssislər atadan oğula, nəsil-dən-nəslə ötürülərək növbə ilə milyardlarla, hətta trilyonlarla il fasiləsiz çənlərin başında gözləsinlər. Bir canlının əmələ gəlməsi üçün hansı şərtlərin mövcud olmasını lazım bilirlərsə, hamısını tətbiq etsinlər. Ancaq nə etsələr də, o çənlərdən əsla bir canlı çıxara bilməzlər. Zürafələri, aslanları, arıları, bülbülləri, tutuquşuları, atları, delfinləri, gülləri, səhləb çiçəklərini, zanbaqları, qərənfilləri, bananları, portağalları, almaları, xurmalara, pomidorları, qovunları, qarpızları, əncirləri, zeytunları, üzümləri, şaftalıları, tovuq quşlarını, qırqovulları, rəngarəng kəpənəkləri və bunlar kimi milyonlarla canlı növündən heç birini əmələ gətirə bilməzlər. Nəinki burada sadaladığımız bir neçə canlıyı, bunların bir-cə hüceyrəsini belə əldə edə bilməzlər.

Qısaca desək, şüursuz atomlar birləşərək hüceyrəni əmələ gətirə bilməzlər. Sonra yeni qərar verərək bir hüceyrəni iki yerə bölüb, sonra ardıcıl başqa qərarlar verib elektron mikroskopunu icad edən, sonra öz hüceyrə quruluşunu bu mikroskop altında tədqiq edən professorları əmələ gətirə bilməzlər. Maddə ancaq Allahın üstün yaratması ilə həyat qazanır. Bunun əksini iddia edən təkamül nəzəriyyəsi isə ağıla tamamilə zidd cəfəngiyatdır. Yuxarıdakı misalda göstəriləndiyi kimi, təkamülçülərin ortaya atdığı iddialar üzərində bir az düşünsək, bu həqiqət aşkar görünür.

Göz və qulaqdakı texnologiya

Təkamül nəzəriyyəsinin qətiyyəni açıqlaya bilmədiyi digər məsələ isə göz və qulaqdakı üstün duyğu keyfiyyətidir. Gözlə bağlı mövzuya keçməmişdən əvvəl “Necə görürük?” sualına qısaca cavab verək. Bir cisimdən gələn şüalar gözdə tor qişaya tərsinə düşür. Bu şüalar buradakı hüceyrələr tərəfindən elektrik siqnallarına çevrilir və beyinin arxa hissəsindəki görmə mərkəzi adlanan kiçik nahiyəyə ötürülür. Bu elektrik siqnalları bir sıra ardıcıl proseslərdən sonra beyindəki bu mərkəzdə görüntü kimi şərh edilir. Bu məlumatdan sonra düşünək: beyinə heç bir işıq keçmir. Yəni beyinin içi qapqaranlıqdır, işıq beyinin yerləşdiyi yerə girə bilməz. Görmə mərkəzi adlanan yer qapqaranlıq, işığın düşmədiyi, bəlkə, heç qarışmadığınız qədər qaranlıq yerdir. Ancaq siz bu zülmət qaranlıqda işıqlı, aydın dünyanı izləyirsiniz.

Üstəlik bu o qədər aydın və keyfiyyətli görüntüdür ki, XXI əsrin texnologiyası belə hər cür imkanı olmasına baxmayaraq, bu aydın görüntünü əldə edə bilmir.

Məsələn, hal-hazırda oxuduğunuz kitaba, kitabı tutan əllərinizə baxın, sonra başınızı qaldırın və ətrafınıza baxın. Hal-hazırda gördüyünüz aydın və keyfiyyətli görüntünü başqa bir yerdə görmüsünüzmü? Bu qədər aydın görüntünü sizə dünyanın qabaqcıl televizor şirkətlərinin istehsal etdiyi təkmilləşdirilmiş televizor ekranı belə verə bilməz. 100 ildən bəri minlərlə mühəndis bu aydın görüntünü əldə etmək üçün çalışır. Bunun üçün fabriklər, böyük müəssisələr qurulur, tədqiqatlar aparılır, planlar və dizaynlar edilir. Bir televizor ekranına baxın, bir də hal-hazırda əlinizdə tutduğunuz bu kitaba. Arada böyük aydınlıq və keyfiyyət fərqi olduğunu görəcəksiniz. Həm də televizorun ekranı sizə ikiölçülü görüntü göstərir, lakin siz üçölçülü, dərin perspektivi olan görüntü izləyirsiniz.

Uzun illərdən bəri on minlərlə mühəndis üçölçülü televizor icad etməyə, gözün görmə keyfiyyətini əldə etməyə çalışırlar. Bəli, üçölçülü televizor kimi sistem istehsal edə bildilər, amma onu da eynəksiz üçölçülü görmək mümkün deyil, həm də bu, süni üçölçülü görüntüdür. Arxa tərəf

daha bulanıq, ön tərəf isə kağız dekorasiya kimi görünür. Heç bir zaman gözün gördüyü qədər aydın və keyfiyyətli görüntü əmələ gəlmir. Kamerada da, televizorda da mütləq görüntü itkisi olur.

Təkamülçülər bu keyfiyyətli və aydın görüntünü əmələ gətirən mexanizmin təsadüfən əmələ gəldiyini iddia edirlər. İndi birisi sizə otağınızda ki televizorun təsadüflər nəticəsində əmələ gəldiyini, atomların birləşib bu görüntünü əmələ gətirən aləti meydana gətirdiyini desə, nə düşünərsiniz? Minlərlə insanın birlikdə edə bilmədiyini şüursuz atomlar necə etsin?

Gözün gördüyündən daha bəsit görüntünü əmələ gətirən alət təsadüfən əmələ gəlmirsə, gözün və gözün gördüyü görüntünün də təsadüfən meydana gəlməyəcəyi çox açıqdır. Eyni vəziyyət qulağa da aiddir. Xarici qulaq ətrafdakı səsləri qulaq seyvanı vasitəsilə toplayıb daxili qulağa ötürür; daxili qulaq da bu titrəyişləri elektrik impulslarına çevirərək beyinə göndərir. Eynilə görmədə olduğu kimi, eşitmə prosesi də beyindəki eşitmə mərkəzində həyata keçir.

Göz üçün dediklərimiz qulağa da aiddir, yəni beyin işıq kimi səsə də qapalıdır, səs keçirmir. Ona görə xarici aləm nə qədər səs-küylü olsa da, beyinin içi tamamilə səssizdir. Buna baxmayaraq, ən aydın səslər beyində eşidilir. Səs keçirməyən beyninizdə orkestr simfoniyları dinləyir, ətraf mühitin bütün səs-küyünü eşidirsiniz. Ancaq həmin anda həssas bir cihazla beyninizin içindəki səs səviyyəsi ölçülsə, burada səssizliyin hakim olduğu məlum olacaqdır. Aydın görüntü əldə etmək ümidi ilə texnologiyadan necə istifadə edilirsə, səs üçün də eyni səylər on illərdən bəri davam etdirilir. Səsyazma cihazları, musiqi mərkəzləri, bir çox elektron alət, səs qəbul edən musiqi sistemləri bu fəaliyyətlərin nəticələrindən bəziləridir. Ancaq ən yüksək texnologiya ilə bu sahədə minlərlə mühəndis və mütəxəssis işləməsinə baxmayaraq, qulağın əmələ gətirdiyi qədər aydın və keyfiyyətli səs əldə edilməmişdir. Ən böyük musiqi sistemi şirkətinin istehsal etdiyi ən keyfiyyətli musiqi mərkəzini düşünün. Səsi qeyd etdikdə mütləq səsin bir hissəsi itir, az da olsa, təhrif olur və ya musiqi mərkəzini işə saldıqda hələ musiqi çalmamışdan əvvəl mütləq bir cızıltı eşidirsiniz. Ancaq insan orqanizmindəki texnologiyanın məhsulu olan səslər olduqca aydın və qüsursuzdur. İnsan qulağı heç vaxt musiqi mərkəzində olduğu kimi, cızıltılı və ya təhrif olunmuş şəkildə səs eşitmir; səs necədirsə, tam və aydın şəkildə onu eşidir. Bu, insan yaradıldığı gündən bəri belədir. İndiyə qədər insanın istehsal etdiyi heç bir görüntü və səs cihazı göz və qulaq qədər həssas və keyfiyyətli qəbul edici olmamışdır. Ancaq görmə və eşitmə hadisəsində bütün bunların fəvqündə duran çox böyük həqiqət də var.

Beyinin içində görən və eşidən şüur kimə aiddir?

Beyinin içində parlaq, rəngli dünyanı izləyən, simfoniyları, quşların civiltilərini dinləyən, gülü qoxulayan kimdir?

İnsanın gözlərindən, qulaqlarından, burnundan gələn siqnallar elektrik impulsu kimi beyinə ötürülür. Biologiya, fiziologiya və ya biokimya kitablarında bu görüntünün beyində necə əmələ gəlməsinə dair bir çox şey oxuyursunuz. Ancaq bu mövzu haqqında ən mühüm həqiqətə heç bir yerdə rast gəlməmişiniz: beyində bu elektrik impulslarını görüntü, səs, qoxu və hiss kimi qavrayan kimdir? Beyinin içində gözə, qulağa, buruna ehtiyac hiss etmədən bütün bunları qavrayan bir şüur var. Bu şüur kimə aiddir?

Əlbəttə, bu şüur beyini təşkil edən sinirlər, yağ təbəqəsi və sinir hüceyrələrinə aid deyil. Elə buna görə hər şeyin maddədən ibarət olduğunu zənn edən darvinist-materialistlər bu suallara heç cür cavab verə bilmirlər. Çünki bu şüur Allahın yaratdığı ruhdur. Ruhun görüntünü izləmək üçün gözə, səsi eşitmək üçün qulağa ehtiyacı yoxdur. Eyni zamanda düşünmək üçün beyinə də ehtiyacı yoxdur.

Bu açıq və elmi həqiqəti oxuyan hər insan beyinin içindəki bir neçə sm³-lik, qapqaranlıq yerə bütün kainatı üçölçülü, rəngli, kölgəli və işıqlı şəkildə sığışdıran uca Allaha düşünüb, Ondan qorxub Ona sığınmalıdır.

Materialist inanc

Bura qədər təhlil etdiklərimiz təkamül nəzəriyyəsinin elmi kəşflərə zidd iddia olduğunu göstərir. Nəzəriyyənin həyatın mənşəyi haqqındakı iddiası elmə ziddir, irəli sürdüyü təkamül mexanizmlərinin heç bir təkamül gücü yoxdur və fosillər nəzəriyyənin iddia etdiyi ara keçid formalarının yaşamadığını göstərir. Bu təqdirdə, əlbəttə, təkamül nəzəriyyəsi elmə zidd fərziyyə kimi bir kənara qoyulmalıdır. Belə ki, tarix boyu dünya mərkəzli kainat modeli kimi bir çox düşüncə tərzii elmin gündəmindən çıxarılmışdır. Ancaq təkamül nəzəriyyəsi təkidlə elmin gündəliyində saxlanılır. Hətta bəzi insanlar nəzəriyyənin tənqid edilməsini elmə təcavüz kimi göstərməyə çalışırlar. Axı niyə? Bunun səbəbi təkamül nəzəriyyəsinin bəzi kütlələr üçün əvəzəlməz doqmatik inanc olmasıdır. Bu kütlələr materialist fəlsəfəyə kor-koranə bağlıdırlar və darvinizmi də təbiət haqqında yeganə materialist açıqlama olduğu üçün mənimsəyiblər. Bəzən bunu açıq şəkildə etiraf edirlər. Harvard Universitetindən məşhur genetik və eyni zamanda qabaqcıl təkamülçülərdən olan Riçard Levontin əvvəlcə materialist, sonra elm adamı olduğunu belə etiraf edir:

“Bizim materializmə inancımız var, bu “a priori” (əvvəlcədən qəbul edilmiş, doğru fərz edilmiş) inandır. Bizi dünya haqqında materialist açıqlama verməyə məcbur edən şey elmi metodlar və qanunlar deyil. Əksinə, materializmə olan “a priori” bağlılığımız səbəbi ilə dünya haqqında materialist açıqlama verən tədqiqat metodları və anlayışlarını uydururuq. Materializm mütləq doğru olduğuna görə də İlahi açıqlamanın səhnəyə çıxmasına icazə verə bilmərik”. (Richard Lewontin, "The Demon-Haunted World", The New York Review of Books, 9 yanvar 1997, səh. 28)

Bu sözlər darvinizmin materialist fəlsəfəyə bağlılıq uğrunda davam etdirilən bir doqma olduğunun açıq ifadəsidir. Bu doqma maddədən başqa heç bir varlıq olmadığını qəbul edir. Bu səbəbdən də cansız, şüursuz maddənin həyatı əmələ gətirdiyinə inanır. Milyonlarla müxtəlif canlı növünün, məsələn, quşların, balıqların, zürafələrin, pələnglərin, həşəratların, ağacların, çiçəklərin, balinaların və insanların maddənin öz daxilindəki reaksiyalarla, yəni yağan yağışla, çaxan şimşəklə, cansız maddədən əmələ gəldiyini qəbul edir. Əslində isə bu, həm ağıla, həm də elmə ziddir. Amma darvinistlər Allahın açıq-aşkar varlığını qəbul etməmək üçün bu ağıldan və elmdənkənar fikri cahilliklə müdafiə etməkdə davam edirlər.

Canlıların mənşəyinə materialist düşüncə ilə baxmayan insanlar isə bu açıq həqiqəti görəcəklər: bütün canlılar üstün güc, bilik və ağıla malik olan Yaradanın əsəridir. Yaradan bütün kainatı yoxdan var edən, ən qüsursuz şəkildə nizama salan və bütün canlıları yaradan Allahdır.

Təkamül nəzəriyyəsi dünya tarixinin ən təsirli sehridir

Burada bunu da bildirmək lazımdır ki, heç bir ideologiyanın təsiri altında qalmadan, sadəcə aqlını və məntiqini işlədən hər insan elm və mədəniyyətdən uzaq xalqların xurafatlarını xatırladan təkamül nəzəriyyəsinə inanmağın qeyri-mümkün olduğunu asanlıqla anlayacaqdır.

Yuxarıda da bildirildiyi kimi, təkamül nəzəriyyəsinə inananlar böyük bir çənin içinə bir çox atomu, molekulu, cansız maddəni dolduran və bunların qarışığından zaman ərzində düşünən, dərk edən, kəşflər edən professorların, universitet tələbələrinin, Eynşteyn, Həbl kimi elm adamlarının, Frank Sinatra, Çarlton Heston kimi aktyorların, bununla yanaşı, ceylanların, limon ağaclarının, qərənfillərin çıxacağına inanırlar. Həm də bu cəfəng iddiaya inananlar elm adamları, professorlar, mədəni, təhsilli insanlardır. Bu səbəbdən təkamül nəzəriyyəsi haqqında dünya tarixinin ən böyük və ən təsirli sehri ifadəsini işlətmək yerinə düşər. Çünki dünya tarixində insanların bu dərəcədə aqlını başından alan, ağıl və məntiqə düşünmələrinə imkan verməyən, gözlərinin qarşısına sanki pərdə çəkib çox açıq olan həqiqətləri görmələrinə mane olan başqa inanc və ya iddia yoxdur. Bu, afrikalı bəzi qəbilələrin totemlərə, Səba xalqının Günəşə tapınmasından, hz. İbrahimin qövmünün düzəldikləri bütlərə, hz. Musanın qövmünün qızıldan düzəldikləri buzova tapınmalarından daha qorxulu və ağılasız korluqdur. Əslində, bu vəziyyət Allahın Quranda işarə etdiyi ağılsızlıqdır.

Allah bəzi insanların anlayışlarının bağlı olacağını və həqiqətləri görməkdən məhrum olacağını bir çox ayədə bildirir. Bu ayələrdən bəziləri belədir:

Həqiqətən, kafirləri qorxutsan da, qorxutmasan da, onlar üçün birdir, iman gətirməzlər. Allah onların urəyinə və qulağına möhür vurmuşdur. Gözlərində də pərdə vardır. Onları böyük bir əzab gözləyir! (Bəqərə surəsi, 6-7)

... Onların qəlbləri vardır, lakin onunla anlamazlar. Onların gözləri vardır, lakin onunla görməzlər. Onların qulaqları vardır, lakin onunla eşitməzlər. Onlar heyvan kimidirlər, bəlkə də, daha çox zəlalətdədirlər. Qafil olanlar da məhz onlardır! (Əraf surəsi, 179)

Allah “Hicr” surəsində də bu insanların möcüzələr görsələr də, inanmayacaq qədər sehləndiklərini belə bildirir:

Əgər onlara göydən bir qapı açsaq və oradan durmadan yuxarı dırmaşsalar yenə də: “Gözümüz bağlanmış, biz sehlənmişik”, – deyərlər. (Hicr surəsi, 14-15)

Bu qədər geniş kütləyə bu sehrin təsir etməsi, insanların həqiqətlərdən bu qədər uzaq saxlanması və 150 ildən bəri bu sehrin pozulmaması isə sözlə ifadə edilməyəcək qədər heyvətəmizi vəziyyətdir. Çünki bir və ya bir neçə insanın qeyri-mümkün ssenarilərə, cəfəng və məntiqsiz iddialara inanmalarını anlamaq olar. Ancaq dünyanın hər tərəfindəki insanların şüursuz və cansız atomların ani qərarla birləşib qeyri-adi mütəşəkkillik, nizam, ağıl və şüur nümayiş etdirərək qüsursuz sistemlə işləyən kainatı, həyat üçün uyğun hər cür xüsusiyyətə malik olan Yer planetini və saysız-hesabsız kompleks sistemdən ibarət canlıları meydana gətirdiyinə inanmasının sehdən başqa heç bir açıqlaması yoxdur.

Allah Quranda inkarçı fəlsəfənin tərəfdarı olan bəzi şəxslərin etdikləri sehlərlə insanlara təsir etdiklərini Hz. Musa ilə firon arasında baş verən bir hadisə ilə bizə bildirir. Hz. Musa firona haqq dini təbliğ etdikdə firon Hz. Musaya öz bilici sehrkarları ilə insanların topladığı bir yerdə qarşılaşmasını söyləyir.

Hz. Musa sehrkarlarla qarşılaşdıqda əvvəlcə onların bacarıqlarını göstərməsini əmr edir. Bu hadisənin danışıldığı ayə belədir:

(Musa:) “Siz atın”, - dedi. Onlar (əsalarını yerə) atdıqda, adamların gözlərini bağlayıb (sehləyib) onları qorxutdular və böyük bir sehr göstərdilər. (Əraf surəsi, 116)

Göründüyü kimi, fironun sehrkarları Hz. Musa və ona inananlardan başqa, insanların hamısını sehləyə bilmişdilər. Ancaq onların atdıqlarına qarşı Hz. Musanın ortaya qoyduğu dəlil onların bu sehrini, ayədəki ifadə ilə uydurduqlarını udmuş, yəni təsirsiz etmişdir:

Biz də Musaya: “Əsanı tulla!” - deyə vəhy etdik. Bir də (baxıb gördülər ki,) əsa onların uydurub düzəldikləri bütün şeyləri udur. Artıq haqq zahir, onların uydurub düzəldikləri yalanlar isə batil oldu. (Sehrbazlar) orada məğlub edildilər və xar olaraq geri döndülər. (Əraf surəsi, 117-119)

Ayələrdə də bildirildiyi kimi, əvvəllər insanlara sehləyərək təsir göstərən bu şəxslərin etdiklərinin saxtakarlıq olmasının başa düşülməsi ilə sözügedən şəxslər alçalmışlar. Dövrümüzdə də bir sehrin təsiri ilə elm adı altında olduqca cəfəng iddialara inanan və bunları müdafiə etmək üçün həyatlarını qurban verənlər bu iddialardan əl çəkməsələr, həqiqətlər tam mənası ilə üzə çıxdıqda və sehr pozulduqda alçalacaqlar. Belə ki, təqribən 60 yaşına qədər təkamülü müdafiə edən və ateist

filosof olan, ancaq sonradan həqiqətləri görənlər Malkolm Maqerik təkamül nəzəriyyəsinin yaxın gələcəkdə düşəcəyi vəziyyəti belə açıqlayır:

“Mən özüm təkamül nəzəriyyəsinin xüsusilə tətbiq edildiyi sahələrdə gələcəyin tarix kitablarındakı ən böyük yumor hədəflərindən biri olacağına inandım. Gələcək nəsillər bu qədər çürük və qeyri-müəyyən hipotezin inanılmaz saflıqla qəbul edilməsini heyrlə qarşılayacaqlar”. (Malcolm Muggeridge, *The End of Christendom, Grand Rapids: Eerdmans, 1980, səh.43*)

Bu gələcək uzaq deyil, əksinə, çox yaxın gələcəkdə insanlar “təsadüf”lərin ilah olmasının mümkünsüzlüyünü anlayacaqlar, təkamül nəzəriyyəsi dünya tarixinin ən böyük yalanı və ən güclü sehri kimi təsvir ediləcəkdir. Bu güclü sehr böyük sürətlə dünyanın hər tərəfində insanlar üzərində təsirini itirməyə başlamışdır. Təkamül yalanının sirrinin öyrənən bir çox insan bu yalana necə aldandığını heyrlə və təəccüblə qarşılayır.

Xeyr, Biz haqqı batilin üstünə atırıq və o da onun işini bitirər. Bir anda (batilin) yox olub getdiyini görürsünüz. (Allaha) aid etdiyiniz sifətlərə görə vay halınıza! (Ənbiya surəsi, 18)